

REFERANS

KÜLTÜR, SANAT VE DÜŞÜNCE DERGİSİ

56 YIL: 8 | TEMMUZ | AĞUSTOS | 2020 | FİYATI 4 EURO

AVRUPA'NIN YENİ NESİL TÜRKLERİ

ÜYELİK KAMPANYASI

‘MHW sizin kara gün dostunuzdur.’

**Cenaze Nakil Fonu’na
hâlâ üye olmadınız mı?**

**30 Yaşına Kadar
Kayıt Ücreti Yok!**

15.07.2020

01.10.2020

tarihleri arasında geçerlidir.

MHW

Menschliches Hilfswerk e.V.

Cenaze Nakil Fonu

Neusser Str. 553, D-50737 Köln • Tel.: +49 221 316010 • Faks: +49 221 323420 • www.m-h-w.org • info@m-h-w.org
Bankverbindung: MHW e.V. • Sparkasse KölnBonn • IBAN: DE46 3705 0198 1934 1595 08 • BIC/SWIFT: COLSDE33XXX

Sevgili Okuyucular,

Koronavirüs salgını büyük çapta kontrol altına alan dünya biraz nefes aldı derken, bu sefer 25 Mayıs 2020'de ABD'nin Minneapolis şehrinden dünyaya yayılan sessiz çılgılık, "**nefes alamıyorum**"la, vicdan sahibi dünyanın yeniden nefesi kesildi adeta... Bildiğiniz gibi Afroamerikan George Floyd, beyaz ırktan Polis'in gırtlığına çökmesi sonucu, yalvarırcasına "**nefes alamıyorum**" demesine rağmen, bütün dünyanın gözü önünde nefes alamadığı için hayatını kaybetti. Dünya da o "**sessiz**" çılgılığa bu sefer sessiz kalmadı.

Referans Dergisi'nin yeni (56.) sayısına hazırlık yaparken, bu gelişmeleri de yakından takip ediyorduk. Özellikle Avrupa Türkleri ve Müslümanlarının sıkça maruz kaldıkları ırkçı saldırıları değişik vesilerle kapak konusu yaptığımızdan, aynı konuyla tekrar sizlerin karşısına çıkmak istemedik. Biraz da buradan kaynaklanan boşluğumuzu telafi etmek için böylesi bir giriş yaptık.

Osmanlı döneminin "**bakiyesi**" Türkleri katmazsak, AB (İngiltere dahil) ülkelerinde artık yerleşik olarak yaşayan 6 milyon civarındaki Türk'ün bundan sonraki, yani üçüncü kuşaktan itibaren geleceği üzerine yoğunlaştık.

Kapağa taşıdığımız, "**Avrupa'nın Yeni Nesil Türkleri**" üzerine Durmuş Yıldırım, Mahmut Aşkar, Veyis Güngör, Sahra Şahin, Muhsin Ceylan ve Beyazıt Cankurtaran yoğunlaştı. Şefik Kantar ve Haydar Haluk Ceylan eski tabirle beynelmilel (uluslararası) sahalara doğru yelken açtılar. Cemil Şahinöz de yeni yetişen nesillerle ilgili bir konuyu kaleme aldı. Ozan Yusuf Polatoğlu'nun, şair Abdurrahman Karakoç hakkında doyurucu bir çalışmasına yer verdik. Prof. Beyhan Asma'dan, iyi insan olmanın sırlarını olmasa da, yollarını bu yazısında öğreneceğiz. Halil Gülel kendi hikâyesini, Yusuf Vural geçen sayıdan devam eden, Cengiz Dağcı yazısının son bölümünü, Kevser Karaaslan "Yeniden Kızılma" kitabı hakkında ve Ayşe Gül Kara Zorlu da çocuk kahramanı "Şakrak"ı yazdı.

Yine en güzel bir kapak çalışmasıyla Ahmet Akkılıç ve en estetik sayfa tasarımıyla Sedat Yarkadaş bu sayımızın daha görünür olmasına emek harcadılar.

İzin mevsimine girdiğimiz bir dönemde zevkle okuyacağınız, dostlarınıza tavsiye edeceğiniz bir **Referans Dergisi**'ni ilginize sunabilmenin sevinçle, herkese sağlıklı ve kazasız belasız bir izin ve tatil diliyoruz.

Mahmut Aşkar

Genel Yayın Yönetmeni

REFERANS

KÜLTÜR, SANAT VE DÜŞÜNCE DERGİSİ

İmtiyaz Sahibi

ATİB (Avrupa Türk-İslam

Kültür Dernekleri Birliği e.V.) adına

Durmuş Yıldırım

Genel Yayın Yönetmeni

Mahmut Aşkar

Yayın Kurulu

Durmuş Yıldırım

Mahmut Aşkar

Şefik Kantar

Muhsin Ceylan

Halkla İlişkiler Sorumlusu

Kevser Karaarslan

Bu Sayıda Yer Alan Yazarlar

Ayşe Gül Kara Zorlu

Beyazıt Cankurtaran

Prof. Dr. Beyhan Asma

Dr. Cemil Şahinöz

Durmuş Yıldırım

Halil Gülel

Haydar Haluk Ceylan

Kevser Karaarslan

Mahmut Aşkar

Muhsin Ceylan

Sahra Şahin

Şefik Kantar

Veyis Güngör

Ozan Yusuf Polatoğlu

Yusuf Vural

Görsel Yönetmen

Sedat Yarkadaş

Kapak Tasarım

Ahmet Akkılıç

İletişim

Referans

Neusser Str. 553, D-50737 Köln

Tel.: 00 49(0)221 31 60 10

Faks: 00 49(0)221 32 34 20

E-Mail: info@atib.org

Web: www.atib.org

Banka Bilgileri:

Sparkasse KölnBonn

IBAN: DE39 3705 0198 1900 6961 86

BIC: COLSDE33

Abone Fiyatları:

Yıllık Abone Bedeli: 30 Euro

(Almanya için)

Referans Dergisi'nde yayınlanan
tüm yazılardan yazarları sorumludur.

ISSN 2629-4362

İÇİNDEKİLER

Editör MAHMUT AŞKAR	3
Avrupa'daki Yeni Nesillerimiz ve Geleceğimiz DURMUŞ YILDIRIM	5
Üçüncü Kuşakta Paradigma Değişimi MAHMUT AŞKAR	8
Sosyal İç Kanama MUHSİN CEYLAN	13
Avrupa Türklerinin Sosyolojik Sözlüğü SAHRA ŞAHİN	16
Yeni Dönemin Şifreleri ŞEFİK KANTAR	20
Değişim ve Toplumsal Temsilde Avrupalı Türk Gençleri VEYİS GÜNGÖR	25
Müslüman Gençlik Dinini Nereden Öğreniyor? DR. CEMİL ŞAHİNÖZ	28
Çocuk ve Ergen Eğitiminde "İyi İnsan Olmak" PROF. DR. BEYHAN ASMA	30
Şakrak'la Sağlıklı Yarınlar AYŞE GÜL KARA ZORLU	33
Abdürrahim Karakoç OZAN YUSUF POLATOĞLU	35
Biz de Tarih Oluyoruz Galiba HALİL GÜLEL	39
YARIM KALAN ÇEMBER - 4 "Onlar da İnsandı" ve Cengiz Dağcı YUSUF VURAL	42
Nesiller Çatışması BEYAZIT CANKURTARAN	46
Mahmut Aşkar ve Yeniden Kızılama KEVSER KARAARSLAN	48
Örümcek Ağına Takılanlar: Brexit Süreci ve Kurbanları HAYDAR HALUK CEYLAN	51
ATİB İstişare Toplantısı REFERANS	56
ATİB'de Bayramlaşma REFERANS	57
Solingen Faciası'nın Yıldönümünde ATİB Yine Oradaydı REFERANS	58
Cemil Meriç'i Anarken... REFERANS	59

Avrupa'daki Yeni Nesillerimiz ve Geleceğimiz

✍ DURMUŞ YILDIRIM

Avrupa'ya göçümüzün 59. yılını idrak ettiğimiz şu günlerde geriye baktığımızda ilk nesil olarak tarif edilen insanların hepsinin daha henüz gençliklerinin ilkbaharında gelmiş, gönderilmiş insanlar ve gençler olduğunu görürüz. Bununla birlikte, büyük çoğunluğu ilk defa kırsal kesimden sanayileşmiş ülkelere gidiyorlardı. Giderken veya gönderilirken bu insanların (gençlerin) sosyal, kültürel, dini, siyasi, psikolojik ve hatta fizyolojik ihtiyaçları düşünülmemişti.

İlk gelişlerinde bando ile karşılanmışlar. Herkes pencereye, balkonlara koşup bu Türkler, Osmanlılar nasıl insan diye merak etmişler. Belli bir zaman geçtikten sonra, girişte de ifade ettiğimiz gibi, kırsal kesimden gelen ve gönderildikleri ülkeler hakkında hiçbir bilgiye sahip olmayan bu genç insanların, bazen bilgisizlikten bazen de içlerinden çıkan bir kısmının yanlışları yüzünden, Alman toplumundaki intibası pek de iyi olmamıştır. Bundan dolayı ilk olumlu intibalar zamanla kine, nefrete dönüşmeye başlamış ve önyargılar oluşarak bugünlere gelinmiştir. Göç süreci bir müddet aile birleşimi çerçevesinde devam etti. Sonra bunlara, burada doğan çocuklar ve çocukların çocukları eklendi. Ve böylece bugün

3. ve 4. Nesiller oluştu.

İlk neslin her ne kadar eğitim seviyesi düşük olsa da, memleketlerinde almış oldukları temel kültürel değerleri burada da yaşatmak amacıyla, teşkilatlanmaya gittiler ve ihtiyaca binaen camiler inşa etmeye başladılar. Aynı şekilde, ikinci nesil de kök kültürünü ülkelerinde aldıkları için onlar da ilk neslin açtığı yolda yürüyerek, kendi inanç ve kültürlerine sahip çıktılar. Ancak esas mesele burada doğup büyüyen çocukların ve gençlerin kültürel kimliklerini koruyarak bu toplumla uyum içinde yaşamasıdır.

Bu süreçte ve gelişmeler karşısında, Almanya gibi diğer Avrupa devletleri yabancılar meselesini devamlı gündeme getiriyor, kanunlar çıkarıyor, kendi çıkarları ve hedefleri doğrultusunda politikalar uyguluyor. Artık yabancıların geçici değil kalıcı olduklarını kabulendikten sonra ona göre politika geliştiriyor ve gerekli çalışmaları yapıyorlar.

HEDEFTEKİ NESİLLER

1. Nesil kendi kültürüne sadık kalarak geldikleri ülkelerde hayatlarını devam ettirirken, 2. Nesil gerçekten iki kültür arasında kalan bir nesil oldu. Onların bir kısmı ilk nesli takip ede-

rek vasıfsız işçi olmuşlar, bir kısmı da meslek öğrenerek hayata atılmışlardı. İkinci Nesil Türkler uyumu noktasında da eleştirilere maruz kaldı.

Almanya'nın, birinci ve ikinci nesiller sizin fakat ondan sonraki nesiller bizim, dediği veya öyle düşünüldüğü hep söylenirdi. Şimdi o niyetin, özellikle, 3. ve 4. Nesillerden itibaren tam manası ile uyumun, hatta kültürel asimilasyonun gerçekleşmesiyle hasıl olması bekleniyor. Çünkü, bu nesiller burada doğan, anaokula burada başlayarak eğitimini burada tamamlayan nesillerdir. Hal böyle olmasına

rağmen yine de istenildiği ve hedeflendiği gibi olmuyor... Üçüncü ve dördüncü nesiller de Almanya'ya (Avrupa'ya) bağlılık ve sadakat hususunda sorgulanıyor. Halbuki bu nesillerin çoğu iyi bir eğitim almış, meslek sahibi olmuş, doktor, mühendis, avukat vs. Buna rağmen halen ayrımcılığa tabi oluyorlar ve ırkçılıkla karşı karşıyalar.

Bu sebeple, öncelikle Almanya gibi ülkeler ciddi anlamda kendilerini, eğitim sistemlerini sorgulamalı. Neden bu yeni nesil gençler hâlâ problem gibi görülüyor? Bir toplumda güven, adalet, hakkaniyet, eşit muamele olmazsa, aksine ayrımcılık, ırkçılık ve önyargı varsa elbette orada bir takım sıkıntılar var demektir. Ayrıca günümüzde farklı bir dünyada yaşadığımızı da unutmayalım.

GAYESİ, HEDEFİ OLAN GENÇLİK...

Dünyada artık hızlı bir gelişme çağında yaşıyoruz. Bu gelişmeler toplum içinde ve toplumlar arasındaki etkileşimi yoğunlaştırmış, yetişmiş nesiller ile yetişmekte olan nesiller arasında ciddi uyumsuzluklar ve çatışmalar meydana getirmiştir. Gelecek sağlıklı bir şekilde kurulacaksa, bu kesinlikle “derdi” olan gençlik sayesinde olacaktır. Çünkü gençliğin içinde taşıdığı enerji toplumu ayakta tutacak

yegane kaynaktır. Her kesim gençlerin üzerinde hesap yapıyor ve bir kısmı da gençlere kendi kötü emelleri doğrultusunda tuzaklar kuruyor. Zira insanların ve gençlerin hayatını belirlemede iki unsur vardır: Birincisi, idealleri, gayeleri ve mefkuresi, ikincisi ise, istekleri, arzuları ve tul-i emelleri. Bu anlamda, kendi toplumuna, içinde yaşadığı topluma ve bütün insanlığa hizmet edecek, faydalı olacak ideal ve amaçlardan uzak yetişen nesillerin, gençlerin, günübürlük haz ve hız peşinde koşmaları toplum ve milletler için en büyük tehliktir. Bu bakımdan milli ve manevi değerlerine bağlı, derdi ve hedefi olan bir gençlik hepimizin hedefi olmalıdır. Böyle bir gençliğin hiç bir kimseye zararı olmaz, bilakis faydası olur. Bu doğrultuda gençlerle iletişim kanallarını güçlendirmeli ve daima açık tutmalıyız.

Gençlik insan hayatının en önemli dönemi. Bütün iyilik ve kötülükler, alışkanlıklar bu dönemde kazanılır. Öncelikle gençlerle iletişim sağlam bir paradigma üzerinden inşa edilmelidir. Genç nesillere nasihattan çok, davranışlarla örnek olunmalı ve iletişim dili sağlıklı olmalıdır. Buna karşılık milli ve manevi değerlerin güçlendirilmesi, toplumda gençlere ailelerin, cemiyetin ve önemli şahsiyetlerin davranışları ile iyi örnek olmaları büyük önem arz etmektedir.

GENÇ NESİLLERİN KİMLİK SORUNU

Bugün Avrupa'daki genç nesillerin önemli sorunu “kimlik”tir. Kendini, toplumdaki yerini ve anlamını, amaç ve hedeflerini belirlemede, kendilerini ifade etmede genç nesiller çok büyük zorluklar çekmektedir. Bu anlamda, kimlik sorununu olumlu bir sonuca ulaştıramayan yeni nesilleri bekleyen sonuç “yabancılaşma”dır. Yabancılaşma, kimlik kaybı, kişilik bozukluğu, inanç ve değer yargılarını kaybetme, ahlâki hor görme, kuralsızlık ve duyarsızlık gibi sonuçları beraberinde getirir ve yeni nesiller için en büyük tehdit unsuru olarak karşımıza çıkar. Bu yüzden, yeni nesillere ilk gençlik çağlarına gelirken, “Ben kimim, nereden geldim, nereye gidiyorum, aslım, esasm ne?” gibi sorularının cevapları iyi öğretilmez ve anlatılmazsa, aidiyet ve özgüven verilmezse ileride toplum ve milletler bir takım sıkıntılarla karşı karşıya kalırlar. Zira tabiat boşluk kabul etmez. Birileri bu boşluğu farklı bir şekilde doldurur ve size karşı kullanır.

Bugün Avrupa'daki yeni nesillerin (gençlerin) kültürel kimliklerini öğrenecekleri ve ko-

ruyacakları, manevi destek alacakları önemli yerler Avrupa'daki cemiyet, dernek ve camilerimizdir. Gelecek nesillerimiz içinde dernekler ve camiler, kültürel değerlerimizin muhafaza edildiği kalelerimizdir. Yeni nesil gençlerimiz buralara sahip çıkmalıdırlar. Bunun için mevcut dernek yöneticilerimiz de gençlerimize sahip çıkmalı, değer vermeli ve destek olmalıdır.

ÜÇÜNCÜ NESİL AVRUPA TÜRKLERİ

Avrupa'daki genel durumumuzu dikkate aldığımızda, üçüncü neslin şekillendirmeye başladığı bir Avrupa Türkleri manzarası karşımıza çıkıyor. Çünkü, biz artık Avrupa'nın bir parçasıyız ve buraya aitiz. Müslümanlar da Avrupa'ya aittir ve dolayısıyla İslam da buraya aittir.

Şimdilik her ne kadar ekseriyetle ikinci kuşak nesiller teşkilat ve cemiyetlerin yükünü taşısa da, birkaç yıl sonra üçüncü kuşak nesiller teşkilat ve cemiyet hayatında daha belirgin olacaktır.

Avrupa'da faaliyet gösteren Türk-İslam Kültür Dernekleri'nin mensupları olarak, kültürel varlığımızın devamı için uzun vadeli düşünmek ve planlar yapmak mecburiyetindeyiz.

Bu açıdan, bundan sonraki planlarımız üçüncü kuşak ve devamı nesilleri hesaba katarak olmalıdır. Goethe'nin de dediği gibi, **"Gençlik, yol gösterilmeye ihtiyaç duyar."**

ATİB olarak, "Gençlik Geleceğimiz"dir, diyerek geleceğimizi sağlıklı bir zeminde inşa etmek, donanımlı gençler yetiştirmek için bütün imkanlarımızla gayret ediyoruz. Önümüzdeki dönemlerde gençlerimizin daha fazla sorumluluk almalarını, derneklerde aktif olmalarını iddia sahibi, hedefi olan, zamanın sorunlarını iyi bilen, okuyan, araştıran, üreten ve çalışan gençler ve nesiller olmalarını arzu ediyoruz. Bugün yeni nesiller (gençler) daha çok imkanlara sahip, bunları iyi değerlendirmelidirler. Tabii ki, bugünde gençlerimiz için ırkçılık, ayrımcılık, sosyal, siyasi ve ekonomik sorunlar gibi zorluklar vardır. Bugün çok kültürlü ve küreselleşen bir ortamda yaşıyoruz. Yeni nesil gençlerimiz bunları aşmak için daha güçlü, eğitilmiş, meslek sahibi ve birlikte olmalıdırlar. Tufeyli (asalak), bedavacı ve tembel bir gençlik değil. Hayatın zekilerden çok disiplinlileri, sebat edenleri ve süreklilik gösterenleri ödüllendirdiği aşikardır. Avrupalı yeni nesil Türkleri olarak daha doğrusu Batı Avrupa Müslüman Türkleri olarak bu kimliğini koruyan, manevi ve pozitif ilimlerle mücehhez, çift dilli, çift kültürlü bir nesil ve gençlik olarak bu toplumda

yer almalıdırlar.

Yeni nesil gençlerin durumu, konumu ile alakalı sosyal, kültürel, dini, eğitim, çevre, okul, aile ve cemiyet olarak tek tek ele alınıp analiz edilmesi, problemlerin tesbiti, çözümü hususunda gerekli akademik çalışmalar yapılmalıdır. Mutlaka kısmen yapılıyor fakat burada esas olan bunların hayata geçirilmesi, uygulanması noktasında sıkıntılar giderilemiyor. Bu konuda, aile, çevre ve cemiyet (arkadaş) çok önemlidir. Bunlar müşterek çalışmalı ve birbirini desteklemelemdir. Sözde modern bir çağda insanların özellikle de yeni nesil gençlerin tüketim bağımlılığı, çılgınlığı, yeme, içme, giyinme ve davranışları çok farklılaşmıştır. Sınırsız tüketim ve aşırılıklar had safhadadır. Aynı zamanda, 3. ve 4. Nesil hiç yokluk görmedi, hep bolluk içerisinde büyüdü ve hayat hep böyle gidecek zannediyorlar. Buna rağmen insanlar (gençler) mutlu ve huzurlu değildir. Bu nedenle öncelikle ahlâk ve maneviyat gerekli diye düşünüyoruz. Bu düşünceyi ve kanaati yeni nesillere öğretmeliyiz.

Bayrağı 3. kuşak nesillere teslim etmek gerekiyor. Ancak, 3. Kuşak nesillerin çoğunluğunun halen fikren ve zikren hazır olmadıklarını görüyoruz. 3. Nesille bir araya gelip konuşuyoruz, onları dinliyoruz. Almancaları var fakat Türkçe olarak kendilerini ifade edemiyorlar, sorumluluk almaktan kaçınıyorlar, bir kısmı da çekiniyor. STK'larda görev almaktan korkuyorlar. Çünkü sicillerine işlenir, yarın karşıma çıkar işte, siyasette veya bürokraside diye... Ama her şeye rağmen ümitliyiz, inşallah gelecek nesil daha yakın zamanda devreye girer, sorumluluk üstlenir. Yavaş yavaş devreye giriyorlar. Biz de derneklerimizi daha cazip hale getirerek onlara gerekli ortamı sağlamalıyız. Bundan sonra uzun vadeli düşünerek, teşkilat faaliyetlerimizin ağırlıklı olarak arkadan gelen nesillerimize yönelik olması gerekir.

Bugün koronavirüs (kovid-19) salgını nedeniyle bütün dünyada bir belirsizlik ve endişe hakim. Okulların durumu ve konumu, seyahat ve tatillerin yapılıp yapılmayacağı muğlaklığını koruyor. Bu hususta da siyasi ve politik bir takım uygulamaların ve kısıtlamaların olduğunu görüyoruz. Hakim ve egemen güçler insanları yeniden dizayn etmeye çalışıyor. Dileğimiz ve temennimiz bir an önce virüs salgınından insanlığın kurtulması ve normal hayata dönülmesi. Bu duygu ve düşüncelerle, yeni bir izin ve tatil dönemine girdiğimiz bu süreçte her şeye rağmen herkese hayırlı tatiller diliyorum. Selam ve dua ile...

Üçüncü Kuşakta Paradigma Değişimi

MAHMUT AŞKAR

Bazı şeylerin değişimi zamanla alakalıdır. Bazı şeylerin değişimi ortamla, bazı şeylerin değişimi de zihniyetle alakalıdır. Cansız maddeler gibi canlıların da değişimi, dönüşümü zamana bağlıdır. İnsan zamanla yaşlanır, tecrübesi artar, fizikî yapısı (görünümü) değişikliğe uğrar. Rüzgâr, güneş, soğuk, sıcak gibi tabii şartların etkisiyle tabiat-taki bazı cisimler de zamanla kimyevî ve fizikî değişime uğrar.

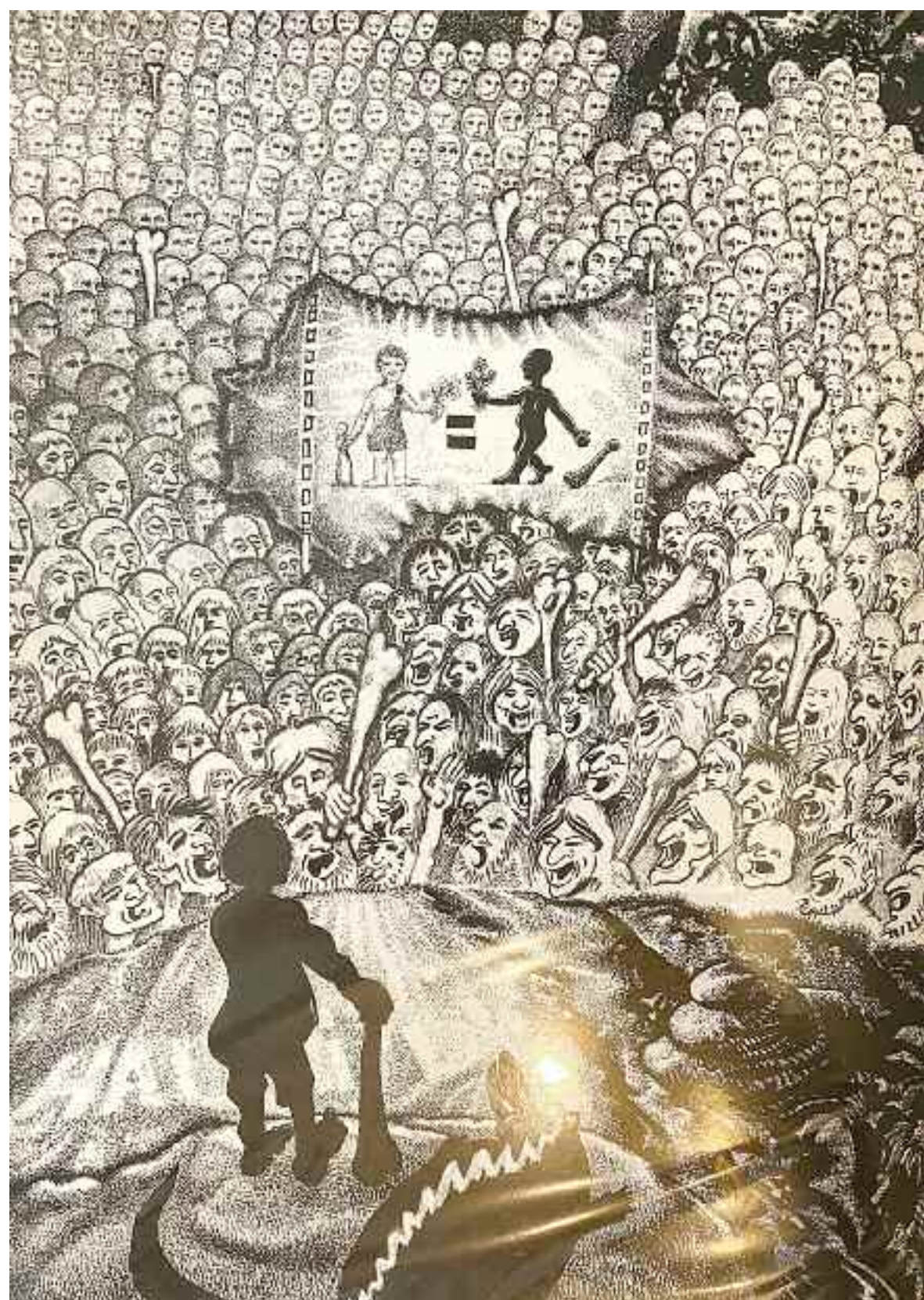
Biz, bizden önceki nesiller gibi olmadık. Bizden sonraki nesiller de bizim gibi olmuyor ve olmayacak. Herkes ya da her toplum bunun idrakinde mi, orası biraz tartışma konusudur. Özellikle gıda sektöründe bazı aile işletmeleri, bilmem kaç nesilden beri hep aynı usûl üzerine imalat yaptıklarını övünerek anlattılar. Fakat teknolojiye dayalı imalat sektörü yeni gelişmelere ayak uyduramadığı takdirde rekabet gücünü kaybeder ve çöker.

İnsan da bazı hâllerde teknolojik ürün gibidir. Kendini yenileyemezse, diğer insanların gerisinde kalır, yarışı kaybeder. Çoğumuz kendi çocuklarımızın her konuda bizim gibi olmalarını istesek de bu olmuyor! Bu beklentisi yerine gelmeyen ebeveynler bundan dolayı hayal kırıklığına uğruyor veya mutsuz olu-

yorlar. Aksi durumda, yani ailenin çizdiği sınırların dışına hiç çıkmayan çocuklarda, ilerleyen zaman içinde kişilik ve sosyalleşme konusunda arızalar olduğu ortaya çıkar.

Sözkonusu nesillerimizin bizden sonra ne kadar değiştiği, hayata nereden baktığı ve nasıl bir yaşantı biçimini tercih ettiğini bilmek isteyenler önce kendi evlatlarına ve yakın çevrelerine baksınlar. Taşradan merkeze taşınan aileler gibi Anadolu'dan başka ülkelere göç eden aileler de çocuklarına karşı aşırı bir korumacılık gereğini hissederler. Çünkü sosyal çevre onun geldiği ortamdan farklıdır. Bir sonraki nesilden aile ocağına sahip çıkılmasını, töre, gelenek ve inanç gibi manevî bağların aile fertleri arasında yaşatılmasını ister aile büyükleri. Ve bunlardan önce eğitilmiş, meslek sahibi, evine ekmek getiren, yuva kuran, eşine, işine sadık evlatlar olmaları beklenir. Türk'ün hafızasında değişim veya yenilenme hep dış mihrakları çağrışım yaptırdığından, toplumun büyük bir kesimi bu konulara son derece temkinlidir ve hatta şüpheyile yaklaşmaktadır. Hele bir de farklı kültürün hâkim olduğu bir ülkede azınlık ya da göçmen olarak yaşıyorsanız, bu şüphe daha da güçlenir.

Değişimin önüne geçmeğe kalkışmak, selin

önüne kürekle kum atmaya benzer. Değişimi avantaja çevirmek ise, doğada başıboş akıp giden suyun akışını değiştirmek gibidir. Konumuz, “**Yeni nesil**” dediğimiz, 3. Nesil Avrupa Türkleri... Yeni nesil Avrupa Türkleri, davranış biçimleri, tüketim alışkanlıkları, kullandıkları dil ve hayatı algılama biçimleriyle, bir önceki nesillerden daha farklı bir yerden dünyaya bakıyorlar. Bu tesbitimize itirazı olan varsa, söze konu kuşaktan lalettayın birisiyle oturup adamakıllı konuştuğunda bize hak verecektir.

GENEL GÖRÜNÜM

Çok bilinen bir hikâye olduğu için kısa geçiyorum... Vakti zamanında Anadolu’nun bir köyünden İstanbul’a ilk defa giden dindar birisine, döndükten sonra sormuşlar: İstanbul’da ne gördün? O da, “**Hangi camiye gittiysem tıka basa doluydu**” demiş. Yine aynı köyden eyyamcı birisi ilk defa İstanbul’a gitmiş ve dönüşünde ona da aynı soruyu sormuşlar. Onun cevabı da, “**Hangi meyhaneye gitsem tıklım tıklım doluydu. Sanki bütün İstanbullular işini gücünü bırakmış meyhanelere eğlenmeye gelmişlerdi**” şeklinde olmuş. Demek ki herkes kendi dünyasına veya durduğu yere göre bir tarif getiriyor. Bu ‘kıssadan hisse’den hareketle, Avrupa’da yetişen yeni nesillerimize herkes kendi penceresinden baktığında, resmin tamamını göremez. Birine göre, hapishaneler yeni nesil Türklerle dolu, diğerine göre de üniversiteler... Birine göre, üçüncü kuşak ve devamı nesillerimiz, farkında olmadan, kültürel asimilasyon sürecini yaşıyorlar. Bir başkasına göre, onlar bizden daha çok kendi kimliklerine sahip çıkıyorlar.

Benzeri durumu bir toplantıda yaşadık: Kendi yakın çevremden bir misâl vererek, özellikle dördüncü kuşak Türklerin çok ciddi olarak Türkçe konuşabilme problemi yaşadıklarını ve anadille birlikte kültürel asimilasyonun, Almanların ekstra bir gayretine gerek kalmaksızın, kendiliğinden gerçekleşeceğini yana yakıla anlatmaya çalıştım. Yıllardan beri dernek yöneticiliği yapan arkadaşlardan birisi de; asırlar önce de benzeri yakınmaların olduğunu, birisinden alıntı yaparak söylerken, benim endişemin yersiz olduğunu, kendisinin ve yakın çevresindeki çocukların daha şuurlu yetiştiğini iddia etti. Mensubu olduğu kültürden arındırılmış, yerli toplumun veya hâkim kültürün kendilerini ötekileştirmesinden dolayı ortaya çıkan protestocu dinî kimlik ve buna bağlı olarak yalın ve yavan, daha çok görüntüye dayalı bir dindar-

lık, bazıları için teselli kaynağı olabilir fakat temsil kabiliyetinden oldukça uzaktır. Tama miyle Türk oluşundan dolayı dışlanmışlığa duyulan tepkinin tezahürü bir millî kimlik tanımlaması da, Türk toplumunu temsil etme yeteniğinden yoksundur. Bu nitelikteki görüşler popülist ve konjonktürel olduğundan hem kışkırtıcıdır hem de bir tehlikeyi bünyesinde barındırır. Gaye; birlikte yaşadığı toplumla özünü kaybetmeden bütünleşmekse, ona göre nesiller yetiştirmeli ve ona göre temsilciler seçilmeli.

Bu tür bakışın dayandığı nokta, dindarlıktır. Dindar olmak için, hele hele yalın bir dindarlık için Türkçe’ye ihtiyaç yoktur! Fakat dinî ve millî kültürün yaşatılması için Türkçe’ye şiddetle ihtiyaç var! Bu tür değerlendirmeler tek taraflı ve tek ayak üzerinedir. Çok önceden başlayan, hatta başlatılan “**dindar**” olmak ya da görünmek tesellisi, bizim yeni nesil Avrupa Türklerinde anadil Türkçe’nin önemsizleştirilmesine ve bununla birlikte kültürel kimlik erozyonuna zemin hazırladı. Avrupa’daki varlığımızın devamını sembolize eden “**bayrak devir teslimi**”nde, kültürel varlığımızı hakıyla temsil eden ve edecek olanlara bu emanet tevdi eilecekse, yeni nesillere bu gözle bakmak ve ona göre bir nesil yetiştirmiş olmak gerekir. Böyle bir nesil yetiştirdik mi, yazının ilerleyen bölümlerinde buna tekrar eğileceğiz.

BAYRAĞI DEVRALMA ZAMANI...

Milleti bütün kurumlarıyla devlet temsil eder. Bir milletin içindeki değişik meslek gruplarını, dinî cemaatleri, siyasî partileri ve benzerlerini de onların seçtikleri ya da tayin ettikleri kişiler temsil eder. Avrupa’nın birçok ülkesindeki Türk toplumu da belli başlı kuruluşlar tarafından temsil edilir ve yetkili mercilerce muhatap alınır. En azından şimdiye kadar Almanya ve diğer Avrupa ülkelerindeki Türkler bu minval üzere temsil ediliyordu. Almanya kamuoyu ve devlet aklı özellikle cami kuruluşlarının bu “**tekel**”ini bir taraftan kırma girişimlerinde bulunurken, buna atbaşı olarak alternatif aktörler devreye sokmaya başladı. Diğer taraftan, bütün renkleriyle mevcut Türk kuruluşlarının yönetici kadrosu büyük çapta ikinci nesil Türklerden oluşmaktadır. Üçüncü nesil de şimdilik kısmen devrededir ve nöbeti yakın bir zamanda ya devralacak ya da nöbete çağrılacak.

İşin burasında üzerinde durulması gereken konu şudur: Mensubu olduğu kitleyi temsil et-

me ve özellikle sosyo-kültürel çıkarlarını koruma noktasında, yeni (3.) neslin hangi kesiminden bu göreve talip olunacak veya çağrılacak? Başka bir meziyeti olmadığından, “**bu iş benim işim, ne verilirse yaparım**” diyenler mi, kendi küçük dünyasının dışına çıkmamış ve bir kitleyi temsil etmeyi ya da ona hizmeti, ideolojik bir “**dava**” kategorisinde görenler mi, yoksa hem kendini hem de çevresini, yaşadığı ülkeyi bilen, eğitilmiş, iki ayağı üzerine duran, özgüven sahibi kesimden olanlar mı bu göreve talip olacak ya da çağrılacak? İlk nesilden günümüze kadar geçen sürede Avrupa’daki Türk toplumunun en büyük çıkmazlarından birisi, hakkıyla temsil edilmediğidir. Bundan sonraki süreç daha hayatın içinden ve daha buralı olmak mecburiyetinde çünkü göçmenlik veya göçmenkökenlilik belli bir zaman sonra yerini buralılığa, yerliliğe yani vatandaşlığa bırakacak. Bundan sonra, “**biz bu toplumun bir parçasıyız**” deyip de, sadece kendi grubunun ya da ait olduğu camianın belli-başlı sorunlarını dile getirmek yeterli olmayacaktır.

Bir taraftan mevcut Türk kuruluşları, burada (Avrupa) doğup büyümüş, eğitilmiş gençlerin kendilerine uzak durmasından şikâyetçi, diğer taraftan sözkonusu kuşaklar, dedelerinin ve babalarının binbir emekle Türk toplumuna hizmete hazır duruma getirdikleri bugünkü kuruluşların kendilerini anlamadıklarından ve kuruluşlar bünyesinde kendilerine yer bulamamaktan şikâyetçi.

PARADİGMA DEĞİŞİMİ

Alman araştırmacılara göre 3. Kuşak Türkler babalarının gittiği kuruluşlardan kopmaya başladılar (Filiz Bikmen, Neue Generation, neue Paradigmen, Körber Stiftung). Buna “**paradigma değişimi**” diyen araştırmaya göre, yeni nesil “**Alman-Türkler**”, göçmenlik ve uyum odaklı küçük dünyalarından çıkarak artık toplumun genelini ilgilendiren, eğitim şansı, çevre korumacılığı ve katılımcılık gibi sivil toplum teşkilatçılığı alanlarında kendilerini göstermeye başladılar. Almanya, yeni nesil Türklerin muhafazakâr çatı kuruluşlarının kaplama alanından çıkmasını istiyor, teşvik ediyor ve buna zemin hazırlıyor. Hatta zaman zaman sözkonusu kuruluşlardan uzak durmaları için bazı gençlerin “**ikaz**” edildiğini bile duyuyoruz. Almanya eksenli böyle bir düşüncenin veya hesabın olmadığını varsayacak olsak da, kendini bu topluma kabul ettirmek gibi bir hedefi olmasa dahi, mecburiyeti olan buralı kuşağın,

Son yıllarda tüm dünyada cereyan eden hadiseler, “**cihad**” teriminin gündemde tekrar yoğun şekilde yer almasına yol açtı. Filistin meselesi, Afganistan’daki savaşlar, İran-İrak savaşı, Çeçenistan krizi, Körfez savaşları ve bilhassa 11 Eylül hadisesinin doğurduğu siyasi atmosfer, “**cihad**”ın nerdeyse günlük bir konu hâline gelmesine neden oldu. Irak ve Suriye’deki gelişmeler, Arap Baharı diye adlandırılan dalgalanma ve ardından yaşananlar bu terimi sürekli gündemde tuttu. Taliban, El-Kaide ve en son IŞİD ve türevi örgütlerin varlığıyla eylemleri, zamanla cihad terimi etrafındaki münakaşaları siyasetin başta gelen konusu hâline getirdi. Bu önemli ve hassas konuyu ele alırken mümkün olduğunca herkesin anlayabileceği bir dil kullanmaya ve ana kaynaklardan kopmamaya gayret ettik. Ayetlerin izahında altı tefsir kitabını temel aldık ve ortak noktaları tespit etmeye çalıştık. Meseleyi tarihten ve günümüzden yaşanan hadiselerle örneklendirmeye, sebep-sonuç ilişkileriyle anlaşılır hâle getirmeye çalıştık. Elbette sorulan her sorunun cevabını verme iddiasında değiliz; çok kapsamlı bir konuda asgari bilinmesi gerekenlere odaklandık. Umarız çabamız, konuya bir nebze olsun ışık tutar.

İsteme adresi:

ATİB, Neusser Str. 553, D-50737 Köln
Tel.: + 49(221)31 60 10
Faks: +49(221)32 34 20
e-mail: info@atib.de • www.atib.de

salt göçmenlik kimliğinden sıyrılıp vatandaşlık kimliğine geçiş yapması elzemdir! Bu “**sınıf atlama**”yı yaparken, aslını inkâr etmemeli ve mensubu olduğu toplumun beklentilerini de dikkate almalıdır.

Almanya, Belçika ve Hollanda gibi ülkelere baktığımızda, siyaset, sanat, iş hayatı ve akademik dünyada kendinden söz ettiren Türkleri görüyoruz. Fakat “**Üstteki Türkler**”in, “**Altta ki Türkler**”le hatta kısmen “**Ortadaki Türkler**”le de pek anlaştıkları ve biraraya geldikleri söylenemez. Tersinden baktığımızda yine aynı manzarayla karşılaşırız: Beklentiler ve bakış açıları farklı olunca sağlıklı bir diyalog kurulamıyor. Sol, sosyal demokrat ve liberal görüşe mensup olan Türk kökenlilerin, muhafazakâr kesime mensup Avrupalı Türk akralarına kıyasla, özellikle sanatta ve siyasette yükselmede daha şanslı oldukları bilinmektedir.

Avrupa Türklerinin anavatan Türkiye’ye olan ilgisinden rahatsız olanları anladığımız kadar, artık üçüncü ve dördüncü nesil olarak yaşadıkları ülkelere bigâne kalmalarını da bir o kadar anlamakta zorlanıyoruz. Avrupa Türk’ünün burada doğmuş büyümüş yeni nesillerinin de yaşadığı ülkenin sosyal ve siyasî meselelerine çok ilgi duyduğunu söyleyemiyoruz. Hâlbuki onlar, yetiştikleri ülkede eğitimlerini yapıyor, dilini konuşuyor ve vatandaşı oldukları ülkeyi de kendilerine yurt edinmiş durumdalar. Solingen, NSU ve Hanau ırkçı katliamlarına beklenen ilgiyi göstermeyen yeni nesil Türkler, iklim değişikliği, çevre kirliliği veya insan hakları gibi konulara da çok ilgisiz kalmaları, haklı olarak eleştiriliyor.

Her ne kadar Alman kamuoyu araştırmacılarına göre üçüncü nesil Almanya Türklerinde Türkiye’ye olan bağlılık yüksek oranda çıksa da, yeni nesillerin gerek Türkiye’deki kendi kuşaklarından gerekse Avrupa’daki bir önceki nesillerden epeyce farklılaştıkları artık bir vakıdır. Bu yeni durumu görmeden atılan adım, sarf edilen söz, bizi hedeften saptırır ve zaman kaybettirir. Benim gibi içiniz kan ağlayarak da olsa, yeni nesil Avrupa Türkleri artık kendilerini en iyi şekilde anadilleri Türkçe ile değil, içinde yetiştikleri milletin dili olan Almanca, Flamanca ya da Fransızca ile ifade ettiklerini kabullenmelisiniz. Dil değişince kısmen değer yargıları, zihniyet de değişiyor. Ayrıca, herkes kendi zürriyetinde ve yakın çevresinde gözlemlediği gibi yeni nesillerimizin tüketim alışkanlıkları, hayatı yaşama biçimi, dünyaya ve olaylara bakış açısı, hele hele davranış biçim-

leri, bir önceki nesle göre değişti. Bir şeyin değiştiğini ya da değişikliğe uğradığını diyebilmek için bir önceki duruma göre farklı manzara ortaya çıkması lazım. Meselâ, belli bir yaşa kadar görüp götürdüğü minval üzere bir hayat çizgisi takip eden insan, daha sonra farklı değerlerin veya yaşadığı yeni çevrenin etkisiyle hayat çizgisinde bir kırılma yaşarsa, bu duruma değişim denilir. Onun için yeni nesillerdeki (bize göre) yeni durum; değiştiğinden dolayı değil, aslında bir öncekilerden epeyce farklı olmalarındandır.

NASIL BİR NESİL YETİŞTİRDİK?

İnancımıza göre herkes ahiretteki yerini, bu dünyada yaptığı ve yaşadığının karşılığı olarak, kendisi hazırlamış. İster anavatanda olalım ister göç ettiğimiz başka bir diyarda, bizden sonraki nesillerimizin nasıl olacağını, aile ve toplum olarak (büyük çapta) biz belirliyoruz. Şimdi her fert ve kuruluş, “**Arzu ettiğimiz böyle bir nesil yetiştirdik mi?**” sorusunun cevabını kendi yakınındakilere ve çevresine bakarak cevaplayabilir.

Mevcut, klasik sivil kitle kuruluşu, yani teşkilatçılık anlayışı, yeni nesil Türkler devreye girdikçe bir paradigma değişimine girmiş durumda... Şimdilik Alman Devleti’nin maddî ve manevî himayesinde devreye girenlerin yanı sıra, kendi sahasında isim yapmış, kabul görmüş ya da kendini kabul ettirmiş sanat, düşünce, siyaset dünyasından Türkler, tensil noktasında daha etkili olacaklar. Onlar, sanatçı, gazeteci, yazar, sendikacı, düşünür, akademisyen ve politikacı olarak Avrupa Türkleri adına konuşacak ve muhatap alınacaklar. Yeni nesil Avrupa Türkleri, göçmenlikten ya da göçmenkökenlilikten, diğerleri gibi vatandaşlığa geçiş yaptıklarını, toplumla hemhâl olarak ve göçmenliğin küçük dünyasından, ulusal ve evrensel dünyaya geçiş yaparak paradigma değişimini gerçekleştirmiş olacaklar. Bu gidişatı şimdiden görenler ve ona göre tedbirini alanlar, kendi geleceklerine yön verme şansına sahip olabilirler.

Sosyal İç Kanama

 MUHSİN CEYLAN

Nüfus bilimcilerin dünya genelindeki kuşakları X, Y, Z nesli şeklinde adlandırdıklarını duymuş veya okumuşuzdur. Her bir birey, çağdaşları arasında bir kuşağa ait. Bunlar arasında çok ciddi farklılıkların olduğunu da, toplantı yerlerimiz olan derneklerimizde, camilerimizde, çarşıda, pazarda, siyasi partilerimizde, düğünde dernekte görüyoruz, bir adım geri çekilip gözlemlediğimizde.

Giyim kuşamından, konuşma şekli başta davranışlara baktığımızda, her kuşağın kendini farklı ifade ettiğini, meşguliyet ve ilgi alanlarında kesişme noktaları olmakla birlikte birinin diğerini adeta örtülü protesto ettiğini, kabul veya reddettiğini de görüyoruz. Genç kuşaklar, kendilerinden yaşlıları zamanın gerisinde, ihtiyar kesim de, gençleri kafasındaki nesil resminin dışına çıkan, örf ve adete değer vermeyen, ahde vefayı bilmeyen ‘**zamane çocukları**’ olarak değerlendiriyor rahatça.

Sığ insanın kolayca yöneldiği, ‘**banâ benzemiyor, dediğimi de yapmıyor kafasına göre takılıyorrsa yaramaz**’ ilişki biçimimiz hakim günlük hayatımıza. Bu konuyu sosyal psikoloji akademik diliyle yazmak mümkün. Öyle bir yolun okuyucu tarafından ilgi görmeyeceğini bildiğimizden, Ahmet amcanın, Ayşe teyzenin sıklıkla okuyacağı veya dinleyeceği bir tarzı tercih edenlerdeniz.

X KUŞAĞI

Günümüzde, en yaşlısı 65, en genci de 51 yaşında olan 1965-1979 arası doğumlulara, X kuşağı diye tanımlıyor nüfus bilimciler. Bu kuşak, çağımızın yeniliklerine adapte olmaya çalışırken, iş hayatlarını da sabırla sürdürüyor. Almanya merkezli Avrupa Türklerine baktığımızda, Avrupa Türkleri X nesli, kurallara uyan, kültürel aidiyet duygusu güçlü, otoriteye saygıda kusur etmeyen, sadık, sabırlı, bedava bir şeyin olmadığına inanan, çalışkanlığa önem veren bir kuşak olarak görünüyor. Bu neslin genç kuşaklara göre en büyük tecrübeleri de, bir takım icatlara, buluşlara şahitlik etmiş olmalarıdır. Onlar, gözlerini dünyaya transistörlü radyo, merdaneli çamaşır makinesi, kaset çalar ve pikapla açarlardan oluşuyor. Teknolojik gelişmeler ve X kuşağını yan yana düşündüğümüzde, hepimizin her dem şahit olduğu gibi, dokunmatik telefonlar ve bilgisayar sistemlerinin dönüşümü ve buna bağlı değişen iletişim ve iş yapış şekillerine ayak uydurmaya çalıştıkları resmiyle karşılaşıyoruz.

Y NESLİ

Yaş itibarıyla en ihtiyar 40, en genci ise 30 yaşında olan, 1980-1999 doğumlu kuşağa da Y nesli deniyor. Bizim çocuklarımız olan bu kuşağın en bariz özelliklerini hepimiz bir şekilde

yaşıyoruz: Bu Y nesli, iş hayatında hemen yönetici olmak isterken, para harcamak için çalışıyor ve de iletişimde ciddi kırılmaları yaşadığımız; kendi görüşünde ısrarı bırakıp asla vazgeçmiyor oluşları. Onların sosyalleşmeleri artık ipad'ler, iphone'lerle oluyor. Derneklerimize, camilerimize baktığımızda, Y neslinin X nesline göre örgütsel bağlılıkları oldukça zayıftır ve her geçen gün hızla tükenmektedir. Ondan dolayıdır ki, sosyal buluşma mekanlarımızda genç kuşakları görmiyor ve bu dernekleri yarınlara taşıyacak yeni öznelerde ciddi zorlanıyoruz. Sonucu hayırlara vesile olmayacak bir süreç bu.

Bizlerin bu çocukları Y nesli, kuşaklar arası farklılığın en çok görüldüğü nesil özelliğini taşıyorlar. Geçtikleri eğitim çarkından aldıkları en büyük özellik, özgürlüklerine düşkünlükleri. Bağımsız olmak, onlar için olmazsa olmazlardan. En bariz özelliklerinden birisi de; iş saatinden ziyade işe odaklanıyor olmaları. Çoğu bir an önce yönetici olmak ya da kendi işini kurmak istiyor. Onlar, X kuşağının tersine, çalışmayı sadece yaşamlarını sürdürebilmek için değil, daha rahat para harcamak için istiyor. Y neslinin, en öne çıkan farklı ferdi özelliklerinden birisi de, meslek eğitimi almaları veya yüksek okul mezunu olmaları.

Bu kuşağın zihin dünyası da çok farklıdır. Alışık olduğumuz davranış biçimi kurallarına göre uyumsuz görünürler. Kendisinden farklı düşünenleri acımasızca eleştiri yağmuruna tutarlar. Önceki nesil ise bundan çok ciddi rahatsız olur. Oysa onlar, samimidirler. Eleştirileri ne bir rekabet içindir ne de 'sen', 'ben' meselesidir. Üzerinde konuşulan konunun hakikatine ulaşmayı isterler. Eskilerin aksine aşırı bireyci olduklarından da otorite tanımazlar. Buna en fazla da, başkanlarımız, ustalarımız, reislerimiz, hocalarımız yani, otoritelerinin sayılıp, dediklerinin sorgusuz sualsiz yerine getirilmesini bekleyen ve bunun da gayet tabii olduğunu düşünenlerimiz rahatsızdır. Yani Y nesli, gelenekçiliğimize uymadığından bizleri kolayca ciddi rahatsız eder. Bizler de, onların bu hallerini anlamaya gayret yerine onları, asimile olmuş, yozlaşmış egoistler olarak tanımlayıp, haklı taleplerini değersizleştirmeyi tercih ederiz. Ama bu sokağın çıkmaz sokak olduğunu er veya geç öğreneceğiz. Fakat korkarım ki, artık o zaman çooooo geç kalmış olacağız. Onların bizlerle, yaşarsak bizlerin de onlarla artık sadece biyolojik bağlarımız kalacak...

Z NESLİ

2000 yılı ve sonrası doğanlara da Z nesli deniyor. En büyüğü 20 yaşındadır malum. Bunlar da bizlerin küçük çocukları ya da artık torunları. Bunların en büyük özellikleri, her dem canımızı

sıkkan ve zaman zaman da kavgalarımıza sebep olan yoğun hatta tek, internet ve mobil teknolojileri kullanmalarıdır. Derslerini bile artık, Hazreti Google da dediğimiz, kendilerine sunulan hazır, fast food bilgiler üzerinden yapıyorlar. Mart 2020'den sonra hayatımızın kurallarıyla ilgili tek belirleyici haline gelmiş Korona virüse karşı uygulamaları düşünelim. Artık okullarda verilen bildiğimiz eğitimi bile dijital ortamdan almak için yoğun yol, yöntemler düşünülmüyor günümüzde. Hayatlarının olmazsa olmazı haline gelmiş akıllı telefonlar, iphone'ler, ipad'ler ya da tablet bilgisayarlar üzerine kurulu hayatları. Ellerindeki telefonlarla karşılarındakilerle iletişimleri esnasında bizim onlara demeye çalıştıklarımıza da çok kısa, 'evet, hayır, olur, olmaz, istemem, gidelim, gelmiyorum vs. vs.' türünde tek kelimelik cümleleriyle iletişimlerini sürdürüyorlar. Ne de olsa, aynı çatı altında yaşıyoruz. Bu kadar sözlü iletişim de olsun değil mi?

İnternet ve teknoloji ile doğan bu Z nesli, insanlık tarihinin en hızlı ve en yoğun tüketici neslidir. Oyuncakları ellerindeki teknolojik aygıtlar olan bu nesil, tabiata da acayip yabancısıdır. Fakat aynı zamanda da önceki kuşaklara göre çok daha çevrecidir. Dijital çağın kuşağı da diyebileceğimiz bu kuşak, internetçi olmasından dolayı aynı anda birden fazla konu ile ilgilenebilme özelliğine de sahip. Yani eskilerin dedikleri gibi: On parmağında on marifete sahiptir bu kuşak, istisnaları hariç. Mesela bir konferansı dinleyen bu Z nesli mensubu gençler, (buna biraz Y neslinden olanları da ilave edebiliriz) aynı zamanda da internet üzerinden sosyal yayınlarını, paylaşımlarını yapabiliyorlar gayet rahatça.

Bir sohbette, konferansta aynı anda dinleme, yorumlama, resim, video vs. yayınlama-paylaşma yeteneğinin kötü birşey olduğunu söyleyecek tek normal akıl sahibi olmadığını düşünüyorum. Fakat burada tam kavrayıp aşamadığımız bir sıkıntımız da var: Yani benim kuşak X nesli, konuşurken yüze bakmamayı sıkıntı olarak gördüğümüzden, uyuşmazlıklarımız burada başlıyor. Burada nasıl orta bir yol bulmamız gerektiğini tartışmamız gerekiyor.

YOĞUN DOĞUM NESLİ

Çağdaşlarımız arasında herkes 1965'ten sonra doğanlar değil. Toplumda azalmış olsalar da 1940'lar sonrası doğanlarla da beraber yaşıyoruz. Nüfus bilimcilerin nesil tasniflerine göre,

1946-1964 yıllarında doğanlara 'baby boomer' deniliyor. II. Dünya savaşı akabinde başlayıp 1960 yılı başlarına kadar sürmüş, 'doğum hızı' anlamına gelen 'Baby boom' kavramından türetilmiş bu sıfat. Bu baby boomer neslinin günümüzdeki en yaşlısı 84, en genci ise 66 yaşındadır.

Hepimizin yakından bildiği gibi, bu nesil istisnaları hariç her türlü teknolojiden uzak olduklarından çoğu zaman işlerini kendi kendilerine yapmak durumuyla karşı karşıyadır. İş sadakatlerinin yüksekliğiyle bilinen bu neslin, sonraki nesillere göre adeta, çalışmak için yaşadıkları bilinir. Bu neslin diğer bir özelliği de, önce çocuklarına daha sonra ise anne ve babalarına bakmış olmalarıdır. Günümüzde anlayamayacağımız kadar sadık ve neye sahip olursa olsun mütevazî ve bir o kadar da kanaatkârlığıyla bilinir o nesil, ilgi duyup merak edilenler tarafından.

SESSİZ KUŞAK

Çağdaşlarımız bu yazdıkların kadar mı? diye soranlarımız da olacaktır. Tabii ki, değil. Buraya kadar genel dörde ayrılan nesillerden bahsettik. Bu tarihlerden önceki doğanlara toplum bilimci uzmanlar, 'sessiz kuşak' diyor. Bu sessiz kuşağa, 1927-1945 döneminde doğanlar mensup. onlar benim kuşağın artık çok az yaşayanı olan babaannelerimiz, dedelerimizdir.

Yazıyı daha da uzatmadan yavaştan bağlayacak olursak, kuşakları ve bunlardan en fazla da Y ve Z kuşağını iyi anlamamız gerekiyor. Bu nesillerin kendilerine has ayrı ayrı özellikleri olduğundan ve bu popülasyonları toplum tarafından layıkıyla kavranamayınca mesela Kuzey Kore, Çin veya Suudi Arabistan gibi diktatörlükle yönetilen ülkeler hariç dünyada her yerde pek çok uyumsuzluk ya da çatışmalar yaşanıyor.

Bağımsız olmayı seven, özgürlüklerine düşkün, otoriteden hoşlanmayan, kendilerine kurallar koyulmasına itiraz eden, otoriteye hayatlarında yer vermediklerinden bir an önce müdür olmak ya da kendi işlerinin patronu olmayı arzulayıp planlayan, farklı görüşlerin kendilerine dayatılmasına şuurlu bir şekilde karşı çıkan, farklı görüştekileri acımasızca eleştirebilen, kendi görüşlerine karşı olan eylemlere sessiz kalmayıp karşı atağa geçen, sosyal gruplara katılıp birlikte hareket etme stratejisine önem veren, etkin sosyal medya kullanımıyla görüşlerini tabusuz ve sınırsız bir kendilerine göre rahatlıkla dile getirmekten çekinmeyen, Y nesli ve fabrikasyon hatası Z kuşağından bazıları, kafasına uymayan, ona göre saçma durum gördüğünde dayanamayıp kaynamaya başlıyor. Temel değerlerinden birisi 'adalet duygusu' olan bu kuşak mensupları, muhatabının makamından bağımsız korku ve endişe tanımadan hemen çeşitli şekillerde tepki veriyor.

İHTİRASLARIMIZIN ÖLDÜRDÜĞÜ DAVALARIMIZ

Gelenekçilik ve statükoculuk üzerinden mevcudu muhafaza etmeyi genel geçer sayan-

larımız, Y neslini ve biraz da Z neslini kendi konforuna uymadığı için ketmediyor. Oysa ki onlar, ne tembel ne disiplinsiz ve ne de prensipsiz. Apolitik hiç değiller. Biz onları öyle tanımıyor ve böyle tanıtıyoruz. Özgüvenleri yüksek ya, bunu kibirli olmakla karıştırıyoruz. Onların özgür düşünüp davranmaları, bizim sürü psikolojisine itirazı sevmeyen benim X kuşağının zoruna geliyor. Onun için, derneğimizde, camimizde, cemaatimizde topluluğumuzda toplum mühendisliği yöntemiyle ha bire hain ve kahrman üretiyoruz... Farklı düşünenleri ötekileştirip bunun üzerinden popülist söylem ve eylemlerle, tabanı konsolide etmeye çalışmanın anlık da olsa sessizlik sağladığını biliyoruz. Fakat, bu biraz milli, biraz da dini sos söylemli yol, yöntem, ne orta ne de uzun vadeli bir ömre sahip olamaz. Tarih buna şahit.

Bugün belki ertelenen veya ertelemişiz gibi görünen her sosyal patlama yarın veya öbür gün mutlaka yaşanır ve kaçınılmazdır. Tıpkı bedenimizdeki iç kanamalar gibi. Dıştan bakıp gördüğümüzde, sanki fiziken her şey yolundaymış gibi gözükebilir. Oysaki iç kanama yaşayan biri, uzmanı tarafından acil tıbbi bir müdahale yapılmazsa, mutlaka ölür. Aynı bunun gibi, dıştan bakıldığında her şeyi yolunda gözüken veya öyle gösterilen insanların bir araya gelip oluşturdukları dernekler de, camiler de, partiler de, gruplar da idarecileri ver yancılarının mevcudu muhafaza yönelik kurdukları savunma cümlelerine rağmen ölmeye mahkumdur. Bunun ikinci bir şıkkı yoktur. Yani, tıbbi iç kanama ne kadar öldürücüyse, sosyal iç kanama da aynı şiddette öldürücüdür. Birincisinde tek kişi ölür, diğerinde ise o sosyal iç kanamanın yaşandığı yerdeki herkesin dile getirdiği iddiaları, idealleri, kızıl elmaları, dinleri, dilleri, ideolojileri kısaca ülküleri yani davaları ölür. Gerçeklerimizle yüzleşmekten korkanlarımız bilmeli ki, sosyal iç kanamadan dolayı sosyokültürel ölümün kapımızı çalmasına sadece çeyrek var, çeyrek...

Yaşımızdan bağımsız, zihin dünyamızda hangi kuşaktan olduğumuzu merak ediyorum, doğrusu. Sizler de merak ediyorsanız, en yakındaki bir kaç dostla bu konuyu korkmadan sohbet mevzusu yapın derim. Hadi, kendimizle iyi yüzleşmeler...

KAYNAKÇA:

- Ben Nesli, Dr. Jean M. Twenge
- Gençlik Gözüyle Gençlik, Prof. Dr. İbrahim Armağan
- Asrın Vebası: Narsisizm İleti Jean M. Twenge , W. Keith Campbell
- Sosyolojik Düşünmek, Zygmunt Bauman
- Dokuz Yüz Katlı İnsan, Dr. Mustafa Merter

Avrupa Türklerinin Sosyolojik Sözlüğü

SAHRA ŞAHİN

Ilk baştan söyleyelim. Bu çalışma, dinamik bir sosyolojik süreçte şekillenen bir toplumun fenomenolojik görünümünü anlama çabasını içermektedir. Sınırları kesinleşmiş, normatif hükümleri içeren, standartlaşmış bir terimler sözlüğü benzeri bir çalışma değildir. 2021 yılında, göç hikâyesinin 60. yılına girecek olan Müslüman bir Türk Toplumunun kendi dini ve kültüründen olmayan bir toplum içine göç süreci ve sonrasında oluşan sosyolojik durumunu anlamaya yarayacak kavramsal düzeyde bir çalışmayı amaçlamaktadır. Dinamik bir sosyolojik yapıyı standartlaşmış bir kavramlar sözlüğü benzeri bir yaklaşım ile anlamaya çalışmanın ne derece doğru bir metodolojik yaklaşım olup olmadığı tartışmaya açıktır. Buradaki maksat, tanımlamaktan ziyade dinamik bir süreçte mevcudu tanımlama ve geleceği de muhtemel hipotezler ile öngörme denemeleri yapmak ve bunu kavramsallaştırmaktır. Zamanla farklı şekillerde bürünecek olan bir ön çalışmadır. Bu çerçevede, yazı içinde Avrupa Türk Toplumunun içinden geçtiği süreci tanımlayabilecek ve betimleyebilecek farklı metaforik kavramlar da yer almaktadır. Aslında, halen bir göç kavramından, bir göç toplumundan bahsedilmesi o

toplumun henüz bütünü ile yerleşik hal almadığını göstermektedir. Bu durum, Yahudilerin 3000 yıl süren göç örneğinde olduğu gibi zamana bağlı da değildir. Hedefini belirleyememesi, varacağı menzilin henüz doğmamış olması da bu dinamik sürecin daha geçireceği çok farklı süreçlere gebe olduğuna işarettir. Bu anlamda, bu çalışma olgusal durumları anlatacak kavramları oluşturmaya çalışırken, bu durumun muhtemel ve kurgusal sonuçlarını da hipoteze ve teze dönüştüren zımni kavramlara da yer vermektedir. Aynı zamanda, bu kavramsal yaklaşım, Avrupa Türk Toplumunu belirli kavramlara mahkûm etmek, o kavramların toplumun üzerine yapışarak kalıcı negatif bir görünüm oluşturması yerine, sosyolojik durumun doğru tespiti ve gelecek kurgusunun daha sağlıklı yapılmasını amaçlamaktadır. Bu tanımlamalardan bir kısmı bilimsel literatürde yer alırken diğer bir kısmı da toplumsal düzeyde bir kullanıma sahiptir.

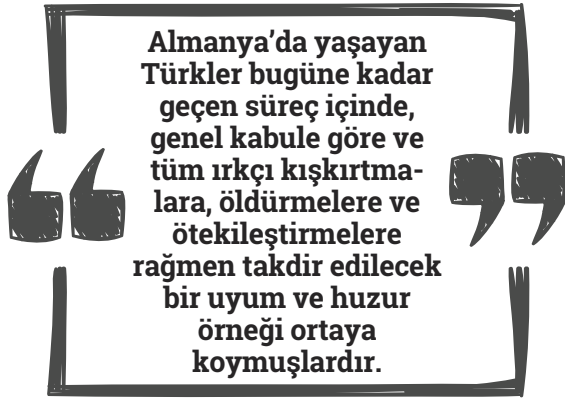
Öncelikle şunun altını çizmemiz doğru olacak. Almanya'da yaşayan Türkler bugüne kadar geçen süreç içinde, genel kabule göre ve tüm ırkçı kışkırtmalara, öldürmelere ve ötekileştirmelere rağmen takdir edilecek bir uyum ve huzur örneği ortaya koymuşlardır. Uyumlu

ve sorunsuz bir toplum olarak Almanya'nın huzuruna katkıda bulunmuşlardır. Bunun yanında, takdir edilecek düzeyde, iş, sanat, spor, akademi, siyaset gibi farklı alanlarda hem bireysel hem de belli toplumsal oranda çok başarılı örnekler de ortaya koymuştur. Ancak, bu örnekler toplumun genelini tanımlayacak düzeye erişmemiş ve belli oranla sınırlı kalmıştır. Bu güzelliklerin daha da artması ve ona göre bir gelecek motivasyonu ortaya konulabilmesi için mevcut olanı doğru okuma ve tanımlayabilme önemli bir toplumsal fayda ortaya koyacaktır.

OLGUSAL TANIMLAR

Misafir İşçiler (Gast Arbeiter): Almanlar tarafından Türkiye'den Almanya'ya belirli bir süreliğine ekonomik amaçla gelip, sınırlı oturma iznine sahip ve bir müddet sonra geri döneceği düşünülen birinci ve ikinci nesil işçi gruplara verilen isimdir.

Göçmenler (Zuwanderer/Migranten): Yine, Almanlar tarafından yapılan bir tanımlamadır. Misafir işçilikten kalıcı göçmen topluma dönüşümü ifade eden bir terimdir. Kalıcı yaşama iznine sahip Alman vatandaşı olan ya da olmayan bütün göçmen kökenlileri ifade etmektedir.

Müslüman Doğulular: Yine, Almanlar tarafından zaman zaman dillendirilen bu kavram, coğrafi bir bölge ve inanç tanımlaması temelinde bütün Müslümanları içine alırken, hem Ortadoğu ve Arap ülkelerini, hem de Asya ve Türkiye Müslümanlarını kapsamaktadır.

Gurbetçiler: Türkiye'deki Türkler tarafından sadece Batı Avrupa'ya göç edenlere verilen isimdir. Bu kavram, Örneğin ABD'de, Ortadoğu'da, Arap ülkelerinde Rusya'da veya Asya ülkelerinde çalışan veya başka amaçla bulunanlar için kullanılmamaktadır. Bu durum, o ülkelerde bulunan Türklerin Batı Avrupa'da

yaşayanlar kadar sosyolojik bir nitelik kazanmadığını göstermektedir.

Al-a-mancılar: Türkiye'deki Türkler tarafından kullanılan bu tanımlama, Gurbetçi kelimesinin halk dilindeki karşılığıdır. Bu kelime kıta/Batı Avrupa'nın tamamında yaşayan tüm Türkleri kapsayan bir çerçeve kazanmıştır. Fransa, İsviçre, Avusturya, Hollanda, Belçika, İsveç, Norveç, Danimarka gibi ülkelerde yaşayanların tamamı Al-a-mancıdır.

Avrupalı Türkler: Almanya'da yaşayan Türklerin kendilerine verdikleri, "Avrupa'nın yeni yerlileri" anlamını da içeren ve Avrupa'da kalıcılığı ifade eden bir tanımlamadır.

Diaspora Türkleri: Tartışmalı bir kavram olmakla birlikte Türk diplomasi ve bürokrasi kesimlerinin kullandığı bir kavramdır. Türkiye'nin Almanya'daki gücü anlamında kullanılmaktadır.

İthal Damat/İthal Gelin: Almanya'daki Türk kızları ve Türk erkeleri ile evlenerek Almanya'ya gelen Türkiye'deki Türk erkek ve kızları için halk dilinde kullanılan tanımlardır. Metaforik bir anlam olarak kullanıldığı için bir yabancılık çağrışımı yapan bir kavram olmuştur. Bunların yerine "Milli Damat ya da Milli Gelin" denilmesi daha yerinde olabilir, örneğin, teyzesinin kızı ile evlenerek Almanya'ya gelmiş bir erkek için, yakın aileden birisine ithal denilmesi gibi bir yabancılık atmosferi oluşmasına sebep olunmamış olurdu.

KURAMSAL VE KURGUSAL TANIMLAMALAR

Bu kavramlar toplumda ya da literatürde kullanılan kavramlar olmayıp tamamen toplumun sosyolojik durumunu anlamaya yönelik teorik kavramlardır.

Homo Economicus Toplum: Kavramın asıl anlamından biraz farklı olarak, Avrupa'daki Türklerin yaşam motivasyonlarının ağırlık noktasında daha çok ekonomik önceliklerin öne çıktığını ifade eden hipotez bir kavramdır.

Fanus Toplumu: İki toplum ile doğrudan çok fazla ilgisi olmamasını anlatan bir tanımlamadır. Piyasadan iş arayan, siyasal alan ile fazla haşır neşir olmayan, toplumsal rekabet ile çok iç içe girmemiş, etliye sütlüye karışmadan temel ihtiyaçlar ekseninde belli bir alanda yaşayan bir toplum betimlemesini ifade eden bir tanımlamadır.

A'raf ya da Gel-git Nesli: Geldikleri köken toplumu, içinde yaşadıkları toplum ve kendileri tarafından sorgulanan ve arada kalmışlığı anlatan bir tanımlamadır. "Kendi kimlik ve

kültürünü koruyabilecek mi, uyum sağlayabilecekler mi, kendi kalabilecek miyiz, geleceğimiz nasıl olacak?" gibi bir kimlik ve gelecek arayışını anlatan hem iki taraflı hem de iki aradalılığı anlatan bir tanımlamadır. Türkiye mi iyi, Almanya mı iyi. "Nerede kalsak acaba? Türkiye'ye dönssek, oraya uyum sağlayabilecek miyiz? Ölüncü nereye gömülsek? Hangi milli takımda oynasam? Yatırımlarımı nereye yapsam? Neresi benim vatanım? Benim kimliği hangisi? Hangi dil benim için daha önemli?" gibi soruların muhatabı kitlelerdir.

Multi-kültü ya da Anonim Nesil: Çoklu aidiyeti olan ve çok az sayıda yeni nesli ifade eden bir tanımlamadır. Dede Türk, nine alman, baba Türk-Alman, anne İranlı/Fransız gibi pek çok aidiyeti olan bir torun örneğini ifade etmektedir. Sayı olarak az da olsa örnekleri mevcuttur.

Paralel ya da kenar toplumu: Zaman zaman dile getirilse de paralel toplum iddiaları pek gerçekçi görülmemektedir. Öyle olabilmesi için, çoğulcu toplumun sahip olduğu bütün yasal ve hukuki hak ve imkânların karşısı olan başka bir anlayışta yapılan bir toplum olması gerektirir. Mevcut durumda, pek çok yönden geri kalan ya da ana gövdenin dışında kalan bir kenar yapıdan bahsedilebilir.

Apolitik Toplum: Siyasal temsil ve iradesi tam olarak oluşmamış bir durumu ifade eden bir tanımlamadır. Almanya'daki Türklerin en az yarısı vatandaş olmadıkları için Alman siyasetine katılım sağlayamamaktadırlar. Vatandaş olanların da önemli bir kısmı siyasi temsilde taraflı davranılması nedeni ile uzak durmaktadır. Bu durumda, Almanya için Türk Toplumunun büyük bir kesimi siyasal yaşamın dışında apolitik bir duruma sahiptirler.

Kültür Toplumu: Avrupa'daki Türk Toplumundan bir kültür toplumu olarak bahsetmek pek mümkün görünmemektedir. Bunun için henüz gerekli kurumsallaşması dahi yoktur. Henüz göç edebiyatı ve göç kültürünün literatürü dahi tam olarak oluşmamıştır.

Tanımsız bir kitle: Almanya'da (muhtemelen Avrupa'daki diğer ülkelerde de böyledir) Türk Toplumu içinde 20-40 yaşları arasındaki erkeklerde tembel, sorumluluk almak istemeyen, evlenmek istemeyen, evlense de aynı anlayışta olan, çalışmak istemeyen, ailesinin yanında kalan veya onların verdiği para ile yaşayan ya da ara ara çalışıp sosyal yardım alan, zorluk çekmemiş, ergen gibi hareket eden, bencil ve hayat motivasyonu düşük bir kesim var. Henüz tanımlanmamış bir kitle olsalar da,

hemen herkesin çevresinde gördüğü ve pek de azımsanmayacak oranda olan bir kitledir. Burada dikkat çeken durum, pek çok gencin sorunlarının kültür odaklı çözüm muhatabının ya da merciinin olmamasıdır.

Değerlendirme: Bu çalışma, esasen Almanya ve Avrupa'da yaşayan Türk toplumun göç sürecini devam ettiğini göstermektedir. Bu anlamda, öne sürülen kavramlar da her zaman farklı boyutlarda şekillenmesi imkân dâhilindedir. Bu çerçevede şu tespiti yapmak önemlidir. Her kişi, grup, toplum ve milletin bir yaşam hedefi ve motivasyonu vardır. Dini, siyasi, ideolojik, ekonomik, kültürel vb. Almanya'da ve Avrupa'da yaşayan Türklerin toplumsal olarak belirledikleri ve benimsedikleri bir ortak hedefi olup olmadığı veya nasıl olması gerektiği konusu ucu açık olarak cevabını aramaktadır. Yine, Avrupa'da örgütlü yapılar ve bireysel yönlendirmenin dışında, önemli oranda bir nüfusa sahip yeni nesillere Türk Toplumu olarak gerçekçi hedefler verilir verilemediği sorusu da benzer şekilde cevabını aramaktadır.

Okul öncesi çift dilli eğitim

ATİB

YURTDIŞI TÜRKLER

Sırt Çantamda Kültürüm

Türkçe Masal Grubu

3-6 Yaş

Dalında uzman öğretmenlerimizle her cumartesi ve pazar Saat 10:00-13:00

Çift dilde gelişim desteği
Kültürümüzden nesilden nesile aktarım
Adaptasyon
Koordination
Tiyatro, masal, öykü ve eğitici çocuk oyunları

ATİB • Avrupa Türk İslam Birliği
Neusser Str. 553, D-50737 Köln • Tel.: +49(0)221 31 60 10

Yeni Dönemin Şifreleri

✍ ŞEFİK KANTAR

Dünyayı sarsan her hadisenin ardından **'artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacak'** sözlerini duymak artık alışılır hale geldi. Savaşların, terör hadiselerinin, tabii afetlerin, salgınların ve değişik türden felaketlerin ardından söylendiği gibi yeni buluşların, keşiflerin, fikirlerin ardından da bu türden sözler söylene de son yıllarda artık her şeyin değişeceğini kötü haberlerden sonra aklımıza getirir olduk. Ancak beklenen güzel şeylerin gelip gelmediği noktasında insanlığın daha ziyade hayal kırıklıklarına uğradığını, beklentilerin boşa çıktığını söylemek mümkün. Her beklenildiğinde yeni ve güzel bir dünyaya erişemediğimiz gibi her değişimin iyiye doğru gidişatı işaret etmediği de bir gerçek.

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)'nün rakamlarına göre şimdiden yarım milyon insanın hayatına mal olan koronavirüsü salgınının yaşattıkları da insanlığın aklına ilk önce **'artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacak'** sözünü getirdi. Aslında kişilerin, devletlerin ve uluslararası tüm kurumların hayat sahalarını Adan Z'ye kaplayan ölçüde bir etkiye yol açan bu salgın, içerisinde değişim ve yeniliği bir keyfiyet olmaktan çıkıp mecburiyet haline sokan bir hayli dinamiğe sahip. Yani insanlık birçok

alandan ister istemez yeni bir hayat şekline adım atmak ve bu hayat şekline alışmak mecburiyetinde. Ancak şurası bilinmektedir ki toplum hayatında iyiye veya kötüye doğru yaşanan değişimler sadece arzu ve isteklerle alakalı olmayıp işin planlanması, organize edilmesi, yürütülmesi ile de bağlantılıdır.

Eğer dünyamız değişecekse ve insanlık yeni bir hayat şekline yönelecekse bunu planlayıp yönetecekler kimlerdir? Elbette burada ilk akla gelenler dünyanın yönetimini şu veya bu şekilde ellerinde bulunduran, kendilerine büyük, süper gibi unvanlar verilen, yeri geldiğinde öncü, yeri geldiğinde jandarma rolüne soyunan Amerika Birleşik Devletleri (ABD), Çin, Rusya gibi ülkeler ile Avrupa Birliği (AB) benzeri birlikler olmaktadır. Bunlar dışında kalan ülke ve birlikler ancak ikincil, üçüncül dereceden bir role layık görülmekte veya hiç hesaba katılmamaktadır. İlgili/ilgisiz uluslararası örgütlerin fonksiyonu da bu durumlarda etkin olabilen büyük ülke ve birliklerce tayin edilmektedir.

Tüm dünyayı etkileyen felaket dönemlerinde insanlığın ortak beklentisi, gücü ellerinde bulunduranların herkesin problemleri ve menfaatleri doğrultusunda el ele vermeleri, birlikte

hareket etmeleri ve çözüm bulmaları yönünde tecelli etse de pratikte ne yazık ki bu gerçekleşmemekte, ülkeler ve toplumlar kendi menfaatlerini önceleyen teşebbüsleri öne çıkarmakta hatta bunları dayatma yoluna gitmektedirler. Şahsi, milli, dini egoizm, bölge veya grup menfaati ortak mücadelenin önüne geçtiğinde de beklenen güzel günler bir türlü gelememektedir. Bu bencil tutum diğer yandan felaketlerin tahribatının katlanarak büyümesine, daha fazla insanın mağduriyetine, birçok topluluğun olumsuz şartlar altında ezilmesine sebebiyet vermektedir.

Yaşamakta olduğumuz son felaketin daha ilk günlerinden itibaren gördük ki bilhassa büyük güçler, yaşanan acılar üzerinden kendileri için daha avantajlı bir dünyayı kurmanın yarışına, rekabetine hatta kavgasına yöneldiler. Hemencecik **'krizi fırsata çevirmek'** şeklindeki, insanı dikkate almayan, onu hiçe sayan, onu istismar ederek menfaat elde etmeye ve üste çıkmaya matuf çabalara giriştiler. İnsanlığın umudunu istismar suretiyle, insanlığı bir kere daha hayal kırıklığına uğratacak gelişmelerin temellerini attılar. Bu, bir kez daha önümüze serdi ki, dünyayı kendilerinin ne şekilde olursa olsun sömürü ve tahakküm alanı görenler için felaketler sadece ve sadece bazılarının ego ve ihtiraslarının tatmini için fırsattan öte bir anlam taşımamaktadır. Böylelerinin hakim konumunda olduğu bir dünyada, insanlığı iyiye ve güzele götürececek değişimleri beklemek ne kadar acıdır ki bir hayal, bir fantezi, bir rüya olarak kalmaktadır. Rüyaların, fantezilerin, hayallerin gerçeğe dönüşebilmesi için dünyanın yaşaması gereken ilk değişim, bu türün hakimiyetine son verecek fikir, siyaset ve hareketlerin oluşması ve başarısıdır. Tabandan gelecek bu dip dalga, bugün içinde sürüklendiğimiz girdaplardan daha fazla umutlanmamıza vesile olacaktır. Aksi halde her felaket, dört gözle bir sonraki felaketi ipe çeken insanlık düşmanlarının hırsıyla ellerini ovuşturdukları fırsattan öte bir anlam taşımayacaktır.

Siyasi dünyanın çift kutupluluğu sona erip ABD'nin başını çektiği kapitalist dünya sosyalist bloka karşı nihai zaferini ilan ettiğinde, bu iki dünyanın çatışmasının mağduru dünya ülkeleri ve toplumları, **'belki rahat bir nefes alırlar'** diye umut ettiler. Ancak beklenen gerçekleşmedi; dünyamız, eskisinden daha beter diyebileceğimiz bir çatışma, savaş, kaos ve yıkım alanına dönüştü. Kendince dünya

jandarmalığı ve yegane süper güç olma konumunu güçlendiren ABD, global gelişmelerin sağladığı fırsatları da değerlendirerek tüm dünya üzerinde hükümrانlığını pekiştirme sevdasına düştü. Karşı konulamazlığını kullanarak oluşmuş uluslararası kuralları, varılan mutabakatları, yapılan anlaşmaları yok sayma temayülüne girdiği gibi hızla kendisini hiçbir politik, diplomatik, ahlaki ve vicdani kurallara uymak mecburiyetinde hissetmeyen bir kimliğe büründü. Bu sakat kimliğin gün gelip kendi iç dinamiklerini de saracağını ve kendine zarar verir hale geleceğini düşünmeyen ABD, Trump'ın başkan seçilmesiyle birlikte dünyadaki kurlsızlık ve keyfiliğin kendi yönetim ve siyasetine de sirayet ettiğini yaşayarak tecrübe etti. Koronavirüsü salgını sürecinde yaşananlar, bünyeye yerleşen zafiyet ve hastalıkların etkilerini açık şekilde gösterdi. Salgınla mücadeledeki görünür başarısızlık bir yana buna ilaveten başta ırkçılık, ayrımcılık gibi sosyal hastalıklar ve siyasetin birçok alandaki çaresizliği, ülkeyi ve dünyayı ekonomik gücün, sayısızca silahın, dünyayı domine eden siyasetin her zaman yeterli olmadığı gerçeğiyle yüz yüze getirdi.

ABD başkanı Donald Trump, koronavirüsü salgınına karşı mücadeledeki başarısızlığın gölgesinde bir taraftan bu yılın Kasım ayında yapılacak başkanlık seçimlerinden nasıl galip çıkacağını hesaplarını yaparken diğer taraftan dünya üzerinde birçok ülkede ve bölgedeki **'hesaplarını'** kapatmanın telaşı ile hareket ediyor. **'Her şeyden önce Amerika'** diyerek içte popülist dışta çatışmacı politikalara yönelen Trump; kendisine kayıtsız şartsız biat eden birkaç ülke dışında tüm dünya ile kavgalı durumda. Türkiye gibi Çin, Rusya, AB, İran, birçok Arap ülkesi, neredeyse tüm Güney Amerika ülkeleri, Asya ülkelerinin çoğu, Afrika'nın neredeyse tamamı şu veya bu sebeple Trump'ın adeta savaş açtığı ülkeler. Koronavirüsü salgınının oluşturduğu havadan istifade etmek için kavgayı daha da sertleştirme yolunda her fırsatı değerlendiren Trump'ın bunda ne kadar başarı elde edebileceği tüm dünya tarafından merakla beklenmekte. Dünya, Trump'ın gazabından korkmakla birlikte, dünyanın rahat edebilmesi için Trump'ın saldırgan politikalarında mümkün mertebe başarısız kalması gerektiğinin idrakinde.

Dünyanın en büyük askeri, siyasi ve ekonomik gücünün agresiv tutumu, karşındakileri de konumlarını belirlemeye ve onunla baş e-

decek seviyede güç devşirme mecburiyetine itiyor. Kamuoyunun ilgiyle takip ettiği kavganın en büyüğü Çin ile sürdürülmekte. Çin, ABD ve diğer iddialı güçlerin günümüz ve gelecekteki en büyük rakibi. Sosyalist bir siyasi ve idari sisteme sahipken, bunu, kapitalist sistemin üretim ve pazar politikalarına uygun hareket etme kabiliyeti, nüfus yoğunluğu ve enerji temini avantajlarıyla birleştiren son çeyrek asra damgasını vuran bir gelişmeye imza attı ve dünyada birçok alanda söz sahibi konumuna yükseldi. Ekonomik gelişme Çin'in, sadece dünya pazarlarında avantajlı konum elde etmesini sağlamakla kalmadı, siyasi ve askeri alanlarda da onu büyük bir aktör pozisyonuna çıkardı.

ABD ile Çin arasındaki ekonomik rekabet ve son yıllarda sıklaşan restleşmeler koronavirüsü sebebiyle yeni bir boyut kazandı. ABD, Çin'in salgını zamanında haber vermediği iddiasıyla sıkı bir taarruz başlatırken, birçok kişinin aklına 'yeni bir Soğuk Savaş mı' sorusunu getiren bir tedirginliğe yol açtı. ABD, terör konusunda uyguladığı 'ya benim tarafımdasın ya da teröristlerin safındasın' formülünü Çin'e karşı yürüttüğü kavgada da kullanmak istedi, ancak şimdiye kadar pek başarılı olduğu söylenemez; bunda, ne AB'nin ne de Rusya'nın ABD'nin bu tavrını hoş karşılamamasının rolü büyük. Trump, Çin-Rus rekabeti sebebiyle Rusya'nın kendisinden yana tavır alacağı konusunda olduğu gibi, Çin'in dünyayı adeta istila eder mahiyetteki ilerlemesi sebebiyle AB'nin kendisiyle birlikte hareket edeceği tahmininde de yanıldı. Aslında hem AB hem Rusya, ABD ile birlikte hareket etmemek için bir hayli gerekçeye sahip. Çünkü ABD'nin Rusya'ya ve AB'ye karşı tutumunda, onları kendi yanından itecek, uzaklaştıracak bir hayli argüman mevcut. Doğu Türkistan'da Uygurlara karşı işlenen zulüm ve Hong Kong'da yaşanan baskılar konusundaki ortak tutum; hatta Huawei meselesindeki gibi ortak çıkar alanları durumunu kurtarmaya yetmiyor.

Bu noktada, bazı yorumcuların tahminleri doğrultusunda yeni bir Soğuk Savaş ihtimali büyük ölçüde ortadan kalkmakta ve bu durum Türkiye gibi çok yönlü iyi ilişkileri dış politikada temel alan ülkelerin elini rahatlatmakta. Soğuk Savaş ihtimalini azaltan sadece bazı ülkelerin ABD'ye karşı dirençleri değil; günümüz dünya şartlarının böyle bir savaşa müsait olmayışı. NATO ve Varşova paktları, varlık şartları itibarıyla birbirlerine endeksli oluşumlardı. Ve her iki ta-

rafın ideolojik karşıtlık dışında birbirlerine bağımlılıkları yoktu; yani, ideolojik karşıtlığa bağlı hakimiyet mücadelesi iki gücü birbirine bağlayan en mühim unsurdur. Ekonomik, siyasi, teknolojik, askeri, sosyal ve kültürel olarak birbirinden bağımsız hareket edebilme lüksleri vardı. Halbuki günümüz dünyasında hiçbir karşıt güç diğerinden bağımsız değil. Oluşan dünya piyasası, sınır ötesi finans hareketleri, dış yatırımlar, gelişen teknoloji, sınırları aşan iletişim imkanları adeta düşmanları birbirine bağımlı hale getiriyor. Çin'in veya başka bir ülkenin ekonomik olarak çökertilmesi, sadece onun çökmesi anlamını taşıyor. Orada yatırım yapmış ABD'li, AB'li ve diğer ülkelerden yatırımcıları, dolayısıyla onların geldiği ülkeleri de etkiliyor. Öte yandan Çin'e mal satan veya ondan mal tedarik edenlerin de çöküşten etkilenenler zincirine eklenecekleri biliniyor. Bu sebeptir ki salgının başlamasının ardından en çok gündeme gelen konuların başında, uluslararası piyasalardaki tedarik zincirinin nasıl bir tehdit altına girdiği ve tehdidin nasıl yok edilebileceği meselesi yer aldı.

ABD, saldırgan bir politikayla Çin'i köşeye sıkıştırma çabası içindeyken, Çin'in ABD'ye karşı oldukça sert, ancak dünyadaki diğer taraflara karşı gayet ince hesaplanmış, alttan alan, dostluk ve işbirliği mesajlarını öne çıkaran, çatışmacı değil uzlaşmacı politikalara, ekonomik çıkar ilişkilerine ağırlık veren ve dünya kamuoyunda karşılık bulan söylemleri, Trump ve ekibinin şahin politikaları izlemeye yalnız kalacaklarını gösterdi. Bilhassa AB'nin çatışmacılığa kapı aralamaması ve AB'nin başını çeken Almanya'nın meseleleri uzlaşarak çözme yönünde tavır koyması, gerekirse bunun için arabuluculuğa soyunabileceğini deklare etmesi mesajların daha net anlaşılmasına yardımcı oldu. Bunda, AB'nin ve Almanya'nın dünyadaki gidişattan duydukları endişeden ziyade, ABD'nin AB ve Almanya ile de küçümsemeyecek derecede büyük bir kavganın içinde oluşunun önemli payı var.

Başta çelik ürünleri olmak üzere, AB ülkelerinin ABD ile ticarette üstünlüğü ellerinde bulundurdıkları birçok alanda durumu kendi lehine çevirmek için yaptırımlar uygulayan ABD'nin baskısı hala sürüyor. Öte yandan Rusya ile Almanya arasında inşa edilen Kuzey Akım-2 doğalgaz hattına karşı sert muhalefet devam ediyor. Boru hattının inşasında yer alan firmalara yaptırım uygulayan ABD, Avrupa'nın enerji ihtiyacını karşılarken Rusya'ya bağımlılığına karşı çıkıyor, açığın kendisinden

karşılanmasını dayatmak istiyor. ABD'nin tüm baskılarına rağmen boru hattının inşası son aşamaya geldi, ancak Trump hala gaz akımını bir şekilde engellemek için her yolu denemekten geri durmuyor. Almanya ise her fırsatta kararlılığını vurgulamakta ısrar ediyor. (Kuzey Akımı-2'ye şiddetle karşı çıkan diğer ülke Almanya'nın çok sıkı ilişkiler içerisinde bulunduğu Ukrayna. Ukrayna, hem ekonomik gerekçelerle hem de fiilen savaş halinde olduğu, Kırım'ı ve birçok bölgeyi işgal altında tutan Rusya'nın Almanya ile yükselen işbirliğinden rahatsız. Bir de ülke üzerinden Avrupa'ya akan doğal gaz borularına alternatif yollara eskiden beri sıcak bakmadığı biliniyor.)

Başta İran ambargosu olmak üzere birçok uluslararası meselede Avrupa'nın ABD'nin çizgisinden memnuniyetsizliği bir sır değil. AB bünyesinde Avrupa Ordusu kurma çabalarının hızlanması, Fransa'nın sahip olduğu nükleer silahların tüm Avrupa'da konuşlandırılması konusunda gündemi meşgul eden tartışmalar, Almanya ve Fransa'nın ortak savaş uçağı projesindeki ilerlemeler, **'Avrupa'yı Avrupalıların koruması gerektiği'** hususunda sıklıkla tekrarlanan söylemler ABD'yi rahatsız ediyor. Koronavirüsü salgınına rağmen Baltık ülkeleri, Almanya ve Polonya topraklarında başlayıp Karadeniz'e kadar inen geniş bir sahada Europe Defensed 2020 adlı Soğuk Savaş sonrasının en büyük askeri tatbikatı yapılırken, buna paralel olarak Almanya'daki ABD askerlerinin bir bölümünün çekileceğinin açıklanmalarının aslında **'her şeyi iyi hesaplayın'** mesajları içerdiği herkesçe biliniyor.

ABD'nin her alandaki katı ve saldırgan tutumu, dış politikada değişik görüşlere sahip birçok ülkeyi birbirine yakın çizgiye getirdi. Bunu en açık şekilde AB içindeki anlayış değişiminde, Avrupa-Rusya, Avrupa-Çin ilişkilerinin seyrinde görmek mümkün. Birlik öncesi milli dış politik çizgilerini büyük ölçüde devam ettiren AB üyesi ülkelerin dış politikada giderek birbirlerine daha yakınlaştıkları görülüyor. Bu aslında Büyük Britanya'nın devre dışı kalmasının verdiği rahatlatma yanında, AB'de Almanya-Fransa bloğunun ağırlık kazandığını gösteriyor. İtalya ve İspanya'nın, bazen Polonya'nın ve başka memnuniyetsiz ülkelerin cılız itiraz sesleri yükseltmesi tartışmalara yol açmakla birlikte durumu değiştirmeye yetmiyor.

Salgın sonrası Avrupası'nın nasıl şekillene-

ceği, kendisini AB içindeki gelişme ve tartışmalarda açıkça gösteriyor. Salgına karşı mücadeledeki başarılı tutumu Almanya'yı daha çok ön plana çıkardı. Ekonomik tedbirler konusunda AB'deki sızlanmalara rağmen katı çizgisini terk etmeyen Merkel, görevi bırakmadan önce ülkesinin Avrupa hakimiyetini pekiştirmekte kararlı olduğu mesajlarını tekrarlıyor. Almanya için sadece AB üzerindeki hakimiyet yetmiyor, Rusya ve Çin ile iyi ilişkiler ve ABD ile stratejik iş birliğini devam ettirirken onun koltuğunun altından mümkün olduğunca çıkabilmek gerekiyor. Merkel devri değerlendirilirken en ilginç konuların başında, ülkesini ABD vesayetinden hangi ölçüde kurtarıp kurtaramadığı meselesi gelecek.

Koronavirüsü bağlamında geleceğin dünyası ile ilgili benzer tahmin ve analizleri hemen bütün dünya ülkeleri üzerinden yapmak mümkün. Özetle görüldüğü gibi, kıyasıya bir mücadele ve karmaşık denklemlerle örülü bir arenada dünyamız iyi ve güzelin, barış ve huzurun gelip gelmeyeceğinden emin olmadan geleceğe koşuyor.

Şurası gerçek ki koronavirüsü salgınının ne zaman sonlanacağı ve etkilerinin ne kadar süreceği hususunda tüm söylenenler spekülasyondan öte bir anlam taşıyor. Ancak ülkelerin daha şimdiden pozisyonlarını belirlemeye çalışmaları önemli ve gerekli. Nihayetinde yeni hayat, bu tercih ve çabalara göre belirlenecek. Her şeyin eskisi gibi olup olmayacağı da buna göre şekillenecek. Bu denklemlerde Türkiye ve benzeri ülkelerin yeri ve rolü büyük ihtimalle yeni bir mahiyete bürünecek. Son yıllarda ısrarla lider ülke iddiasını sürdürme gayretindeki Türkiye için belirleyici olacak üç önemli unsur; ekonomik tablonun iyileşmesi, dış politik ilişkilerin normalleşmesi ve iç siyasi gelişmelerin demokratik çizgide sürdürülmesi olacaktır. Birçok ülkeyle kıyaslandığında salgın ile mücadelesinde başarılı görülen Türkiye, bunları gerçekleştirecek potansiyele sahiptir. Yapılması gereken siyaset kurumunun el birliği içerisinde hareket edebilme iradesini gösterebilmesidir. Aslında halkın en büyük beklentisi de budur. Bu tutum, yukarıda işaret ettiğimiz gibi karmaşık halde bir tablo sergileyen dünyamızda beklenen yapıcı rolü icra etmemizin manivelası olacaktır. Dünyayı şimdiye kadar olduğu gibi bundan sonra da yaşanmaz kıranların şifrelerini kırıp, oyunlarını bozacak hamleleri gerçekleştirebilmemiz de buna bağlıdır.

Değişim ve Toplumsal Temsilde Avrupalı Türk Gençleri

✍️ VEYİS GÜNGÖR

Avrupa'nın farklı ülkelerine yerleşmiş Türk toplumunun önemli bir kesimini gençlik oluşturmaktadır. 'Üçüncü ve dördüncü nesil Avrupalı Türk gençleri' olarak anılan bu grup, babaları ve dedelerine göre farklılıkları olan bir topluluktur. Ebeveynlerinden birinin ya da ikisinin Avrupa dışından olan bu grup, sosyal bilimciler tarafından, 'göçmen-yabancı kökenli' olarak tanımlanır. Bu kategoriye dahil olan gençlerin, genellikle içinde yaşadıkları ülkelerin dilini konuşma ve anlamada sorun yaşamadıkları önemli özelliklerindendir. Dolayısıyla, teorik olarak bu grubun uyum sorunu da bulunmamaktadır. Buna rağmen içinde yaşanılan topluma katılım ve temsilde dışlanma ve ayrımcılıkla karşılaştıkları, kendi grup ve toplumlarına sığındıkları gözlemlenmektedir. Bu gençler, Avrupalı üçüncü ve dördüncü nesil toplumsal temsil olarak; siyaset, eğitim, ekonomi, kültür ve sanat, sivil ve gönüllü kuruluşlar gibi değişik alanlarda bayrağı teslim alacak aktörlerdir. Bu makalede sözkonusu olan Avrupalı Türk gençlerinin, kimliklerinin oluşması, Türkiye ve Avrupa ülkelerine aidiyet ve sadakatları, Avrupa'nın karşılaştığı güncel sorunlara ilgileri ve muhtemel gelecek perspektifleri üzerinde durulacaktır.

KİMLİK VE GENÇLİK

Avrupa'da doğup, büyüyen ve yetişen Türk gençlerinin kimlik meselesinde ilk karşımıza çıkan gerçek, gençlerin çok yönlü kimliklere sahip olmalarıdır. Özellikle yüksek okul ve üniversite mezunu Türk gençleri, çok yönlü kimliklerinin bir zenginlik olduğunu düşünmektedirler. Gençler, Türk kimliklerinden gurur duyduklarını ama doğdukları ülkeler için de sorumluluk duygusu taşıdıklarını(1) ifade etmektedirler. Bir Türk öğrenci derneği üyesi genç, 'Ben kendimi farklı görmek ve hissetmemeye çalışıyorum. Ama Hollandalı bir Türk olduğumun da kabul edilmesini istiyorum. Kendimi asla inkar edemem' ifadelerini kullanıyor.

Avrupalı Türk gençlerinin kimliklerinin şekillenmesinde, hiç şüphesiz aile, arkadaş çevresi, sivil ve gönüllü kuruluşlara ilgisi önemli rol oynamaktadır. Bununla birlikte, içinde yaşanılan ve hareket edilen toplumun gençlerle ilişkileri, kimliklerinin oluşmasında etkindir. Yapılan evlilikler ve seçilen eşler de bu etkenlerdendir.

Diğer taraftan, toplumda var olan ırkçılık ve ayrımcılık da, Avrupalı Türklerin çok yönlü ya da karma kimlikli olmalarını beraberinde getirmektedir.

Özellikle, göçmen geçmişi olan gençler üzerinde yapılan araştırmalarda, gençlerin çok yönlü kimliklerle rahat hareket edip etmediklerine bakılmış. Gençlerin çoğunluğunun, yüzde yetmiş oranında, çok yönlü kimliklerle toplumda daha başarılı oldukları tespit edilmiş. Geriye kalan gençlerin ise zorlandıkları, toplumda sağlıklı davranış sergileyemedikleri görülmüş. Çok yönlü kimlikler şartlara göre değişkenlik gösteriyor. Göçmen kökenli gençler, okulda öğrenci, evde kız veya erkek çocuğu, müslüman, Faslı, Türk, ateist gibi kimliklerle anılmaktalar (2).

AİDİYET VE SADAKAT

Avrupalı Türk gençlerinin toplumda ve haseten siyasette karşılaştıkları önemli sorulardan birisi de, hiç şüphesiz aidiyet ve sadakat meselesidir. Araştırmacılar, Avrupa'da kimlik meselesinin çok fazla politize edildiğine dikkat çekerek, özellikle Avrupa siyasetinde yükselmek ve ilerlemek isteyen Türk ve göçmen gençlerine, '**Almanya'ya, Hollanda'ya veya Belçika'ya ne kadar sadıksın**' diye sorulduğunu belirtmekte.

Oysa, gerek Avrupa politikacılarının, gerek gündem oluşturmalarının unuttukları ya da pek dikkat etmedikleri bir nokta ise, Avrupalı Türklerin ailelerinin bir bölümünün Türkiye'de olduklarıdır. Avrupa siyasetinde Türk ya da göçmen kökenli olup, milletvekili olarak görev yapanların en çok karşılaştıkları eleştiri, e-bevenlerinin geldikleri ülkelerle olan aidiyetleri ve Avrupa ülkelerine duydukları sadakattır. Kaldı ki, Türk kökenli gençler toplumda, '**sen bir göçmensin, ekstra dikkat et**' gibi tatlı-sert uyarıyla yetişiyorlar.

Bütün bunların yanı sıra, özellikle ana akım siyasi partilerden (Sosyal Demokratlar, Hristiyan Demokratlar, Liberaller) ayrılıp, daha doğrusu parti içinde yükselmelerine imkan verilmediği için ayrılıp yeni parti kuran ve meclise giren Türk kökenli gençler için, yer yer '**Ankara'nın uzun kolu**' yaftalaması yapılmaktadır.

Gerek Türk gençlerinin aidiyet ve sadakat sorgulaması, gerekse diğer suçlamalar, Avrupalı Türk gençlerinin siyasetle aralarına mesafe koymalarına, ya da göçmen kökenlilerin oluşturdukları siyasal organlara yönelmelerine sebep olmaktadır.

Oysa, Avrupalı Türk gençlerinin ebeveynlerinin köklerinin Türkiye olması, gençlerin Türkiye'ye aidiyet duymalarını izah etmeye yetmektedir. Avrupalıların bu konudaki eleştirileri '**iki yüzlülük**' olup, Avrupa'nın günlük gerçeğinin göçmenlerle renklendiğinin far-

kına varılmadığının bir ifadesi olarak görülebilir.

GÜNCEL SORUNLAR VE GENÇLİK

Amerikalı sosyolog Roger Waldinger (California Üniversitesi), seküler Avrupalıların ilercici düşünme şekillerini, Avrupalı Türk gençleri ve kısmen diğer göçmen gençlere dayatmaları, gençlerin başta Türkiye olmak üzere diğer ülkelerdeki gelişmelere dikkat kesilmelerine yol açtığını belirtiyor. Hatta, yüksek okul ve üniversite mezunu Türk ve göçmen gençlere bile Avrupa'nın özgüveni veremediği, gençlerin özgüveni Türkiye gibi ülkelerdeki gelişmelerle ya da '**Türk olmak**'la buldukları ifade edilmektedir (aktaran: Froukje Santing ve Floris Vermeulen, 2016).

Diğer taraftan, Avrupa ülkelerinin karar vericileri ile medya ve siyasetçilerinin, Türkiye ve diğer ülkeler hakkında yaptıkları açıklamalar, yayınlar ve yorumlar da, gençleri reaksiyoner bir konuma itmektedir.

Böyle bir mekanizma, hızla Avrupalı Türk gençleri ve diğer göçmen kökenli gençlerin kendi aralarında ve toplumda segregasyon sürecini hızlandırmaktadır. Segregasyon, gençlerin bir bölümünün şehirlerdeki göçmenlerin yoğun olarak yaşadıkları mahallelerde kendi aralarında buluşma ve kaynaşmayı teşvik etmektedir. Bir bölüm göçmen kökenli gençlerin ise mesleklerindeki başarıdan dolayı bu mahallelerden göç ettikleri gözlemlenmektedir.

Her iki grup Türk gençlerinin genel anlamda Avrupa'nın güncel sorunlarına, göç ve mülteciler, iklim değişiklikleri gibi sorunlara uzak kaldıkları da söylenebilir.

Ancak, ABD'de polis şiddetiyle öldürülen siyasetçi George Floyd olayına ilişkin, son haftalarda başta Amsterdam Dam Meydanı olmak üzere, farklı şehirlerde ve yine Amsterdam'ın Kuzey Doğusunda yapılan gösterilerde, göçmen kökenli gençlerin yoğunluğu dikkat çekti.

Black Lives Matter gösterileri, çok farklı etnik kökenli gençler tarafından ve tabii ki Hollandalı gençler tarafından desteklendi (3).

SİVİL VE GÖNÜLLÜ KURULUŞLAR

Avrupalı Türk gençlerinin temsil açısından görev aldıkları en somut alanlardan birisi de, sivil ve gönüllü Türk kuruluşlarıdır. Avrupa'da birinci nesil tarafından temelleri atılan ve ikinci nesil Türkler tarafından yürütülen dernek, vakıf, cami, federasyon, cemiyet faaliyetlerinde, artık üçüncü nesil görev almaya başlamıştır. Dördüncü nesil de faaliyetlere katılım açısından bu alanda görülmektedir. Üçüncü

neslin bayrağı devraldığını en somut bir şekilde ifade eden somut bir vaka, Hollanda'nın Hoorn kentinde tezahür etti. Hoorn'da yaşayan Türklerin hayata geçirdikleri Türk Kültür Vakfı'nın 40. kuruluş yıldönümü kutlamaları programı, ellerinde mikrofon olan üçüncü nesil gençlerden bir bayan ve erkek tarafından sunuldu. Program, Hollandaca ve Türkçe sunuldu. Program Hoorn Belediye Başkanı Jan Nieuwenburg'un hazır olduğu ve Hollanda milli marşı Wilhelmus ile İstiklal marşının ayakta okunmasıyla başladı. Program, tipik bir üçüncü nesil Türk gençliğinin özelliklerini taşımaktaydı. Gençler Türkiye ve Hollanda'ya aidiyetlerine vurgu yaptılar. Hollanda Türkiye ilişkileri olmak üzere, Hoorn ile Türkiye özel ilişkilerini anlatan fotoğraflarla bir slayt gösterimi oldu. İlişkilere örnek olarak Hoorn'daki Turfhaven caddesindeki Pakhuis isimli binanın duvarındaki Hollanda-Türkiye ticari ilişkilerini yansıtan Türk ticaret gemisi kabartması gösterildi. Hollanda'da Türk kahvesi ve çayının içildiği ve Kaag firmasına ait tarihi binada 1793'ten bu yana Türk bayrağının dalgalandığı fotoğraf yansıtıldı. O yıllarda firmanın hazırladığı, "wie Turkse koffie drinkt weet eerst wat koffie is!" (Kahvenin ne demek olduğunu Türk kahvesini içen anlar) ibaresinin yer aldığı el ilanı gösterildi.

Yine, onsekizinci yüzyılda bir lale soğanı karşılığında satın alınan tarihi bir evin fotoğrafı da gösterilenler arasındaydı. Program boyunca üçüncü nesil Türklerin icra ettikleri müzik programına yer verildi (4).

Bu ve benzer örnekler, Avrupalı Türk gençlerinin sivil ve gönüllü kuruluşlarda görev almaları ve Türk toplumunu temsil etmeleri Avrupalı Türklerdeki sosyal değişimi anlatmaktadır.

Tabiki, diğer taraftan Avrupalı Türk gençlerinin sivil ve gönüllü kuruluş alanında yeni kurum ve kuruluşlarla topluma hizmet etmeleri kaçınılmazdır.

GELECEK PERSPEKTİFS

Üçüncü nesil Avrupalı Türk gençlerinin bazı özelliklerine işaret edildikten sonra, onların Avrupa ülkelerinde nasıl hareket edecekleri, gelecek perspektiflerinde hangi değerlerin rol olacağını, Türkiye ve içinde yaşadıkları ülkelerle ilişkileri hakkında genel olarak şunları söylemek mümkündür:

• Avrupalı Türk gençleri çok yönlü ya da karma kimliklere sahip. Sahip olduğu kimliklerle başarılı olmayı, topluma katılmayı öncelemektedir. Gençlerin kimlik oluşum ve şekillenme süreci, ebeveynlerinin köklerinin bulunduğu Türkiye-Anadolu değerleri ve için-

de bulundukları Avrupa ülkelerinin değerleri başta olmak üzere, karşılaştıkları sorunlar, kurdukları ilişkiler, yaşadıkları tecrübeler ve diğer gelişmeler etkilemektedir.

• Avrupalı Türk gençleri, bir çok gelişmenin etkisi ve psikolojik olarak, başta Türkiye olmak üzere, içinde yaşadıkları ülkelere aidiyet ve sadakat duyguları taşımaktadırlar. Bunu bir zenginlik olarak gören gençler, bu zenginliklerinin Avrupalılar tarafından da kabul edilmesini, çeşitli bahanelerle, özellikle siyaset olmak üzere farklı alanlarda dışlanmamalarını istiyorlar.

• Avrupalı Türk gençleri özellikle Avrupalıların bazı dayatmalarından dolayı, Avrupa'nın güncel sorunlarına ilgi duymama, özgüvenlerini Türkiye'deki gelişmelerle yenilemeyi denemeleri, Avrupa karar vericileri tarafından düşünülmesi gereken bir meseledir. Avrupalı Türk gençlerinin enerji ve ilgilerinin Avrupa güncel sorunlarına yönlendirilmelidir. Bu, hem Avrupa Türkleri ve Avrupa hem de uzun vadede Türkiye-Avrupa ilişkileri için önem arz etmektedir.

• Avrupalı Türk gençlerinin başta Türk sivil toplum ve gönüllü kuruluşlarında görev almaları, olaylara yaklaşımları ve günün şartlarını göz önüne alarak kuruluşlarda bir misyon değişimine gitmeleri kaçınılmazdır. Avrupalı Türk gençlerinin, Türk kurum ve kuruluşları başta olmak üzere, içinde yaşadıkları ülkelerin gönüllük teşekküllerinde de aktif olmaları, katılım sürecinin olmazsa olmazlarıdır.

• Ayrıca, Avrupa'nın güncel sorunlarına yönelik spesifik teşkilatlar kurulması (ırkçılık, islamofobi, yoksullukla mücadele, iklim politikaları v.b) sosyal sorumluluğun bir gereğidir. Bununla birlikte, Avrupalı Türklerin gelecek perspektiflerini oluşturan ana unsurlardan biri olan Anadolu irfanının anlaşılması ve güncellenerek sunulması da Avrupalı Türk gençlerinin önemli görevleri arasındadır.

KAYNAKÇA:

- (1) Froukje Santing ve Floris Vermeulen, De nieuwe stem van Turkse Nederlanders 'Ze willen ons Turken niet'. De Groene Amsterdammer, 2016, nr. 18.
- (2) Veyis Güngör, 'Meydanlar, gençlik ve kimlikler'. www.eurovizyon.co.uk, 18 Haziran 2020.
- (3) Robin Goudsmit, 'Een derde van de jongeren met een migratieachtergrond worstelt met meervoudige identiteit'. Trouw, 16 juni 2020.
- (4) Veyis Güngör, 'Üçüncü nesil görev başında'. www.veyisgungor.com, 24 Şubat 2020.

Müslüman Gençlik Dinini Nereden Öğreniyor?

✍ DR. CEMİL ŞAHİNÖZ

Din ile ilgili bilgilerin öğrenildiği ilk “mek-tep” şüphesiz ailedir. Doğduktan sonra kulağa okunan ezan ile başlayan hayat, ölünce kulağa okunan bu ezanın cenaze namazı ile sonuçlanıyor. Bu ezan ve cenaze namazası arasındaki hayat yolculuğunda, Allah ve ahiret ile ilgili bilgilerin ilk aktarıldığı yer küçük yaşlarda ailedir. Çocuğa küçük yaşlarda yaratılış sebebi, Yaratan’ın insanlardan beklediği davranışlar, öldükten sonra insanları bekleyenler anlatılır. Sadece bilgi aktarımı değil, ailenin dini yaşantısı da çocuğun sosyali-zasyonunda önemlidir.

Küçük yaştaki bu eğitim olmayınca, çocuk ileri yaşlarda da dini konuda sıkıntı çekebiliyor. 0-4 yaşları arasında alınan bu temel eğitim, bilinçaltına yerleşir, zihinde kökleşir ve kalıcı olur. 2014’de Diyanet tarafından ülke genelinde yapılan “Türkiye’de dini hayat araştırması”nda katılımcıların %47,4’ü dini bilgilerinin çoğunluğunu 6-10 yaş aralarında aldıklarını söylüyorlar.

Daha sonra dini eğitim farklı şekilde verilmeye başlar. Daha doğrusu din bilgisi farklı kaynaklardan elde edilmeye başlar. 2017’de MAK tarafından yapılan “Türkiye’de toplumun dine ve dini değerlere bakışı” araştırmasında %30’u dini bilgileri dini kitaplardan öğrendiklerini belirtiyorlar. %45’i internet ve

televizyondan öğreniyorlar. %20’si başkalarına, örneğin hocalara, sorarak öğreniyorlar. %5’i soruyu cevaplamıyor.

Bu oranlara baktığımızda internetin ve televizyonun oranının çok yüksek olduğunu görüyoruz. Bu bağlamda kaliteli hizmet veren internet siteleri olduğu gibi, hurafelerle dolu internet siteleri de mevcut. Önemli hakikatları laubali veya 30 saniyelik videolarla aktararak, hakikatin anlaşılmasını zorlaştıran, hatta yanlış anlaşılmasını sağlayan bir çok site mevcut. Bu tarz elde edilen bilgiler zaten kalıcı da olmuyor, 30 saniyelik oldukları için, insanın zihninde de sadece bir kaç gün kalıyor. Belli bir zaman geçtikten sonra da tekrar aynı soru soruluyor.

Yine de büyük bir kitle dini bilgiyi internetten öğrendiği göre, o alanlara da daha kaliteli bir şekilde eğilmek gerekir. Nitekim korona sürecinde bir çok sohbetlerin, derslerin internet üzerinden devam ettiğini gördük. Dolayısıyla interneti bir alternatif olarak değilde, bir ek olarak kullanmakta fayda var. Özellikle Avrupa’da İslami internet sitelerinin birçoğu vehhabiler tarafından hazırlandığı için, diğer gruplara çok büyük sorumluluk ve görev düşüyor.

Mektep bazında dini eğitim eskiden medreselerde verilirdi. Modern okul sisteminin yay-

gınlaşmasıyla beraber din dersleri okullarda verilmeye başladı ve medreselerdeki dini eğitim zamanla büyük ölçüde ortadan kalktı. Bugün artık camilerde hafta sonu kurslarda, okullarda verilen resmi din derslerinde, İmam Hatip okullarında dini eğitim veriliyor. İmam Hatip okullarına yaklaşık 5000 öğrenci gidiyor. Camilerde ise, personel yetersizliğinden dolayı çoğu zaman sadece yüzeysel olarak temel bilgiler verilebiliyor.

Okullardaki İslam din dersleri sadece Türkiye’de veya müslümanların çoğunluk olarak yaşadığı ülkelerde değil, müslümanların yoğun yaşadığı diğer ülkelerde de mevcut. Örneğin Almanya’da yıllardır okullarda düzenlenen İslam din dersleri veriliyor.

Son verilere göre Almanya’da 60000 öğrenci İslam din derslerine katılıyorlar. Geçen sene bu rakam 56000 ve iki sene önce 55000’deydi. En fazla müslümanın yaşadığı Nordrhein-Westfalen eyaletinde 20000 öğrenci İslam din derslerine katılıyor.

Yaklaşık 900 okulda İslam din dersleri veriliyor. Almanya’da eyalet sistemi geçerli olduğu için, her eyaletin kendi Eğitim Bakanlığı okul sistemini şekillendirebiliyor. Dolayısıyla İslam din dersleriyle ilgili eyaletler arasında farklar var.

Hessen ve Niedersachsen eyaletlerinde din dersleri cemaatlerle ortaklaşa düzenleniyor. Derslerin içeriğini devlet ve cemaatler beraber hazırlıyor. Hessen’de İslam din dersleri sade-

ce 6. sınıfa kadar veriliyor. 7. sınıftan itibaren Hessen’de devlet tarafından verilen ve cemaatlerin karışmadığı bir İslam din derslerine katılmak mümkün.

Berlin’de 26 camii’den oluşan bir çatı dernek İslam din derslerini organize ediyor. Rheinland-Pfalz ve Saarland eyaletlerinde İslam din dersleri şuan deneme aşamasında. Saarland 2023’e kadar deneme derslerini devam ettirecek ve özellikle ilk okullarda İslam din derslerini yayma isteği var.

Nordrhein-Westfalen ve Baden-Württemberg eyaletleri 2025’e kadar geçici bir ders sunuyorlar. Bavyera ve Schleswig-Holstein eyaletlerinde İslam din dersleri devlet tarafından düzenleniyor. Hamburg ve Bremen eyaletleri karışık din dersleri sunuyorlar. Geri kalan eyaletlerde İslam din dersleri verilmiyor.

Bütün bu gelişmeler gözönünde bulundurulduğunda dini cemaatlerin, özellikle Avrupa’daki derneklerin 3. nesile dini bilgiyi aktarabilmeleri için, hem interneti hem medrese metodunu kullanmalarında çok fayda var. Nitekim sadece sureleri ve duaları ezberlettirmek, namazın nasıl kılındığını göstermek, çok yetersiz kalacaktır. Din olgusunun gündelik yaşam tarzına işleyebilmesi için hakikatların içselleştirilmesi gerekiyor. Yani sadece “**Namaz nasıl kılınır?**” sorusu değil, “**Namaz neden kılınır? Mahiyeti ve içeriği nedir?**” gibi soruların da yanıtı verilmeli, ta ki iman hakikatları anlaşılsın.

Duyduğun sesler gaiblerden değil
Özbe öz Anadolu'dan...

Bu kitapta,
Hikmet Yazıcı'nın
doğduğu aile,
büyüdüğü mekânlar,
gördüğü üstadlar
ve şairleri ile
tanışacak okur
dünyasından
kendinizden bir
parça bulacaksınız.

ÇIKTI

Uzaklarda Bir Şair
Hikmet Yazıcı

Çocuk ve Ergen Eğitiminde “İyi İnsan Olmak”

✍️ PROF. DR. BEYHAN ASMA

“Nasıl bir çocuk olursam, iyi bir insan olurum ve Allah da beni çok sever” diye düşünüyor musunuz hiç? Ben bu soruyu bazen kendime soruyorum.

Bunu bugün de hayal mayal hatıramda kalan bir anımda rahmetli dedeme sormuştum. Gülümsedi rahmetli dedeciğim ve demişti ki; “öncelikle sen kimi kendine örnek alıyorsun yavrum?”

Önce anlamadım ne demek istediğini. Devam etti dedem; “En güzel ahlak, Allah’ın elçileri ve peygamberlerinin güzel ahlakıdır. Bu ahlak, en güzel, en hayırlı, en iyi ahlakıdır. Çünkü Allah’ın sevgisini kazanabilmek için iyi bir insan olmak gerekiyor” dedi.

Ama ben kötü bir çocuk muydum diye sordum?

“Hayır yavrum, sen tabi ki iyi bir çocuksun” dedi dedem, saçımı okşayarak. “Ama sadece canımız istediğinde değil her zaman iyilik yapmalıyız. Ayrıca yaptığımız iyiliği bir karşılık beklemeden yapmalıyız. Mesela yoksullara kullanmadığımız atacaklarımızı, eski mişlerimizi değil güzel şeyleri hatta sevdiğimiz şeyleri vermemizi istiyor Allah. Sinirlendiğimizde öfkemizi yenmemizi, bağışlayıcı ve sabırlı olmamızı emrediyor yüce

yaradan.”

“Bak Peygamberimiz (sav) şöyle buyuruyor” dedi ekleyerek: “Eğer Allah’ın sizi sevip sevmediğini düşünüyorsanız sizi ne ile meşgul ettiğine bakın.”

“O zaman, neler yaptığıma mı dikkat etmeliyim dede?” dedim.

“Evet kızım tabi ki, güzel ahlak özelliklerini Rabbimiz bize Kur’an’la bildiriyor. İnanmayan kişiler, güzel ahlak göstermekte kararlı ve sabırlı davranamazlar. İnsan bazen çevresindeki kişilerin ve kötü arkadaşlarının çirkin davranışlarının etkisinde kalabilir. Ama Allah’ın her zaman kendisini gördüğünü bilen bir insan, ne olursa olsun hep doğru davranışlar göstermeye çalışır. Yanlış davranan kimselere de güzel örnek olur.” Diyerek ekledi dedem.

“Peygamberimiz (sav), “Din güzel ahlakıdır... Ben ancak güzel ahlâkı tamamlamak için gönderildim” buyuruyor. Amaaa şeytan boş durmuyor tabi. İnsana sinsice yaklaşıyor. Bu yüzden çok dikkatli olmak lazım.”, diye düşünmeye başladım.

“Sakın unutma” dedi dedem işaret parmağını göstererek, “Şeytan şu anda da bile seni kandırmak için bekliyor. Bu söylediklerimi

düşünmekten seni alıkoymaya çalışıyor. İyilik yapmaktan, büyüklerinin sözünü dinlemekten, hatta Allah'a şükretmekten ve dua etmekten, hep doğruyu söylemekten seni vazgeçirmeye çalışıyor. Sakın şeytanın seni kandırmasına, yalanları ile seni güzel ahlaklı bir insan olmaktan, vicdanının sesini dinlemekten, seni iyi bir insan olmaktan alıkoymasına izin verme. Aklına kötü bir düşünce geldiğinde ya da canın iyi bir şey yapmak istemediğinde hemen şeytandan Allah'a sığın ve O'ndan yardım iste. O zaman şeytanın senin üzerinde hiçbir etkisi olmaz."

"Şunu hiç unutma kızım. Allah'ın sevdiği bir insan olmak hiç zor değil, aksine çok kolay. Her güzel davranışınla iyilik yapmış olursun. Allah da seni müjdeler." O zaman ne duruyoruz sevgili çocuklar "İyi insan olmak için gayret gösterelim".

Hayır, kim (güzel davranış ve) iyilikte bulunarak kendisini Allah'a teslim ederse, artık onun Rabbi Katında eciri vardır. Onlar için korku yoktur ve onlar mahzun olmayacaklardır. (Bakara Suresi, 112)

İyi bir insan olmayı öğretmek, çocuğun mutlu ve sağlıklı bir birey olarak gelişmesine katkı sağlayacak olumlu değerlerin aşılma-

sıyla mümkündür.

Çocuğunuza hayatı boyunca verebileceğiniz en önemli ders, değerler ve bütünlük kavramıdır. Onlara sorumlu ve çalışkan olmayı öğretmekten sorumlu olmak dışında, en büyük göreviniz iyi bir insan olmalarını sağlamaktır. Günümüzde, iyi insanlara her zamankinden de fazla ihtiyaç vardır.

Çocuğunuz, dünyayı daha iyi bir yer haline getirecek potansiyele sahiptir ve bunu başarmak için siz ebeveynlere ve öğretmenlerine ihtiyaç duyar.

Eğer çocuğunuzun davranışlarında değiştirmek istediğiniz bir şey varsa, işe kendinizi değiştirerek başlayarak onlara iyi birer örnek olabilirsiniz.

Eğer üzgünseniz veya çok çabuk sinirleniyorsanız, o halde çocuğunuzdan da sabırlı ve sakin olmasını istemeniz oldukça güçtür. Çocuklarda iyi davranışları açığa çıkarmak için, önce işe kendinizden başlamalısınız.

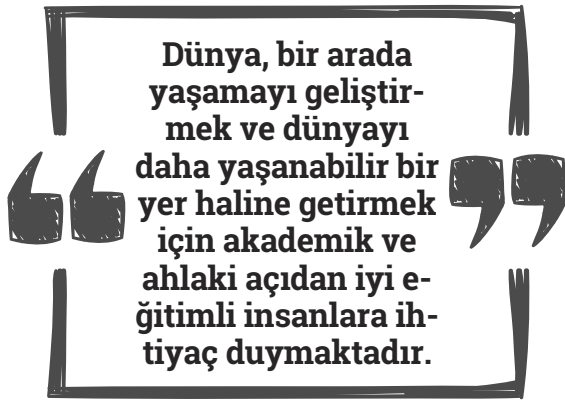
Onlara egzersiz yapmanın önemini öğretin "Sağlık ve zihinsel durum yakından ilişkilidir. Bu nedenle, sağlığınıza dikkat etmek oldukça önemlidir."

Hareketsiz bir yaşam tarzı insanların fiziksel ve duygusal sorunlar yaşamasına neden

olur. Vücudunuzdaki bütün hücreler oksijene ihtiyaç duyar ve bu ihtiyacı egzersiz yoluyla karşılarlar.

Öte yandan, egzersiz iyi bir ruh haline sahip olmak ve enerjik hissetmek açısından da önemlidir. Bu bağlamda, spor yapmak veya sadece 30 dakikalık yürüyüşler yapmak toksinlerden ve stresten arınmanızı sağlar. Okuldaki derslerin dışında, çocuğunuzu okul dışı faaliyetlere katılması için teşvik edin. Tabi ki, bütün zamanını bu aktivitelere ayırmamalı. Fazlası zararlı olabilir. Ancak, kafasını boşaltması için okul dışı bir aktivite faydalı olabilir.

Sanat, spor ve bilim çeşitli yaşamsal becerileri kazanmalarına yardımcı olur.

Çocuğunuzun farklı hobiler denemesine izin verin ve gerçekten hangisini sevdiklerini belirleyin. Sevdiği bir aktivite disipline ve daha sağlıklı bir zihne sahip olmasını sağlayacaktır. Çocukların yaşitlarıyla ve yetişkinlerle paylaşımında bulunduğu aktiviteler onlara birlikte yaşamayı ve destekleyici, aktif, iyi olmanın önemini öğretir.

Sosyalleşme ve bağımsızlıklarının artmasıyla, daha anlayışlı insanlar olacaklar ve farklılıklara saygı duymayı öğrenecekler. Ayrıca ekip ruhuna değer vermeyi ve ondan keyif almayı öğrenecekler. Hayatlarının ilk yıllarından itibaren, çocuklar bu ifadelerin önemini öğrenmelidir. Diğerlerini kendiyile eşit görme kabiliyeti onların iyi birer insan olup empati kurabilmelerini sağlayacaktır.

“Bu temel ifadeler ek olarak, topluma daha iyi uyum sağlamalarını sağlayacak ve kendilerini daha iyi hissetmelerine neden olacak nezaket kurallarını da öğretmeyi unutmayın.” Çocuğunuzun zeki, kendine güvenen ve anlayışlı bireyler olmasını sağlamanın bir yolu da sık sık sosyalleşmelerini sağlamaktır. Evinizde, çocuğunuzun sahip olmasını istediğiniz ikili ilişkiler bakımından onlara bi-

rer örnek olmalısınız.

Diğer insanlarla sosyal ilişkiler kurmasını sağlayın ve kendini ilerletmesi için ne yapabileceğini anlatın. Etkileşimden çıkabilecek sorunlar nedeniyle onu izole edecek kadar korumanın bir faydası yoktur. Aksine, ona açık bir şekilde sosyalleşebilmesi için gerekli ortamı sağlamalısınız. İyi bir insan olmaya giden yolun başlangıcı kendine bakmayı öğrenmektir. Bu, sağlığına dikkat etmek, gerektiğinde doktora gitmek ve vücudunu temiz tutmaktan geçer.

Çocukluğunun ilk günlerinden itibaren, temel kişisel temizlik önlemlerini alması gerektiğini söylemelisiniz. Ellerini yıkamalarını veya dişlerini fırçalamaları gerektiğini söyleyerek başlayabilirsiniz. Daha sonra daha karmaşık olabilecek alışkanlıkları öğretebilirsiniz.

Gezegelimizdeki çevre krizi ile birlikte, çocuklarımızın doğaya saygılı bir yaşam tarzı sürmeleri gerekmektedir. Onları, geri dönüşüm yapmaları, suyu kullanırken dikkat etmeleri ve genel olarak çevreye dikkat etmeleri konusunda teşvik etmelisiniz. Onlara, insanlığın ihtiyacı olduğu değişimin bir parçası olabileceklerini gösterin. Gerçek bağlantılar kurmalarını sağlayın

Teknolojinin günlük hayatımızı işgal etmesi sonucunda, insanlarla olan etkileşimimizin azalması da kaçınılmaz oldu. Her gün onlara fiziksel sevgi vermenin ve almanın önemini ve diğer insanlara bir birey olarak değer vermenin önemini öğretin.

İyi bir insan olmak ebeveynlerin de katılımı gereken uzun bir süreçtir. Ancak, çocuklarınızın etrafındakileri güzelleştirdiğini gördüğünüzde her çabanıza değeceğini de anlatacaksınız.

Dünya, bir arada yaşamayı geliştirmek ve dünyayı daha yaşanabilir bir yer haline getirmek için akademik ve ahlaki açıdan iyi eğitilmiş insanlara ihtiyaç duymaktadır.

Şakrak'la Sağlıklı Yarınlar

AYŞE GÜL KARA ZORLU

Finlandiya'da yüksek lisans derecesi olmadan öğretmenlik yapılamamaktadır. Üniversite giriş sınavında başarılı olan bir öğrenci öğretmen olabilmek için üniversitelere başvurduğunda, yazılı giriş sınavı, yetenek testi, bireysel mülakat ve grup tartışmasının gözlenmesi aşamalarını içeren bir sisteme tabi tutulmaktadır.

Öğretmenlik, Psikolojik Danışmanlık, Sosyolog, Yazarlık,... gibi 'insana şekil veren' meslekler sadece diploma ile değil Finlandiya örneği gibi kişilik analizlerinden geçirilerek seçilseydi ve şoförlükten garsonluğa kadar tüm hizmet sektörleri de 'iletişim' eğitimi alarak, yeterlilik derecesiyle mesleklerine başlasalardı sizce hayatımız ne kadar değişirdi???

Elimizi vicdanımıza koyduğumuzda çocuk istismarından şiddete kadar birçok ruhsal çirkinliğin sebebi değerlerinden uzak insan mo-

dellerinin artmasından kaynaklandığını hissediyor ve suçluyu uzaklarda ararken aynada kendimizle yüzleşiyoruz.

Peki değerlerimizden bizi uzaklaştıran faktörler neler?

Sosyal medya mı ya da takipçisi olduğumuz popüler dünya mı?

Çocuk edebiyatı alanındaki popüler bir yazar evimizin nuru olan yaşlımıza "moruk" diye tanımlaması ya da geniş kitleleri ardından sürükleyen sosyal medya yazarlarından birinin cinsel sapkınlığı normalleştirerek dile getirmesi geleneksel kültürümüze zarar verirken biz ne yapıyoruz?

Nerede bir kalabalık görssek kendimizi o kalabalığın arasında buluyor, sorgusuzca tüm paylaşımları beğeniyoruz. Komik olan satırlarda eğlenirken bilinçaltına gönderilen mesajları fark etmiyoruz. Biz kendimizi yönetmek yerine yönetenlerin elinde piyon oluyoruz.

Sadece şöyle bir silkinsek; gözümüzü açtığımızda alkışladığımız isimlerin yazılarından çok taşıdığı misyonu ayıkласak, mırıldandığımız müziklerin sözlerini yüreğimizin süzgecinde akıtsak ya da izini sürdüğümüz yöneticilerin her eylemini başımızın tacı yapmasak, yanlış olanı cesaretin omzunda haykırırsak, işte o zaman oyunun yönünü biz belirleriz!

Toplumun değişimi için önce **'birey'** değişmeli. Bireylerin değişimi için de eğitim modelleri geliştirilmeli. Seçilen değil seçen olmak için **'sosyal farkındalığımızı'** arttırmalı, geç olmadan uyanmalıyız.

Gelecek nesillere rol model olacak, insani değerleri aktaracak ve dünya coğrafyasını maceralarla tanıttacak yeni bir karakter doğdu. Adı; **ŞAKRAK**!

Şakrak karakteri, diğer karakterlerden farklı olarak öncelikle çizgi filmlerin değil kitapların dünyasında çocuklarla buluştu.

Üniversitelerin edebiyat ve psikoloji bölümlerinin danışmanlığında hazırlanan **ŞAKRAK** kitapları, yapılan araştırma sonucunda **'kitap okumayı sevdiren ve değerleri öğreten'** içeriklere sahip olduğu belirlendi.

ŞAKRAK Kahramanı **'iyilik'** algısı ile okurlarıyla buluştu ve her kitabında farklı şehirlerde yaşanan maceralarla okurlarına coğrafyanın güzelliklerini sundu.

Okuyan bir nesil yetiştirmek için kitapları günümüz çocuklarına uyarlamalı ve dikkati çekecek detaylarla süslemeliyiz. İşte bu düşünceden yola çıkarak **ŞAKRAK** kitaplarına gizli şifreler ve sürpriz hediyeler yolculuğu hazırladık.

Kitap okuma alışkanlığı az olan, ilgisini çekecek kitap bulamayan çocukların dahi sevecek takip ettiği **ŞAKRAK** serisi dünya çocuklarının genelini kucaklamakta, sosyal mesajlarıyla **'başarılı bireylerden'** önce **'iyi insan'** olmayı anlatmaktadır.

İşitme engelliler, görme engelliler, bedensel engellilerde farkındalık içerikleri ile toplumsal duyarlılığı sağlamaktadır.

İstanbul, Sinop, Alanya, Van, Gebze ve yeni çıkacak ORDU hikâyesi ile kültürel zenginlikleri okurlarına aktaran **ŞAKRAK** kitapları, turizm değerlerini de ön plana çıkartmaktadır.

İleriki serilerinde farklı ülkelerde geçecek olan maceralar ile evrensel mesajlarla güncel sorunlara değinilecektir.

Ordu Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Mehmet Hilmi Güler tarafından başlatılan **ŞAKRAK'LA SAĞLIKLI YARINLARA** projesi Korona Virüsü konusunda büyük önerme sahiptir. Virüslerden korunmak için sosyal mesafe, maske ve hijyen konularına çok dikkat edilmelidir. Bunların dışında hastalıklardan korunma ve tedavi başarısını yüksek tutmadaki en değerli yapı taşı **'BAĞIŞIKLIK SİSTEMİ'**dir. Bağışıklık sistemini güçlü kılmak için de sağlıklı ve dengeli beslenme alışkanlığı kazanılmalıdır. Ordu'dan başlayan proje dünya ülkelerinde farkındalık oluşturmak için yaygınlaştırılacak ve sağlıklı beslenme yaşam modeli oluşturulacaktır.

Yapılan bilimsel araştırmalara göre **'obezite ve aşırı kilonun'** kişinin bağışıklık tepkisini ve COVID-19 ile savaşma yeteneğini azalttığı belirlenmiştir. Ayrıca Korona Virüsü mağduru birçok kişinin obez hastası olduğu tespit edilmiştir.

Virüslerden korunmak ve sağlıklı yaşam için; **'ŞAKRAK'la Sağlıklı Yarınlar'** farkındalık kampanyası **'Oku, Oyna, Sağlıklı Yaşa'** sloganıyla bilinçli bir neslin yetişmesine katkı sunmaktadır.

Unutmayalım ki; tercihlerimiz hayatımıza şekil verir!

Abdürrahim Karakoç

✍ OZAN YUSUF POLATOĞLU

*Ellerin yurdunda çiçek açarken
Bizim il'e kar geliyor gardaşım
Bu hududu kimler çizmiş gönlüme
Dar geliyor dar geliyor gardaşım
Abdürrahim Karakoç*

Anadolu semalarından bir Abdürrahim Karakoç geldi geçti. Karakoç'un ömür boyu olan coşkunuğu, berrak duru bir pınarın akışı gibiydi. Toprağından gelen duru ve coşkunu bir çağlayanın durumu vardı onda... Rahat, kolay fakat çok ustaca bir söyleyişin örneğiydi. Çok yazdığı halde, her yazdığının "hep hoş" olduğu, "hiç boş" olmadığı ender şairlerden birisiydi Karakoç.

1932'de Kahramanmaraş'ta dünyaya gelen Karakoç, seksen yıllık ömrüne kalemi ve kelamı ile manalar katmıştır. 7 Haziran 2012'de beka alemine göçerken, bıraktığı hoş sada noktasından baktığımızda, bir boşluk değil, susmayacak bir yankı bıraktı dememiz gerekmektedir.

Karakoç'un tek başına konu olarak ele alınıp yorumlanması gereken nice nice şiirleri vardır. O aynı zamanda bir vatan sevdalısı şairdir. Memleket güzellemleri duygu ve sanat yüklüdür. Aşk şiirleri, sıcaklığı ve inceliği ile kendine özgü bir anlatım ve etkiye sahiptir. Şiirlerindeki

kafiye örgüsü, kurulan ahenk ağları, şiir içindeki ses benzeşme sanatı olan o aliterasyon renkleri müthiş güzeldir.

Öte yandan hiciv ve nükte dolu şiirleri belirgin şekilde dikkat çeker. Hicivde etkili bir kalem olduğunun hakkı teslim edilmelidir. Hikmet ve mana içeren şiirleri, didaktik şiirin en güzel örneklerindendir. Farklı açılardan ve örnek şiirleriyle ele alınması gereken bir derinliktir Karakoç.

Zaman, 1970'li seneleri başı... Bir takvim yaprağının arkasında bir şiirden bir bölüm okuyorum:

*Her ne kusur varsa geçen zamanda
Suçsuzdur aynalar ela gözlü yar
Mecnun'lar Mevla'yı bulunca canda
El olur Leyla'lar ela gözlü yar..
(...)*

*Sevgi bir kitaptır gönül masanda
Okusan da olur okumasan da
Kapanır sayfalar ela gözlü yar
(...)*

Şiirin altında Abdürrahim Karakoç imzası var. Şiiri okuyunca donup kalıyorum. Henüz âşık tarzı, hece tarzı şiiri yazan ve kavrayan bir noktadayım, bu şiirdeki ustalık beni hayran ediyor. O günden sonra takip ettiğim bir Karakoç vardır artık..

Karakoç'ta dikkati çeken bir başka husus, daha delikanlılık yıllarında yazdığı şiirlerin dahi anlam, derinlik, teknik yapı ve Türkçe ahengi

olarak güçlü şiirler oluşudur. 1965 yılında “Mektup yazdım Hasan’a / Ha Hasan’a ha Sana” espri- siyle yayınlanan “Hasan’a Mektuplar” şiir kitabındaki doluluk, güçlü bir şairin gelişini belli ediyor.

Hasan’a mektuplar sosyal duyarlılığı hiciv di- liyle, keskin vurgu ve misallerle anlatan, çok sayıda eser içeren şiirler demetidir:

*Çok oku çok düşün çok şeyler anla
Aha bu mektubu alınca Hasan
Manalar iplikten incedir amma
Kelimeler biraz kalınca Hasan
(....)*

Aşağıdaki mısralarda, adalet mülkün temeli- dir sözüne atıf yapıyor olsa gerek:

*Mülkte hakikati aramak boş
Tüm suçlular güçlü olunca Hasan
(...)*

*Çevremize küsmüş kardeşlik var ya
Haber ver izini bulunca Hasan
(...)*

*Tahammül teşviktir böyle hayata
Öl.. insan küçülmez ölünce Hasan
(...)*

Sosyal yapıyı ele alan, isabet arz eden şiirleri bir haylidir Karakoç’un. Bu istikamette çok sa- yıda şiiri vardır; bunlardan “Hakim Bey” ve “Toh- dur Bey” şiirleri büyük dikkat çekmiştir. Anadolu’da yılan hikayesine dönen tapu-veraset davaları zaman boyu insanımızı bunalıtmıştır. Tamamı 9 dörtlük olan şiir bu konuyu müthiş bir şekilde tasvir etmiş ve birçok yayın organında örnek olarak yayınlanmıştır:

*Gene tehir etme üç ay öteye
Bu dava dedemden kaldı hâkim beğ.
Otuz yıl da babam düştü ardına
Siz sağ olun, o da öldü hâkim beğ.
Oğlumun da oğlu oldu hakim beğ*

*Kırk yıl önce; yani babam ölünce
Kadılıklar hâkimliğe dönünce
Mirasçılar tarla, takım bölünce
İrezilik beni buldu hâkim beğ.
(...)*

Sağlık hizmetlerinin çok daha kısıtlı olduğu o mahrum yıllarda, hastasını zorlukla şehre ge- tiren insanların çektikleri çileler bir dönemin acı fotoğrafıdır. O fotoğraf karelerindendir, uzun şiir- den aşağıdaki mısralar:

*Avrat yeğün sayrı benim karnım aç
Keyf için gelmedik bura tohdur bey
Fukara harcından yaz da bir ilaç
Olsun derdimize çare tohtur bey
(....)
Geldik ta sabahtan kaldık akşama
Yarına mümkün mü sıra tohtur bey
(...)*

Karakoç’un şiirleri Anadolu’dan fotoğraf kare- leridir. “İsyanlı sükut” başlıklı şiirinde, şehirde bir makama arzuhal için gidip “bey” deyip yut-

kunan, azar yiyince dili dolaşıp “şey” diye, di- yeceğini unutan garip köylünün hali, hazine bir hikayedir. Anlatım devam ederken, rengi sapsarı olarak,

*Çekti ayakları kahveye vardı
Açtı tabakasını sigara sardı
Daldı.. neden sonra garsonu gördü
Çay dedi yutkundu eğdi başını*

diyen, istediği çayın dahi farkında olamayan gariplik mahcupluk içinde,

*İçmedi masada unuttu çayı
Kalktı ki garsona vere parayı
Uzattı çakmağı ve sigarayı
Say dedi yutkundu eğdi başını*

şeklinde ifade edilen durum her yorumu aş- maktadır. Ve “gözleri bulgur bulgur yaş olan” bu vatandaş “oyy” deyip, işi görülmemiş olarak şehirden ayrılır.

Mihriban şiiri ile görülmüştür ki aşk şiirlerin- de sıcak, ince ve derin vurgular içeren anlatım- ları vardır. Aşk deyince kalemin elden düşmesi, lambada titreyen alevin üşmesi, bir türlü çözü- lemeyen, kağıda yazılamayan aşk.. Büyülü mıs- ralar, derin ötesi çağrışımlar yapmaktadır. “Mihriban kimdi” soruları hep biraz açık kaldı, cevabını tam bulmadı. Kimdi, neredeydi o Mihri- ban, var mıydı, yok muydu? Yüksek ihtimalle Mihriban vardı ama “varlığı ve sırlığı” öylece kaldı. Bu bir gerçek kadar hayal, hayal kadar ger- çek olmanın da sırlarını özünde taşıdı. Zira Halk edebiyatında bu istikamette nice esrarlı aşklar vardır. Sümmani, rüya aleminde Afganistan diyarından Gülperi’ye aşık edilmiş, hayal şeklinde başlasa da saz omuzda yıllar boyu, yol- ları boyu gerçekten aranmış, bir ömür gerçeğine dönüşmüş, “Ervah-ı alemde levh-i kalemde/ Bu benim bahtımı kara yazmışlar” diye, “Beni bir vefasız yara yazmışlar” diye, “Aşk kaydına geçmiş bunca aşıklar/ Sümman’yi bir kenara yazmışlar” diye hayata türkü sesleri olarak düş- müştür. Bu minval üzere, tarihin edebiyatın de- rinliğinden gelen yansımalarından biri de “Mihriban”dır.

Aşağıdaki şiir de aynı Mihribanca duygulara ve vurgulara sahip bir şiirdir.

*İster ağla, ister uyu bebeğim
Yüreğime kundakladım ben seni
Yakacaksan, yak ta kurtul; ne deyim
Ateş diye kucakladım ben seni.*

*Bilemezsin, can yakmaz ki bilesin
Ağrı, sızı bırakmaz ki bilesin
Yara açmaz, kan akmaz ki bilesin
Gözlerimle bıçakladım ben seni.*

*Mektup yazdım baharına, yazına
Gölgeden çık, güneş doysun hazzına
Kilit vurdum gecelerin ağzına
Rüyalara yasakladım ben seni.*

Gönlümü vermişim, güle ne hacet
Daha başka bir gönüle ne hacet
Altına, elmasa, tüle ne hacet
Şefkatimle duvakladım ben seni,
işte, "Gölgeden çık, güneş doysun hazzına" gi-
bi her mısraı tahayyül ve tasavvur ötesi vur-
gulara sahip... şair ve şiir..

Şair böyle.. şiir böyle işte... Renklere, duygula-
ra, inceliklere dalıp giden, düşünen bir yüreğin
sahibi şair ve bu yüreğin sesi şiir..

Aşktan yana söz duyunca
Ben hep seni düşünürüm
Uçsuz hayaller boyunca
Ben hep seni düşünürüm.

(...)

Yıldızlar kayar yüceden
Renkler sıyrılır geceden
Yüreğim sızlar inceden
Ben hep seni düşünürüm.

(...)

Zaman hep sonsuza akar
Meyve dökülür, dal kalkar
Çiçeklere bakar bakar
Ben hep seni düşünürüm.

(...)

Karakoç zaman zaman şiirlerinde metafor de-
rinleşmeyle, farklı fantezi, renk ve mana tonları
ortaya koyar:

Uyuyan göllere ay ışığında
Sevginin resmini çizsem kim anlar
Tomurcuk ayrılıp, gül açtığında
Yağmurun saçını çözssem kim anlar

(...)

Şair arayışların adamıdır. İnceliklerin seyhah-
tindedir:

Omuzumda sevdâ yükü
Yollarda Seni aradım.
Beste beste, türkü türkü
Tellerde Seni aradım.

(...)

Şiir beste beste türkü türkü demiş ya, bu şiir
sonra gerçekten bestelenmiş ve türkü dünyamı-
za katılmıştır.

Abdürrahim Karakoç tema olarak gerçekten
de çok yönlü bir şairdir. Ve en başta bir Anadolu
şairidir, "güzelleme" diyebileceğimiz şiirleri de bir
hayli çoktur. Yurt güzellemeleri Anadolu'muzun
en güzel şiir fotoğraflarıdır:

Sonbaharı geldi Anadolu'nun
Silifke'de çiçek açtı nar şimdi
Her tarafı yeşillendi Bolu'nun
Sultandağı benek benek kar şimdi.

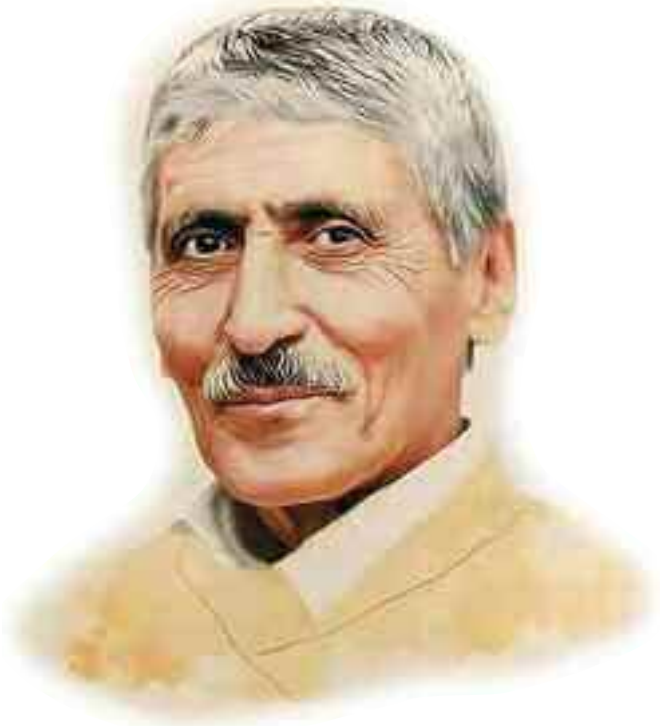
(...)

Çıkıp baksan Çamlıca'nın başına
İki kıta bir boğazda aşına
İstanbul'u tarif etmek zor şimdi.

(...)

Romantizmi, duygusal inceliği, tabiatın renk-
leriyle kaynaştırıp anlatmak da Karakoç'a ait bir
başarı gücüdür:

Duru bir yaz sabahı Toros eteklerinde

Akdeniz dalga dalga kıyıyı döğerken gel

(...)

Suların sessiz akıp, kuşların ötme vakti
Yollar daha bitmeden düşlerin bitme vakti
Semada yıldızların uykuya yatma vakti
İster ay batarken gel, ister gün doğarken gel.

Ve aşağıdaki dörtlülük tabiatı hikmet gözü ile
okur:

Çıkıp dağlar başına seyretseniz engini
Aşkı-vecdi anlatan hüsnü-hat görürsünüz
Hiçbir kalem çizemez biçimini rengini
Her şeyde sanat üstü bir sanat görürsünüz
Ve genel olarak toprakla tabiatla bir sevgi ba-
ğlı kurar. Tabiatı her durumuyla can sahibi olarak
algılar ve öyle yaklaşır:

Gölgesinde otur amma
Yaprak senden incinmesin
(...)

İl göçsün göçtüğün vakit
Yol yansın geçtiğin vakit
Suyundan içtiğin vakit
Kaynak senden incinmesin.

Hayatı, zamanı yorumlarken de ahenk ve an-
lamın iç içe olduğu görülür:

Ömür dediğiniz nedir?
Üç gün hilal, üç gün bedir
Haftaya boş kalır sedir
Say bir karış, say bir adım
Geçti gitti, anlamadım..

(...)

Dakikalar yazlık, kışlık
Saatlerde mi yanlışlık
İklim, mevsim tek karışlık
Say bir dondum, say bir yandım
Göçtü gitti, anlamadım.

(...)

Zamanı değişen, yozlaşan devir olarak anlatırken, Köroğlu'nun, ta o zaman "tüfek icat oldu mertlik bozuldu" serzenişinden bu yana, daha nice şeylerin değişip bozulduğuna atıflar yapar:

**Benden selâm olsun Koç Köroğlu'na
Şimdi devir başka, zaman değişti.**

(...)

**Herkes Bolu Beyi, her taraf Bolu
Yiğitlik kalmadı, insan değişti.**

(...)

**Sır tutmuyor suya giden testiler
Kılıncıları müzelerle astılar
Çamlıbel'in çamlarını kestiler
Dağlar çıplak kaldı, orman değişti.**

**Boz tavşanlar haraç alır kurtlardan
Erlik başkalaştı, meydan değişti.**

(...)

Abdürrahim Karakoç az da olsa serbest tarz şiir de yazmıştır. Fakat heceyi gözetmese de ka-fiye ağını yine de ihmal etmemiştir. Öte yandan "Gerdanlık" başlığı altında "Rübai" tarzı şiirleri de vardır.

İşte şu dörtlük Hayyam'ı hatırlatan renktedir:
**Baharda baharın geldiği şüpheli
Küllerin kül rengi olduğu şüpheli
Bana, ben seni biliyorum diyenin
Kendi kendisini bildiği şüpheli.**

Aşağıdaki müstakil dörtlük de nüktenin güzel örneğidir:

**Sistemin ceremesi üç-beş gafile düşer
Borçlu kaçtığı zaman telaş kefile düşer
İdrak kanallarına çiviler çakılmışsa
Konuşmak boşa gider, yazmak nafile düşer..**

Bu sefer nükteye, tenkide kelime yapısı üzerinden gidilir:

**"Kalas"ı tersten oku görürsün "salak" çıkar
Otuz yıllık sahte "sağ" bir günde
"solak" çıkar**

**Domatesi hıyanı tercümeye gerek yok
Sağdan soldan okursun "kelek" hep
"kelek" çıkar**

Halkın saflığı, beylerin kurnazlığı, "memleketi değil vaziyeti idare etme" döngüsü her dönem problem olmaya devam etmiştir. Ve "büyükler" aslında değer itibarıyla küçük olmuşlardır:

**Yalan-dolan ile devran sürmeyi
Biz ne bilek beğim, büyükler bilir
Milletin başına çorap örmeyi
Biz ne bilek beğim, büyükler bilir.**

**Rüşvet vermek, rüşvet almak nasıl şey
Hazineden para çalmak nasıl şey
Terlemeden zengin olmak nasıl şey
Biz ne bilek beğim, büyükler bilir**

**Erken palazlanıp erken ötmeyi
Değirmenler kurup baş öğütmeyi**

**Hele meydan meydan adam gütmeyi
Biz ne bilek beğim, büyükler bilir.**

**Anlamayız kopya nedir, asıl ne
Perde, sahne, solo, koro, fasıl ne
Üçkağıtta erkân nedir, usul ne
Biz ne bilek beğim, büyükler bilir.**

(...)

Sevgi önemlidir, sevgi varsa ancak her şey vardır. Ve illa ki kusur sevgide değil, kusur sevgililerdedir. Sevgi vardır, var olmalıdır, var olacaktır... Lakin sevgiye layık olmak, sevgiyi hak etmek konusu hep önemini korumuştur. Hayattaki izdüşümlerine bakınca, Karakoç haklı gibidir ve yorumları yine müthiştir:

**Boş yere yorulma gönül
Sevgi yetmiyor, yetmiyor.
Bülbül sevse de kurur gül
Sevgi yetmiyor, yetmiyor.**

**Sebepler var ağır basar
Seneler arayı keser
Sevilenler çabuk küser
Sevgi yetmiyor, yetmiyor.**

**Önü bahar, sonu hazan
Meyvesi ya şüphe, ya zan
"Yeter" desek bile bazen
Sevgi yetmiyor, yetmiyor.**

**"Aşk" diyoruz, hani nedir?
Boyu nedir, eni nedir?
Denenmiş kaç bin senedir
Sevgi yetmiyor, yetmiyor.**

**Maddeleşir mânâ bile
Unutulur ana bile
"Can" dediğin cana bile
Sevgi yetmiyor, yetmiyor.**

Karakoç, 80'li senelerde şairliğine gazeteci olmayı da ekledi. Şüphesiz bir fikir ve dava adamı olma tarafı vardı. Büyük şairlerin sıcak siyasetin içinde olmaları konusu daima tartışmaya açık olmuştur. Bu yönde Karakoç'un bir süre partili siyasi hayatı da oldu. Bu durumu soranlara yine nüktedan bir edayla, şairce yaklaşımıyla cevap verdi: "Siyasete, Allah rızası için girmiştin, Allah rızası için ayrıldım" diye, siyaseti pek de tasvip etmediğini belli etmişti sonradan.

Abdürrahim Karakoç; Hasan'a Mektuplar, El Kulakta, Vur Emri, Kan Yazısı, Suları Islatamadım, Beşinci Mevsim, Dosta Doğru, Akıl Karaya Vurdu, Yasaklı Rüyalar, Gökçekimi, Gerdanlık 1-2-3 şiir kitaplarıyla edebiyatımıza çok sayıda şiir sunmuştur. Şiirleri en çok okunan şairlerimizden olmuştur.

Bıraktığı hoş seda Anadolu göklerinde ve insanımızın olduğu her yerde hep yankılanacaktır. Hakka yürüyüşünün 8. Sene-i devriyesinde rahmetle anıyoruz. Ruhu şad olsun...

Biz de Tarih Oluyoruz Galiba

 HALİL GÜLEL

İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'nin Yüksek Resim Bölümü'nde temel dersleri alıp tam Akademi'nin havasına girdiğimiz bahar mevsiminin sonunda Federal Almanya'ya ailemin yanına hem izine, hem de yürüyebilmek için sağ dizimden ameliyat olmaya gidiyordum.

Bu durumlarda hayallerimde yücelttiğim bir Almanya vardı; sanki bir başka aleme ya da uzaya gidiyordum. Derin bir aile özlemi ile Almanya hayranlığı vardı zihnimde.

Bu duygularla Haziran ayının son haftasında kendimi İstanbul'daki Yeşilköy (Atatürk) Havaalanından Almanya Düsseldorf'a uçan uçağın içinde buldum. Adeta ardımda mevsimine uygun sıcak ve güneşli bir gün ve masmavi gökyüzü bırakıyordum.

Öğleden sonra büyük bir sevinçle Düsseldorf Havaalanına indik. Hava kapalı, güneş bulutların ardına gizlenmiş gibiydi. Hafiften de serinlik vardı. Dışarı çıkınca sanki gökyüzü ağlıyor gibi yağmur yağıyordu.

Ayağım yere basar basmaz yağmurun sulu seken yağması yüzümdeki gülücüklerin bir kısmını silip yok etti. Sanki bir günde iki ayrı mevsimi yaşamış gibi oldum.

Bir de babam, köylümüz Tekin amcanın

kullandığı arabanın ön koltuğuna yerleşti. Hemen sigarasını yakıp dumanını arabanın içinde üfördü. Hafifçe kapı penceresini açtığı için sigaranın dumanı olduğu gibi bana geldi.

"Ya, baba! Sigara içmesen olmaz mı?" der demez;

"İmanımınla dumanıma karışma!" diye sert bir cevap verdi.

Sustum. Yağmurlu havada buharlanan camı elimle temizleyip, Oberhausen'e kadar sesi mi çıkarmadım. Çünkü, yedi yaşından beri babamla birlikte yaşamamıştım: Birbirimize bazı söz ve davranıştan dolayı nasıl tepki vereceğimizi bilmiyorduk.

Yollar, yollardaki araçlar, yol kenarındaki ağaçlar, soluk renkte boyanmış evler dikkatimi çekiyordu. Yaklaşık bir saat içinde babamların oturduğu caddeye geldik. Sokağın iki kaldırım kenarı park etmiş binek arabalarıyla doluydu.

Arabadan çıktık. Tekin amca ile babam öğrenci bavulu olan eşyayı alıp merdivene yürüdüler. Bana da; **"Açık kapı görünceye kadar çık!"** deyip köşeli döner merdivenlerde kayboldular.

"Bu da mı başa gelecek!" diye merdivenlere koyuldum. Her merdiven başında iki daire kapısı vardı ama açık değillerdi; hem de kapı zi-

linde Türkçeye benzemeyen isimler vardı.

Birinci katı arkamda bıraktım. İkinci üçüncü katlarda da değişen bir durum yoktu. Dördüncü kattaki, kapılarda bir Türkçe bir de Almanca isimler vardı. Yukarıdan Türkçe sesler geliyordu. “Ya Allah bismillah!” deyip bir kat daha çıktım. Çok şükür merdiven de bitti ve açık kapıdan içeriye daldım. Anamla kardeşlerimle sarıldık.

Oturma odasına geçince pencerenin gökyüzüne baktığını görünce birden şaşırdım. Meğer çatı katıymış babamların kaldığı daire. Hayatımda ilk defa çatı katı gördüğüm için yadırgamıştım. Türkiye’de kurduğum hayallerim teker teker yıkılıyordu.

Neyse günler günleri kovaladı... Yaz gününde yağmursuz havalarda çatı katı çok sıcak bir durumdaydı. Bir de evin ortasında mutfak olduğu için sıcaktan da sıcak oluyordu.

Beş katlı binayı inip çıkmak sağlıklı olanlarımızı bile yoruyordu. Bu yüzden bazen iki hafta evden dışarıya çıkmıyordum. Bulabildiğim kitapları okuyup vakit geçiriyordum.

Bir gün resim yapmak istedim. Karton ve kalem gerekliydi. Babam ile bir kaç alışveriş yerine gittik. Bir kaç karton ve kalemler bulduk. Fiyatları babamın dediğine göre yüksekti

ama hiç bir şey demeden malzemeleri alıverdi.

30 Mart 1975’de Hacı Hüseyin dedem vefat etmişti. Dedemi çok severdim. Babamda çok severmiş. İkisi de askeri bandoda trompet çaldıkları için ortak noktaları pek fazlaydı.

Hatta babam yurtdışına giderken dedeme;

“Bana yazdığınız her mektuba bir sol anahtarını çizerseniz, sizin yaşadığınıza inanırım” demiş.

Çünkü, dedemin okuma yazması yoktu ama müzik notalarını biliyordu. Hatta hiç nota kağıtlarına bakmadan bir çok klasik Batı Müziği parçalarını ezbere trompet ile seslendirebiliyormuş. İşte köyde sol anahtarını dedemden başka; belki bir kaç kişi bildiğinden, babamla aralarında bir sır olmuş.

Dedemin cenazesine katılamayan babam, benden onların kara kalem bir portresini istedi. Hemen babaannem ile dedemin fotoğraftan yan yana portrelerini çizdim. Babam milim milim resimi takip edip çizerken eşlik ediyordu. Kendisi benim kadar resim çizemese de sert eleştirilerde de bulunuyordu.

Babaannem ile dedemin kara kalem portresi bitti. Bir müddet babam, dedemlerin portresini vitrinde sergiledi. Daha sonrada çerçeveletip oturma odasının baş duvarına as-

tı. Yıllar yılları kovaladı. Kaç defa kar yağdı, kaç defa karpuz kesildi saymadım. Düşünler de oldu vefatlar da... İlk gelişimde hayallerimin bir kısmının çıktığı Almanya'ya nihayet 1980'li yıllarda geldim. Düsseldorf Kunstakademisinde tahsilimi bitirdim. Bu arada bir eğitim kurumunda öğretmenlik işi bularak 39 sene çalıştım.

Çoluğa çocuğa karıştık ve onlarda büyüdü. Kızımız doktor oldu, oğlumuz da biyoloji dalını bitirdi.

Eskiden ben iki baston yardımıyla yürüyebilirdim. Artık yaşlandıkça ayaklar beni taşımaz oldu. Tekerlekli sandalye yardımı ile hayatımı devam ettirip; resim yapıyorum, edebiyatla uğraşıyordum. Evimizde bir odayı resim ve çalışma odası yapmıştık. Her taraf kitap, dergi, dosya, tuval ve resim malzemesi doluydu.

Şu korona günlerinde kitap okuyup yazıyordum. Resim yaptıkça artık koyacak yerim yoktu. Hem yaşlı hem de rahatsızlığımdan dolayı yüksek riziko grubuna girdiğim için son üç aydır işe de gitmiyordum. Kızım doktor Gülhan da, virüs bulaştırmamak için üç aydır yanımıza gelememişti.

Üç haftalık iznini yanımızda geçirebilmek için bize geldi, ama ilk hafta evde sosyal mesafe uyguladık. İkinci hafta içinde kızım ve oğlum benim çalışma odama el attılar. Dayanıklı büyük bir raf aldılar ve önce çalışma odamı boşalttılar. Aman ya Rabbim ne eşya varmış odamda.

Dayanıklı rafı teknik bilgileriyle kurdular. Tuvalleri boy boy ayırıp raflara yerleştirdiler. Resim defterlerini, karton ve kağıtları da yerleştirdik. Güzel bir düzen oluyordu. Benim de hoşuma gidiyordu.

Bu arada çizimlerimin olduğu çantaları gözden geçiriyordum. Her resim bana ayrı ayrı duyguları yaşıtıyordu. Kimisi sevindiriyordu, kimisi de buruk bir acı veriyordu.

Büyük bir plastik kaplamanın içinde kara kalem bir portre gözüme ilişti. Bir kaç yerinde çivi delikleri ve üst kenarında iki yeri yırtılmış. Hemen o yerlerini düzelterip bu portreyi ailemizin bir emaneti olarak görüp sevgi ve hafızamdaki binbir hatırayla üsteki rafa yerleştirdik. O portrenin çizilmesinden bu güne kadar neredeyse çeyrek asır geçmişti. Ağır ağır biz de tarih oluyorduk galiba. Babam için çizdiğim Gülayşe ebem (babaannem) ile Hüseyin dedem sanki bizlere bakıyorlardı.

*"Her nefis
ölümü
tadacaktır"*

İsteme adresi:

MHW Cenaze Nakil Fonu
Neusser Straße 553
D-50737 Köln

Tel.: +49 221 31 60 10

Faks: +49 221 32 34 20

Internet: www.m-h-w.org

E-Posta: info@m-h-w.org

YARIM KALAN ÇEMBER - 4

“Onlar da İnsandı” ve Cengiz Dağcı

✍ YUSUF VURAL

Onlar bu topraklarda kök salmış; bu toprağın, bu güneşin besiniyle büyümüş dallanmışken, bu kökün topraktan çıkarılıp başka bir toprağa dikilmesi tamamıyla kuruyup gitmesi anlamına gelir. Bu toprakları Ruslar senelerdir ellerine geçirmek için savaşmışlardır. Bir toplumun bütün yaşayışı, hatıraları topraklarda depolanmıştır. İkisini bir birinden ayırmanın imkânı yoktur.

Ruslar yollar yaparak köylere varmaya çalışmaktadırlar. Yapılan yolda köye yaklaşmaktadır. İki adam Bekir'e Kuşkaya tepesini tarlasına devireceklerini söyler, o asla inanmaz.

Tütünler demet yapılma zamanı gelince köylüler yıllık ihtiyaçlarını almak için Yalta'ya gitmektedirler. Bekir yalnız başına gider. Çıfıt Lepik isimli bir Yahudi'den gerekenleri alır. Oradan ayrılınca uzun zamandır arası açık olan Seyd Ali ile karşılaşır. Araları düzelir kucaklaşıp ağlaşırlar. Bu arada, İvan tarladan dönen Ayşe'ye saldırır, onu döver. Ayşe korkusundan durumu babasına söyleyemez. Öteden beri sevdiği Remzi ile evlenmek için annesini ikna eder. Kısa süre sonra da Remzi ile evlenerek onların evine gelin gider.

Köyde yol yapımı başlamıştır. Kolhoz kurul-

ması için, köylere ulaşmaya başlayan Rus'lar yollarla birlikte halkında hayat düzeni bozmaya başlar. Bu topraklar senelerden beri 1. Nikola (1825-1855) boğazında bir kemik gibi durmuş, yutkunmuş ama yutkunamamıştır. Rus yönetiminin amacı Kırım ve Kafkasları ele geçirip Türk-İslam ya da Osmanlılara bağlı olan Müslüman kitleleri imha maksadıyla politikalar düzenlemektir. 1. Nikola sistemli bir şekilde Doğu Kafkasya'yı işgal etmek için kaleler, yollar ve köprüler inşa edilecek ormanlar kesilecek ve dağlarda yaşayanların verimli topraklara girmeleri önlenecektir. Çarın idaresine boyun eğmek istemeyen vahşi dağlıların ya teslimini yâda kılıçtan geçirilmelerini istiyorum diyerek buraya komutan olarak Prens Yermotof'u atamıştır. O, da tam bir sadakatle köyleri yaktıyor, kadınları ve çocukları kurşuna dizdiriyor ve şöyle diyordu; “**Kafkas'lı bir çocuğun asılması yüz Rus askerinin sağ kalması demektir**”. Şiddetli saldırılar gerçekleştiriyor ve savunmasız insanları katlediyordu. Yaygın olarak “**Dağlılar**” diye tanımlanmışlardır Kuzey Kafkasya sakinleri. Bunlar azimli savaşmaya alışkınları ve başta Şeyh Şamil olmak üzere karizmatik komutanların liderliği altındaydılar. Rus kuvvetleri 30 yıl boyunca

Şeyh Şamil'e karşı savaşmışlardır. Prens Yermotof buralara Rus tebaalarını getirerek yerleştirmiştir. Rus askerleri ağaçları ateşe vermiş, yollar inşa etmiştir Müslüman Çerkezlerin direnişini kırmak için köyleri yok etmiştir. Kafkasyalılarda bu duruma isyan edip Şeyh Şamil ile büyük bir direnç göstermişlerdir. Onları bozguna uğratmışlardır. Bu durumda I. Nikola Şeyh Şamil'i Kafkasya'da Tiflis'teki İmparatorluk sarayına gelmesi için bir davetiye gönderdi ve affedileceğini bildirdi. Şeyh Şamil bu teklifi şu sözlerle reddetti; **"Her şeyi Allah'ın takdirine bırakan mütevazı Şamil'den; Reddettiğim için parçalansam bile Tiflis'e gelmemeye karar verdiğimi bilmenizi isterim. Çünkü sizin hainliğinizi defalarca yaşadım bunu da herkes bilmektedir."**

Şimdiyse yeni Tiranlar ve bozguncular yarım kalan bu işi tamamlamaya çalışmaktadırlar. Toprak insan hayatının belirleyicisidir. İkisini bir birinden ayırmanın imkânı yoktur. Yıllar sonra Bolşevik'lerde aynı duygular ve düşünceleri yaşamaktadır. Cengiz Dağcı bu düşüncelerini romanda Vasil Dimitroviç'in dilinden şöyle aktarıyor;

"Arkadaşlar, yine de tekrar ediyorum. İnsaf, merhamet denen şey biz Bolşevikler için hem ayıp, hem de tehlikelidir; bunu unutmayınız! Tatarların çoğu bize karşıdır; bizim ideallerimiz onlara uzaktır. Rus köylüsü ile Kırım köylüsü arasında büyük fark var... Milliyetçilik, onların kanına sinmiştir. Onlar hala vaktiyle kahraman bir millet, yüksek, büyük bir devlet olduklarını hatırlıyorlar... Onların düşüncelerinin bizim için ne kadar tehlikeli olduğunu anlatmaya hacet yok!... Hem eski Rusya'nın siyasetine, hem de bilhassa yeni kızıl Rusya'nın siyasetine engel olanları çekin duvarın dibine." Bolşevizm, bu metotla Kırma hâkim olmaya ve temel taşlarının kuvvet olgusu kabul etmişlerdir. Her türlü kuvveti kullanmaktan çekinmemişlerdir. Yolla birlikte köye gelip giden Rusların sayısında da artış olur, köyde hırsızlık vakaları görülmeye başlanır. Yolla birlikte köyün düzeni bozulur. Bir gün, Seyd Ali'nin küçük oğlu İvan'ı döver. İvan, Bekir'in evine sığınır, ona masum biriymiş gibi davranır. Rus'lar yol yapımında çalıştırılmak için köylüleri toplamaya başlarlar. Bekir'in himayesine aldığı iki Rus, neredeyse efendisi durumuna gelmişlerdir.

"Bekir, Bekir, canavar girdi memleketine görmüyor musun Bekir görmüyor musun? Toprağı karıştırıyor. Yüzlerce yıllık meşeleri,

çamları, Selvileri kökleriyle söküp çıkarıyorlar, tepeleri deviriyor, otları yakıyor, dedelerimizin kuru çatlak elleriyle taşı toprağı, çalı çırpısı temizlenmiş, cennet benzer bağlarınızı süpürüyor."

İki Rus'un Bekir'in evine girmesi aslında Rus'ların topraklarının işgalinin ifadesidir. Ev ve toprak vatandır. Evin işgale açılması kısa bir süre sonra topraklarda işgal edilecektir. Rusların köye gelmesi ile Bekir ve ailesi korkulu rüyalar görmeye başlar. İvan eve otomobile gelir. Yanında Rus komiseri vardır. Yol yapımı devam ettikçe Rus'lar yavaş yavaş köye hâkim olmaya başlamışlardır. Rus'lar İvan'a köyün yönetimini vermişlerdir, İvan köyde her türlü rezilliği, zulmü yapmaktadır. Bekir'in doğumu yaklaşan ineğini, Yalta'dan gelen göçmen Rus'lar çalarlar ve hayvanı keserek etini arabaya yükleyip Yalta'ya götürürler. Bu Bekir'e büyük bir darbe olur. İnsanlar arasındaki saflık, temizlik, iyilik, yardımlaşma dostluk ortamı, iki Rus'un Bekir'in evine gelmesi ile yıkılmaya yok olmaya başlar;

"İvan bu köye girdi gireli köyün havası hava değildi, insanları insan değildi. Her şey değişiyordu. Hayvanlar, insanlar, yollar, tarlalar, Toprak da gök de başka oluyordu. Yaz ortası yağmur yağıyor, deli boranlar esiyor, kışın eşğinde tarlada iş kalmadığı şu zamanda gökte güneş ortalığı yakıp kavuruyordu. Çıftı Levi insan aldatıyor, tarlalara görülmedik kılık-larda adamlar giriyor, dağ tepe devireceğiz, komolizma getireceğiz diyorlardı.. Çoluk çocuk olan kadın bulunan köye asker geliyordu. İnsanlar sinirleniyor, köpekler çıldırıyor, hayvanlar azıyorlardı. Ah ah! Bunlar İvan'la Kala Mala'nın toprağına ayak bastıkları günden başlamıştı."

Kızıлтаş'a yakın köylerde, sürgün ve kolhoz kuruluşları başlamıştır. Kolhoza itiraz edenler sürülmekte veya öldürülmektedir.

"Kenefe benzer mahpushane yapıyorlar, Komolizma yolunda taş taşımazsan seni oraya kapatırız diyorlardı..."

Köyde bir gün deprem olur. Hapishane duvarı yıkılır. Türk'ler kaçır. Deprem sırasında Bekir'in evinin duvarı da çöker, Kala Mala yıkıntının altında kalarak ölür. Remzi ile İvan cesedi gömmek için tabutu arabaya koyup, atları koşarak bir Rus mezarlığına gitmek için yola çıkarlar. Yolda bir uçurumun kenarında durup Remzi ve tabutun olduğu arabayı taşıyan atları korkutarak arabanın yardan aşağı yuvarlanmasına sebep olur İvan. Yardan aşağısı

Memiş'in deresidir. Buraya yuvarlananın kurtulma ihtimali yoktur. Aşağıda Bekir'in iki atını, Ayşe'nin Remzi'sini, Kala Mala'nın cesedini derinliklerine almıştır dere. Bekir suçluluk duygusu yaşamakta ve içinde fırtınalar kopmaktadır:

"Kabahat sende Bekir, sende! İvan'ı evine aldın. Macik, İvan yüzünden bıçaklar altına yat-tı, kabak sürgünleri kurudu, ensende çıban çıktı, Ayşe hastalandı, Seyd Ali'nin kalbini kırdın. Bunlar yetmiyormuş gibi İvan'ı köye sen bela ettin, milletin başına sen musallat ettin, Tanrı seni affetmeyecek. Bekle! Bekle Bekir sende bulacaksın belanı! Bir daha da beladan kurtulamayacaksın, bekle"

Bahar geldiğinde yine yol yapımı devam etmektedir. Remzi ölmüştür. Ayşe hamiledir. Remzi ölünce Bekir'in evine dönmüştür. Kızıltaş'a iki Rus'la bir Tatar genci gelir ve köyde kolhoz kurulmasının gerektiğinden bahseder. Başta Çilingir olmak üzere köylüler onları kovarlar. Çilingir tutuklanır ve gördüğü işkenceler neticesinde ölür. Bir sabah, yeni yapılan yeni yolla gelen yeşil üniformalılar köyün her tarafını doldururlar. Vapurlarla bir sürü Rus köylüsü köye gelir. Evler ve iş yerleri Rus'lar tarafından işgal edilerek kolhozlar kurulur. Buradaki temel esas Kırımda bir tek Kırım Tatarının yaşamasına müsaade etmemektir. Kırım Tatarları Kırımdan sürüldükten sonra yaşamış olduğu evlere Rus aileleri getirip yerleştirilir. Toprak var olmanın en önemli şartlarından biridir, kutsaldır, anadır, kültüredir, tarihtir gelecektir. Toprak nasıl Bekir'inse Bekir de kendisinin toprağa ait olduğunu şöyle dile getirir:

"Bekir ne kadar yol yürüdüğünü bilmiyordu. Birden ayakları altında yumuşak toprağı tanıdı, durdu. Başını göğsüne eğdi, gözlerini açtı, toprağa baktı. Evet, toprağıydı; ılık, kalbe yakın, dost toprağıydı, kendi toprağıydı baktı. Uzun uzun baktı. Birden bire yere kapandı, toprağına sarıldı, ağlamaya başladı: Toprağım, ben seninim. Ben seninim toprağım! Beni bırakıp gitme gâvur Ruslara! Al beni, al! Korum beni, toprağım koru!"

Toprak, anıların, hayal gücünün, manevi yaşantımızın geçmişimizin bir parçasıdır. Bir birinden ayrılması mümkün olmayan etle tırnak gibidir toprakla insanlar. Bekir toprağını ve evini kaybetme endişesi ile daha sıkı bağla bağlanıyor, aşırı duyarlı durumda yaşamaya başlıyor. Bekir üzgün üzgün dolaşırken Rusların Kuşkaya'yı dinamitleyip tarlasına zarar ve-

receklerini görür. Bekir tarlasını kimseye vermemekte kararlıdır:

"Söyle toprağım bana, neden seni bırakıp gideyim? Sen benim toprağım değil misin? Benim atalarım burada doğdu, burada büyüdü, burada yaşadı, burada öldü toprağım... Ben senin taşını, çalını çırpını temizledim, seni cennet gibi güzel yaptım. Şikâyet etmedim. Şikâyet mi? Seni temizlerken ne kadar yoruldumsa o kadar sevindim toprağım... Çok kere Tanrıya su diye dua ederken seni gözyaşlarımla suladım toprağım... Ben sonumu bekleyeyim. Seninle yaşamak, seninle ağlamak, seninle gülmek benim dünyada tek mura-dımdır. Atma beni toprağım. Bil ki bu kalp sensiz hiçtir, boştur, karanlıktır. Ben seninim. Beni kabul et."

Korkunç yıllar romanında aynı ruh hali vardır: **"Allah'ım, Allah'ım diye yakardım, sen bizi ayırma bu topraktan! Atalarımızın mirasıdır. Aç, çıplak kalsak da bu toprakta olalım, ben yaşadıkça sende bizimle beraber olacaksın."**

Bekir tarlasına gider Rusların ikazlarına rağmen tarlasını bırakıp çıkmaz. Tarlasının üzerindeki Kuşkaya'yı uçurmaya hazırlanmaktadır Rus'lar. Bekir'in artık hiçbir şey umurunda değildir. Her şeyi olan ineğini elinden almışlardır. Fakat tarlasını alamayacaklardır. Bekir dinamitlenen Kuşkaya'nın kayalarının altında kalarak hayatını kaybeder. Rus askerler köyde kim varsa boşaltıp hepsini sürerler. Enver Rus askerleri ile çarpışarak ölür. Rus'lar söz konusu bölgeleri ele geçirdikten sonra yaptıkları ilk iş, buralara Rus veya Rusya'ya taraftar toplulukların gelip yerleşmesini sağlamıştır. Yeni gelenler, hayatlarında bu kadar güzel yer görmemişlerdir. Deniz ayaklarının altında bir halı gibi uzanmaktadır. Bahçelerinde ne isterlerse yetiştirebilirler. Çok mutludurlar. Yiyip içip kendilerine bu lütfü gösteren yoldaş Stalin'e şükrederler. Dağcı sürgünü bir milletin yok edilmek istenilişini hayata tutunan insanların yıkılan dünyaları sürükleyici bir üslupla gözler önüne seriliyor. Türklerin ikinci dünya savaşının başladığı bir gece **"kallesçe ve hunharca"** katledildiği, büyük bir kısmının **"yok edildiği"** bir zamanda yazmaktan başka bir şansının olmadığını düşünür. Kızıltaş sürgünü unutulmayacak bir mayıs ayının on sekizinci gecesinde başlar. Bu insanlar hasta, ihtiyar, çocuk demeden birden bire hayvan vagonlarına doldurulmuş **"ölüme"** gönderilmişlerdir.

"Mayıs güzel bir ay. Yaprakların yeşili, çi-

çeklerin alı pembesiyle küçücük tombul ellerini hayata uzatan beş aylık bir yavru gibi Mayıs. Evet, görmezlikten gelemem Mayıs; atlayıp geçemem. Üstelik Kızıldaşlıların hayatlarında da önemi büyüktür Mayıs'ın. Hiçbir Kızıldaşlı unutamaz Mayısı. Doğduğu günden gözlerini hayata kapatana dek; her yerde, her adımda, her solukta, her duada hatırlayacak ve hatırlatılacak Mayıs; Mayıs ayı Kızıldaşlılar için evrensel bir ay olacak; (18 Mayıs gecesinde) bağlarına ve bahçelerine güzel Mayıs'ın getirdiği çiçeklerden bir tek çiçek, bir tek asma yaprağı almalarına izin verilmeden son insanına dek hayvan vagonlarına doldurularak ana topraklarından ölüme gönderildiler ve Kızıldaş'a karanlık çöktü. Gene de içimin en derin yerinde, Kızıldaşlıların ölümü inkâr edeceklerine; fazlası, boğazından kavrayıp ölümü gerisin geri karanlığın içine iteceklerine inandım."

Dağcı gerçek hayattan kopmadan Kırım'a karşı duyulan özlemi ve yaşananları aynen anlatır. Milliyetçiliğini tabiata ve çiçeklere olan düşkünlüğü ile ilişkilendirir. Kötü günler Dağcı'nın ve Kırımlıların Kızıldaş'tan koparılması ile başlar. İnsanoğlu yaşadığı müddetçe geçmişinden kurtulması mümkün değildir.

"Yarabbi, o millet, o topraklardan ayrılırken niçin kıyamet kopmadı? Bir zelzele olsun olmadı! Denizler o yurdu milletiyle beraber yutmadı! Düşünüyorum: Rusya, bu büyük, kahraman namuslu milletle neden böyle namussuzca hesaplaştı?... Biz hayatta hıyanetlik nedir, küfür nedir bilmedik, Hak ve adalete inandık, çalmadık, yakmadık, öldürmedik, düşmanlarımızın her zulmüne katlandık. Düşmanlarımızı da insan sandık ama başımıza neler getirdiler, ne felaketlere uğradık."

Cengiz Dağcı 460 sayfalık romanını şu satırlarla bitiriyor;

"Evet, onlar da insandır! Pavlenko'lar, İvan'lar, Kostyuk'ler Vasil Dimitroviç'ler Stepan'lar belki bunu gülünç görecekler; ama nasıl görürlerse görsünler, ben eserimi kapatırken: "Tanrım! 'diyorum. "Onlar da insan! Acı onlara! Kendileri gibi, başkalarının da insan olduklarına inandır onları!" Ötekiler, o hayvan gibi sürülüp götürülenler... Onlar da insandı!"

Bu sakın duaya biz de katılırız. İnaniyorum ki dünya bu kadar karanlık olmakla beraber yine bir ışık sızdıran delik kalmış ve bu karanlığı aydınlığa çevirecek olan da Türk milliyetçilerinin kendisidir.

Cengiz Dağcı ömrünün sonuna kadar vata-

nından uzakta yaşamış vatan hasretli bir yazardır. Vatan topraklarına olan hasret yazarda milliyetçilik ruhunu daha da alevlendirmiştir. Vatandan, her ne kadar topraklarından ayrı düşse de kimliğini ve nereye mensup olduğunu unutmamıştır. Eserlerinin tamamının Türkiye Türkçesiyle yazılması yazarın Türklük kimliğine olan mensupluğunun ve Türkiye'ye olan sevgisinin yeterli delili olarak gösterilebilir. Cengiz Dağcı milliyetçiliğini bazen bir çiçeğe gösterdiği sevgi ile yansıtmıştır.

"Türkçe ismini bilmediğim iki çiçek ekdim üç yıl öncesi karşiki çitin dibine. Çiçekçinin verdiği malumata göre Türk çiçekleriymiş; Türkiye'den getiriliyormuş. Yerden yarım metre kadar yüksek, eğretileri hatırlatan koyu yeşil yaprakları arasındaki dalların ucunda zurna biçiminde çiçekleri pembemsi kıvıltı. Bahçemin en güzel yerine ekdim. Gecen yılın yazı ilk kez çiçeklendiler. Çiçeğin ismini öğrenirim diye tanıdıklara sordum soruşturdum; bilen bir kimse çıkmadı. Nihayet kütüphanede çiçek kitapları arasında Latin ismini buldum: *incarvillea delavayi*- burada *gloxinia* denen çiçeğin benzeri. Ama ismi önemsiz. Çiçekler Türk çiçeği; bu yetiyor bana. Yaz boyu her akşam suladım, üzerine eğilerek okşadım; okşarken akrabayız, kardeşiz diye fısıldadım bile çiçeklere.."

Cengiz Dağcı bu çiçekler üşümesin diye 1987 yılında aralık ayında nasıl koruyup kolladığını Türkiye'den gelen çiçeklere gösterdiği sevgi Türklüğe olan mensupluğun ve sevgi hassasiyeti şöyle dile getiriyor.

"Geceleyin ayaz bastı; sıfırın altında altı derece. Sabahleyin bahçeye çıktığımda çimlik, gümüşsü kırağı örtüsüyle örtülüydü güneş ışınlığında. Dosdoğru Türk çiçeklerine yöneldim. Soğuğa dayanıklı olduklarını bilmeme rağmen, üzerlerini saman çöpleriyle örttüm. Kim bilir, geceleyin ayaz basar belki gene. Ya da kar yağar. Üşümesinler benim Türk çiçeklerim."

Kâşane-i gerdün yıkılır bir ahe dayanmaz,
Sanma ki canlar yakanın canı da yanmaz.
(Kâşane-i gerdün== Dünya sarayı)

Nesiller Çatışması

✍ BEYAZIT CANKURTARAN

Nesiller bir toplumun devamını ve geleceğini sağlayan insan topluluğudur. Yeni jenerasyonlar ve kuşaklar bir neslin tükenmesini engeller. Sürekliliğini sağlar. Tarihten geleceğe bir milletin geçmişini ve geleceğini oluşturur. Bir köprü görevi görür. Bir bayrak yarışıdır milletler açısından. Nesiller milletlerin tarihteki yolculuğudur.

Bir nesilden bahsederken 20 ile 30 yıllık bir periyottan bahsediyoruz. Bu demek oluyor ki, bir toplum kendini bu zaman diliminde yeniler, “çağa ayak uydurur”. Var olan nesle yeni nesiller eklenir. Tarihte devamlılık arz eder.

Her kuşağın kendine has ve öz yaşama, düşünme tarzı ve kalıbı vardır. Ortak duyguları, ortak kederleri, ortak sevinçleri vardır. Her neslin bir özelliği, bir belleği ve hafızası vardır. Giyimi, konuşması, zevkleri, hobileri... farklıdır. Dinlediği müzik, takip ettiği moda kendisinden önceki nesilden ayrıdır. Her neslin kendine özel bir hayat tarzı vardır. Hayatın her alanında bu bariz bir şekilde görülmektedir.

Ne var ki çevremize, evlerimize ya da teşkilat hayatına baktığımızda bir kaç kuşaktan oluştuğunu görürüz. Dedeler, babalar, evlatlar, torunlar... Sağlıklı bir toplum için önemli olan özellik. Bilhassa Türk toplumunu, aile hayatını diğerlerinden ayıran en büyük etken.

Fakat yukarıda da belirttiğimiz gibi jeneras-

“
Genç
Kalemler
”

yonlar arasında büyük farklılıklar yaşanmaktadır. Bir nesil, diğer nesli beğenmez. Bir kuşak diğer kuşağı eleştirir. İki farklı neslin hayata bakış açıları birbirine benzemez genellikle. Aynı mekan ve zamanda yaşarlar. Hatta aynı dili konuşurlar. Fakat birbirini anlamakta zorlanırlar. Kuşaklar arası farklılıklar meydana çıkar. Hatta ve hatta bir **“nesiller çatışmasından”** bahseder oluruz (= ing.: “Conflict of Generations”; alm.: Generationskonflikte).

Belki de kuşaklar arası bir nesiller çatışması olması pek tabidir. Normal bir durumdur. Çünkü süratle değişen bir süreçten geçiyor insan-
oğlu. Dünya hızla **“gelişmekte”**, teknoloji, şehirleşme ve küreselleşme hayatımızı şekillendirmekte.

Unutmamalıyız ki; nesiller çatışması ilkel insanların zamanından beri günlük yaşamın bir parçası olmuştur. Yeni bir olgu değildir. İnsan-
oğlu yaşadığı sürece bu **“sorun”** ile karşı karşıya kalacaktır. Çünkü insan gelişen bir varlık. Düşüncesi, bakış açısı zamanla değişmekte. Kendini yenilemekte, her gün yeni bir şey öğrenmekte. Kendisinden önceki jenerasyon ile farklılık arz etmekte. Bu da doğal bir sonuç. **“Nesiller çatışması”**, her evde, her ortamda acı tatlı yaşanır.

Batı Avrupa Türkü için durum daha da farklı. Her toplumda olduğu gibi Avrupa'daki Türk toplumu da nesilden nesile değişiyor. Tüketim alışkanlıkları, davranış biçimleri, aile hayatı bir öncekilere göre farklılaşmakta. Üçüncü ve dördüncü nesilden bahseder olduğumuz şu günlerde, ilk iki nesilden tamamen farklı ve ayrı bir nesil ile karşı karşıyayız. Avrupa'ya gelen ilk kuşak (dedeler ve babalar) ile evlatları ve torunları birçok konuda anlaşıyor ve farklı düşünüyor. Birçok konuda bariz farklılıklar göze çarpmakta. Eğitimi, dünya görüşü, Türkiye ve Almanya'ya bakış açısı, camii ve teşkilatlara verdikleri önem, tüketim alışkanlığı, tatili, yatırımı... ilk kuşaktan çok farklı (Aslında **“yeni”** nesil iki farklı sorun ile karşı karşıya. **“Dışa”** yönelik medeniyet çatışması, **“içe”** yönelik ise jenerasyon çatışması. Bu yazımızda nesiller çatışmasını kaleme alıyoruz).

Fakat bazı konular ve bazı mevzular vardır ki, çatışma ya da fikir ayrılığı kaldırmaz! Köprü vazifesi görmesi gereken nesiller fonksiyonuna ters düşer. Bayrak yarışını baz alacak olursak (yukarıdaki benzetmememiz); kendisinden önceki koşucunun elindeki bayrağı istemek, kabullenmemek, yere düşürmek demektir. Yarıştan kopmak demektir. Bir milletin devamını riske ve tehlikeye atmak demek-

tir.

İyi ve kaliteli nesil demek sadece zamanı, teknolojiyi, modayı... iyi bilen nesil demek değildir.

O nedenle her neslin olmazsa olmaz, **“kutsal”** ve manevi kodları vardır. Koruması ve muhafaza etmesi gereken özellikleri vardır. Bu **“kodlar”** değişime daha doğrusu tahribe uğramamalı. Zamanın ve mekânının şartlarını ve değişimini bu **“kutsal”** kodların süzgecinden geçirmeli ve değerlendirmeli.

Bir medeniyeti uzun soluklu kılanda budur. Kadim bir medeniyeti **“koruyan”** da budur. Nesillerin birbirine bıraktıkları mirasa sahip çıkmak ve bir sonraki nesle ulaştırmak ve aktarmak.

Peki nedir bu **“olmazsa olmazlar”**, bir neslin diğer nesle mutlaka aktarması gerekenler?

Din, dil, tarih, kültür, örf, anane, gelenek ve görenekler... Manevi mirasımız; bizi biz yapan değerlerimiz. Bizi **“başkalarından”** ayıran karakteristik özelliklerimiz. Bunlar mutlaka sahip çıkılması gerekenler. Çağ (zaman) ve mekân (yer) açısından ele alınırken çok titiz olmamız gereken konular.

Dinini, kültürel mirasını, tarihini unutmuş kuşaklar demek, hafızasını yitirmiş bir toplum demektir. Ve bu toplumların tarihin sayfalarında süreklilik arz etmeleri pek mümkün görünmemekte. Sağlıklı bir nesilden bahsetmek mümkün değildir. Özenen, kendisinden kopan, aşağılık kompleksine kapılan bir nesil...

Kendi içerisinde çatışmalı bir kuşak verimli olamaz, yorulur. Yorgun nesiller toplumun problemlerine çözüm üretemezler. Bu nedenle kuşaklar arasında değer sistemlerinin çatışmasını engellememiz gerekmekte. Nesiller arası uçurumun önüne geçmemiz gerekmekte. Farklılıkların olabileceği bir gerçek, fakat nesiller arası kopukluk ve uçurum olmamalı.

• Nereden geldiğini bilen (geçmişini ve tarihini bilen),

• geleceğini aktif şekillendiren (tasavvur edebilen),

• kendi kodlarını bilen (dinini, dilini, kimliğini...)

• zamanın ve mekânının şartlarına hakim (teknoloji, bilim, coğrafya...)

bir nesil, yeni nesillere sağlam bir şekilde emanetini ve mirasını teslim edebilir. Bir medeniyetin inşasında üzerine düşen görevi ve misyonu yerine getirmiş olur.

Bayrağı bir sonraki nesillere sağlam ve sağlıklı bir şekilde aktara bilme ümidi ve duasıyla...

Mahmut Aşkar ve Yeniden Kızılalma

KEVSER KARAARSLAN

“Hicap duymak, terkip etmek, müsebbib, diğergam, afaki, ulvi, mankurtlaşmak, cihanşümül adalet, keşmekeş, behemahal, bigane, beyhude, terennüm etmek, mukabil, binaenaleyh, intisap, teyakkuz, hercümerç ...” (ve daha niceleri...)

“Bu kelimeler de ne!” demeden önce her birinin ne anlama geldiğini ve günlük hayatımızda kullanıp kullanmadığımızı veya ne kadarını kullandığımızı gözden geçirelim. “Hiç mi?” O halde mutlaka öğrenilmeli, “bazılarını nadiren mi?” O halde mutlaka sık sık kullanılarak hatırlanmalı ve dile oturtulmalı. Şahsen bir edebiyat öğretmeni olarak, bildiğim halde sık sık kullanmadığım için ben kendimden hicap duydum.

Az sonra içeriğinden bahsedeceğim, nacizane bir değerlendirmede bulunacağım kitaptan aldığım birkaç kelime bunlar. Bu kelimeler ki; Türkçe’mizin zenginliğinin, içtenliğinin, sıcaklığının kanıtı. Kelime hazinesi çeşitliliği, o dili yaşatan en önemli unsurdur. Nitekim Türkçe mevzu bahis olunca, tanıdığım en hassas insanlardan biri olan Yazar Mahmut Aşkar, kitap konusu ile bize anlatmak istedikleri haricinde, özellikle anadilimizin zenginliğini ve içtenliğini de gözümüze, gönlüme sokmak iste-

miş.

Bu kitapta benim her okuduğumda/kullandığımda içime işleyen kelimelerden biri “diğergam” oluyor. Ne güzel, ne hassas bir kelimesin sen, nasıl işliyorsun öyle insanın içine! Acaba sizin “bundan sonra kesinlikle konuşma dilime de alacağım” diyeceğiniz kelime hangisi olacak?

Gelelim Mahmut Aşkar’ın Yeniden Kızılalma’sına:

“Yeniden Kızılalma”da Mahmut Aşkar; “Yarım yüzyıl önce duymaya başladığım “gelişmekte olan” Türkiye’nin vatandaşı olan ben, yarım yüzyıl sonra hala “gelişmekte olan” Türkiye’nin vatandaşı olmayı içime sindiremiyor, kabullenemiyorum artık! Gelişmiş, kalkınmış ülkelerin hiçbirisi yeraltı ve yerüstü kaynakları sayesinde değil, insan kaynakları sayesinde bu seviyeye gelmiştir.” diyerek söze başlıyor. Bu gelişmiş dediğimiz ülkeler insan kaynaklarının, bilim adamlarının kıscası insanın yetişmesine önem vermişlerdir. Kalkınmışlık düzeylerini yatırımlarını insana yaparak sağlamışlardır. İnsanına büyük düşünmeyi öğreten, önüne büyük hedefler koyan bu ülkelerin, gelişmiş ülke konumunda bulunması çok da şaşırtıcı değildir. Gelişmek

isteyen, kendi hür düşüncesini ortaya koyan insanın önüne engeller koyulduğu bir toplumun ilerleyemeceğine de vurgu yapılmıştır.

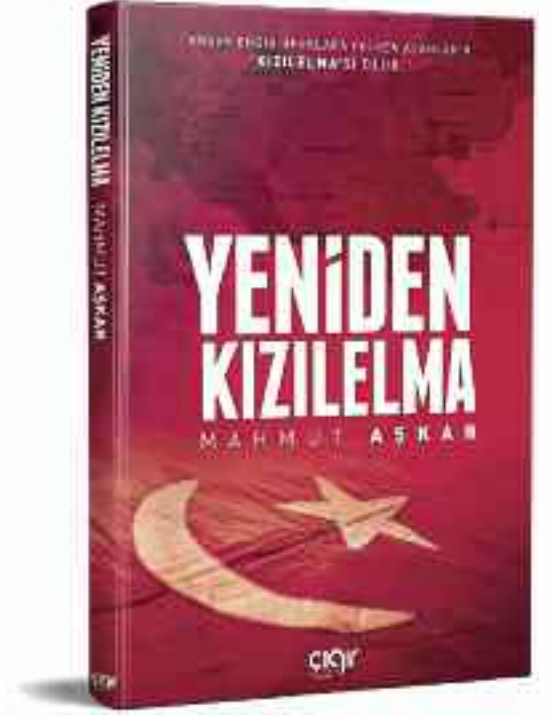
“Dün, dün de kaldı cancağızım, bugün yeni bir şeyler söylemek lazım” deyip, neden bir Kızıllema'ya ihtiyacımız olduğunu açıklıyor yazar. Büyük devletlerin, büyük düşünen insanların omuzlarında yükseleceğine inanıyor. Yirmibirinci yüzyıl insanının sloganının ise **“Dünyayı kurtarmayı bırak, hayatını yaşama-ya bak.”** şeklinde olduğunu söylüyor. Burada bir nefeslik ara verip düşüncenin doğruluk payını içselleştirmemiz gerekiyor. Hayatını yaşama felsefesi kulağa hoş geliyor, peki de, kime göre nasıl bir tanım var bu felsefenin, kim ne anlıyor? **‘Ben merkezci’** bir hayat anlayışı mı, yoksa **‘diğergam’** bir hayat anlayışı mı? Tüketime dayalı bir toplum haline geldiğimiz gerçeği göz önünde bulundurulduğunda ferdiyetçi bir yaşam biçimini benimsediğimiz ortada.

Yazarın bir başka dikkatimi çeken vurgusu da; **“Aydınımızın asıl yanılgısı; Batı'yı okumakla Batı'yı yakalamak arasındaki farkı idrak edemeyişidir.”** şeklindeki açıklamasıdır. Batı özentisine de dikkat çeken yazar, madalyonun bize yansıyan hazır kısmını, yani tüketim yanını görüp, üretim yanını hiçe saydığımız mesajını da veriyor. **“Kendi içine kapanan, kendi kendisiyle yetinen hiçbir kavim ve hiçbir kültür yaratıcı olamaz, tam aksine yozlaşır.”** diye de eklemeyi ihmal etmiyor.

“Türk” kavramı için ise, bir milletin belirleyicisi olmasının dışında çok daha fazla genel bir ifade taşıdığını vurguluyor. Türk kimliğinin, Saltukname adlı eserde bir kavim adı olmanın ötesinde genel bir mana taşıyan Müslümanlıkla özdeşleştiğini söylüyor.

Ortak değerler ve milli hafızanın, bir toplumun idame ettirilmesindeki önemine de değinen yazar, Anadilimiz Türkçe'nin de gittikçe yitirildiğine vurgu yapıyor. Nesil farklılıkları arasındaki dil anlaşmazlık seviyesinin, dede torundan da ileriye taşınıp anne/baba arasına kadar düştüğünü gözlemlemektedir. Milli hafızayı nesilden nesile taşıyacak olan dildir, Türkçe'mizdir. Ortak bir milli hafıza oluşturmamızdan ortak değerlerimizi de her geçen gün yitirmekteyiz.

Mahmut Aşkar deyince karşımıza sıklıkla çıkan bir kavram da ideoloji oluyor. Burada ideolojik hegemonya kavramıyla, gruplaşmaların yaptıkları ötekileştirmeyi eleştiriyor. Baskın olan bir grup topluluğun, diğerleri üzerinde hakimiyet kurabilmek için, kendi

Yarım yüzyıl önce duymaya başladığım “gelişmekte olan” Türkiye'nin vatandaşı olan ben, yarım yüzyıl sonra hâlâ “gelişmekte olan” Türkiye'nin vatandaşı olmayı içime sindiremiyor, kabullenemiyorum artık!

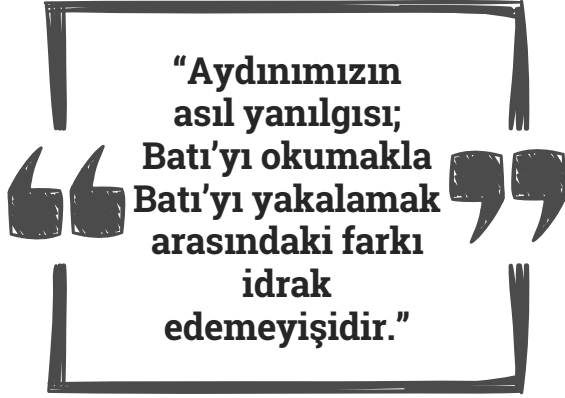
Gelişmiş, kalkınmış ülkelerin hiçbirisi yeraltı ve yerüstü kaynakları sayesinde değil, insan kaynakları sayesinde bu seviyeye gelmiştir. İnsan inşa eden, insan yetiştiren, insanına büyük düşünmeyi öğreten, önüne büyük hedefler koyan ülkeler, yarışı önde götürenlerdir. Biz ise, Kızıllema'mız gözden kaybolalı beri özgüvenimizi de kaybetmiştik.

Günlük yaşayan, “aylık” plan yapan ve en fazla bir ömürlük düşünebilen gençlikten, kendini aşan ve nesiller ötesi hedefleri olan bir gençlik beklemek beyhudelik olur. O halde onların önüne bir yüce hedef koymak gerekir.

İsteme adresi:

ATİB, Neusser Str. 553, D-50737 Köln
Tel.: + 49(221)31 60 10
Faks: +49(221)32 34 20
e-mail: info@atib.de • www.atib.de

fikirlerini benimsetebilmek için büyük bir çaba içerisinde bulunduğunu, kendilerine göre belirli kriterler belirleyip, kırmızı çizgilerle belirginleştirerek farklı olduklarını kanıtlamaya ve bunu kabul ettirme çabalarına değiniyor. “Ötekini sevmenin şartının belirleyicisi, önce kendini, milletini sevmekten geçer.” diye ekliyor. Vatan sevgisinden ümmet sevdasına giden yolun özünde farklı din, dil, ırk ve renklerden yaratılmış insanlara saygı, sevgi ve hürmet beslemek gerektiğini vurguluyor. Ait olduğumuz kültürümüzü tanımlayan cümlesi

ile, okurken silkelenebilirsiniz. “Anadolu öyle bir kültür coğrafyasıdır ki, dünyanın en duyarlı merhametli ve diğergam insanları bu topraklardan çıkar.”

Nerede okursam okuyayım bana göre yazarla bütünleşmiş kavramlardan bir diğeri de “Ümmet Ülkücülüğü”dür. Bu kitabında ümmet ülkücülüğü kavramına bir bölüm ayırıp Mehmet Akif çerçevesinde nokta atışlı tespitlerde bulunmuş. Ülkücülüğün tanımını ise; “Ülkücülük, davasını ete kemiğe büründüren insandır.” şeklinde yapmış ve yorumlamıştır.

Bu kadar hassas konulara değindikten sonra ayna tutmadan olmazdı elbette. Nitekim yazar da bir yüzleşmede bulunmuş. Toplum olarak eğitilemeyen insanlar olduğumuzu, eğitim kavramını yanlış anladığımızı vurguluyor. Bir de güzel örnek vermiş ki katılmamak elde değil. Yazar eğitimin içeriğinde; disiplin ve ahlak sentezinin olmazsa olmaz meziyetler olduğunun da altını çiziyor.

Bizzat kurduğu cümle ile devam edelim: “Derede boğulmamak için çırpınanların, denizi geçtik şimdi dereye boğulmamalıyız demelerine kulak asmayın; onlar aslında denize açılmaya yeltenmiş, fakat kıyısından geri dönmüşlerdi. Dereyi geçmeden denize yelken açmaya kalkışmak, ideolojik ahmaklıktır!”

Arkasından içerisinde bulunduğumuz vazi-

yeti anlatırken ders verici bir hikaye ile düşündürerek sonlandırıyor: “Seyahate çıkmaya karar veren ağa, kahyasına vasiyet gibi bir mektup bırakır. Çiftlikte çalışanların yapmaları gereken işlerinin teker teker sıralandığı bir mektuptur bu. İşçiler üzülür ağanın gitmesine. Kahyaya hergün okutmaya başlarlar mektubu. Artık ezberlemişlerdir. Bununla da yetinmeyip aralarında yarışmalar düzenlerler, ağanın mektubunu en güzel okuyana ödülleri verirler. Aradan zaman geçer ağa çıkar gelir. Gördüğü manzara ürkütücüdür, çiftlik harabeye dönmüştür. Çalışanlar mektup üzerine törenler düzenleyip, nutuklar atarmaktan ağaçları sulamayı, ekinlere bakım yapmayı unutmuşlar ve çiftlik kurumuştur.” Bizim de hikayemiz pek farklı sayılmaz. Çevremizde sıklıkla gördüğümüz, özellikle din ve vatan siyaseti yapanların ağızlarında laçka olmuş nutuklara şahit olmuşsunuzdur. Fakat attıkları nutukları hayatlarına uygulama konusunda zerre bağ kuramadıkları da aşıkardır.

Mahmut Aşkar’ın Yeniden Kızılma’sı hakkında epey detaylıca bilgi vermiş olmam haricinde kesinlikle okumanızı, anadilimizin zenginliğini farketmenizi, içinize dokunan kelimeleri hissetmenizi ve yorumda bulunmanızı tavsiye ederim.

Türk Milleti’nin medeniyet projesi O’na göre Kızılması; “ademe hizmet, aleme hizmet” olmalıdır.

Omuzlarında insanlığın yükünü taşıyan, emanet bilen Mahmut Aşkar’a...

Emeğine, yük taşıdığın yüreğine sağlık....

Sevgi ve Saygılarımla...

Örümcek Ağına Takılanlar: Brexit Süreci ve Kurbanları

 HAYDAR HALUK CEYLAN

içerisinde bulunduğumuz bugünler, diğerlerinden biraz farklı. Dünya daha önce deneyimlemediği zorlu bir süreçten geçerken hastalıkla mücadele noktasında Avrupa Kıtası da büyük bir imtihan veriyor. Fakat virüs ve yarattığı kaos tüm dünyayı etkisi altına almadan önce kıtada konuşulan başka krizler ve politik meseleler vardı. İşte o meselelerin en çetrefillilerinden birisi belki de İngiltere'nin Avrupa Birliği'nden ayrılma süreciydi. Bu ay, yeni bir kaosun orta yerinden önceliğini kaybetmiş olsa da güncelliğini hâlâ koruyan bir başka kaosu derinlemesine bir şekilde ele almaya çalışacağım.

Brexit yani Birleşik Krallık'ın Avrupa Birliği'nden ayrılması ilk olarak 1975 yılında gündeme gelen ve o günden bu yana birtakım kitlelerce talep edilen ve son kertede 2016 yılında yapılan referandum ile nihayete eren politik bir süreçtir. 2016 yılında yapılan referandumda sandığa giden seçmenlerin %52'si Birleşik Krallık'ın Avrupa Birliğinden ayrılması yönünde oy kullanmışlardır. Referandum sürecinin yürütücüsü ve dönemin başbakanı David Cameron, AB'de kalınması yönünde tavır takınmasına rağmen referandumdan tersi yönünde bir kararın çıkması

başbakanı istifaya götürmüştür. Cameron'un istifası sonrası Muhafazakar Parti genel başkanlığına seçilen Theresa May üstlendiği başbakanlık görevi esnasında referandum sürecinde takındığı AB'de kalma yönündeki tavrını rafa kaldırarak sonuca saygı duyacağını ve birlikten çıkış sürecinde Birleşik Krallık'ın çıkarlarını gözeterek AB ile bir anlaşma yapmaya çabalayacağını deklare etmiştir. Fakat süreç Theresa May'in beklediği şekilde işlememiş ve May, Brexit sürecini tamamlayan anlaşmayı yapamadan gözyaşları içinde görevini bırakmak durumunda kalmıştır. En başından beri dönemin UKIP lideri aşırı sağcı Nigel Farage ile ortak bir söylem gözeterek ayrılığı savunan bir diğer isim olan Boris Johnson'ın Muhafazakar Parti'nin yeni lideri olmasıyla birlikte Brexit yeni bir yola girmiştir. Nitekim Johnson Avam Kamarası'nda çoğunluğu elde etmek için girdiği erken seçimden büyük bir zaferle çıkarak ülkenin AB'den çıkış yolunu netleştirmiştir. Fakat bu yolda Birleşik Krallık tarihinin belki de en anti-demokratik tutumları ve en sert söylemleri olağanlaşacak ve belki de bu yüzden toplumsal gerilim hızla yükselmeye başlayacaktır. Artık ülke/toplum örümcek ağına takılmış bir kurban gibi

yaşananlara karşı bir refleks göstermekte zorlanmakta, hareketsiz kalmaktadır. Koca bir krizin orta yerinde hayatta kalma mücadelesini sürdüren kurban, bu mücadele çerçevesinde tartışmalı bir referandum sonucu, iki başbakanın istifası, erken seçim kararları ve parlamentonun askıya alınmasını da kapsayan pek çok olumsuzlukla yüzleşmek zorunda kalmıştır.¹

İngiltere’de Avrupa Parlamentosu seçimlerinde temel misyonu İngiltere’nin Avrupa Birliği’nden ayrılması olan Nigel Farage önderliğindeki Brexit Partisi’nin oyların yüzde 31,6’sını alarak büyük bir başarı göstermesi seçmenlerin Brexit sürecine bakış açısı hakkında bizlere somut bir fikir veriyor. Theresa May’in istifası sonrası Downing Sokağı 10 numaranın yeni sahibi olan başbakan Boris Johnson’ın Aralık 2019’daki seçim zaferi ise bu somut fikirlerin günlük politikaya yansımaları anlamına geliyor. Bu noktada aslında biraz geriye dönüp May’i istifaya götüren süreci irdelemekte fayda var. Avam Kamarası’nda şiddetli tartışmaların ortasında kalarak müzakere ettiği üç farklı ayrılık anlaşmasının hepsi reddedilen May, kendini süreci yönetmekte yetkin görmediği için istifa etmek durumunda kalmıştı. O dönem zaten hali hazırda Brüksel’le anlaşmalı bir ayrılık için müzakere masasına oturma noktasında oldukça çekingen ve tutuk olan Johnson’ın olası bir anlaşmasız ayrılık senaryosuna hazırlandığı tahmin ediliyordu. İşte bu noktada Avam Kamarası kilit bir öneme sahip. Çünkü müzakerelerin yürütüldüğü aşamada May’i istifaya götüren tutum anlaşmasız ayrılık için zemin hazırlayan Johnson’ın da önüne çıkabilecek en büyük sorun. İşte Johnson bu sorunla yüzleşmek istemediği için alternatif bir üçüncü yol çizme eğilimi gösterdi ve İngiliz anayasal geleneklerini istismar ederek meclisi tatil etmeyi denedi. Bu eyleme göre meclis 14 Ekim 2019’a dek tatil edilecek ve böylelikle Avam Kamarası’nın anlaşmasız Brexit’e karşı ayak diretmesinin önüne geçilecekti. Fakat işler pek de Johnson’ın istediği gibi gitmedi. Meclis’in tatile girmesi planlanan 9 Eylül 2019 gününde Avam Kamarasında muhalafet partileri ve özellikle Brexit için yeniden bir referandum yapılması gerektiğini savunan Liberal Demokrat Parti milletvekilleri ile Muhafazakar Parti milletvekillerinin bir kısmı parlamenter demokrasi tarihine damga vuracak bir konsensusa imza atarak Boris Johnson’ın bu hamlesini boşa çıkardılar. Mecliste çoğunluğu sağlayarak geçen ve ardından Kraliçe tarafından onaylanan yasa ile anlaşmasız

Brexit yolu tıkanırken Johnson’ın istediği erken seçim talebi de reddediliyordu. Böylelikle Johnson bir gecede uğradığı iki mağlubiyet ile acı bir ders almış oluyordu.²

Johnson’ın çizmeye çalıştığı bu üçüncü yol pek çok yeni tartışmayı da beraberinde getirmiş oldu. Johnson’ın meclisi tatil etme kararının İngiliz ve Galler ile İskoç mahkemelerinin vermiş olduğu kararların temyizi için yargıya taşınmasının ardından on bir yargıcın oybirliğiyle kararını veren İngiliz Yüksek Mahkemesi meclisin tatil edilmesinin hukuka aykırı ve yok hükmünde olduğuna kanaat getirdi. Mahkeme başkanı Brenda Hale’in kararı açıklamak için yaptığı konuşma esnasında tercih ettiği siyah elbisesini tamamlayan büyükçe bir örümcek broş tercih etmiş olması pek çok yorum alırken bu tercihin sembolik/metaforik olarak pek çok anlamı ihtiva edebileceği de ortadaydı. Mahkeme kararına göz attığımızda -işin teknik boyutunu bir kenara bırakırsak- Johnson’ın meclisin tatil edilmesi noktasında Kraliçe’ye bir tavsiyede bulunduğunu ama Kraliçe’nin bu tavsiyeyi reddetme gibi bir yetkisinin bulunmadığının vurgulandığını görüyoruz. Mahkeme ayrıca meclisin tatil kararının hayata geçmesi durumunda İngiliz demokrasisinde onarılması güç derin yaraların açılacağını düşünüyor. Boris Johnson’ın hedefini parlamentoyu işlevsiz bırakmak olarak görüyor. Bu karara paralel olarak hükümetin temel yaklaşımı ise mahkemenin bu konuda yetkili olmadığı ve bu kararın tamamen yürütme erkinin inisiyatifinde olması gerektiği yönündeydi.³

Nitekim Johnson, bilinen adıyla ‘**Bern yasa-sı**’ nedeniyle anlaşmasız bir Brexit için ayak diretecek uygun atmosferi yakalayamadı. 2019 yılının Eylül ayında tatil dönüşü ilk iş olarak bu düzenlemeyi hayata geçiren parlamento, başbakanı anlaşmasız Brexit konusunda çaresiz bıraktı. Belki de bu yüzden başbakan Brüksel’den elinde yeni bir anlaşmayla dönmek zorunda kalıyordu. Daha evvel reddedilen anlaşmaların aksine bu kez yeni anlaşma metninde Kuzey İrlanda’ya ilişkin tedbir maddesine yer verilmeyerek önceki tartışmalarda gündem yaratan soruna bir çözüm yolu çizilmeye çalışıldı. Ancak antlaşma üzerindeki bu tarz düzenlemeler yine de Avam Kamarası’nda beklenen olumlu desteği alamadı. Özellikle muhalafetteki İşçi Partisi yeni antlaşmayı daha evvel reddedilen üç antlaşmadan bile kötü olarak tanımladı ve red oyu vereceğini açıkladı. Üstte de değindiğim gibi daha evvel Eski

Başbakan Theresa May'in AB ile vardığı Brexit anlaşmasının parlamentoda üç kez reddedilmesinin ardından 29 Mart 2019 olan Brexit tarihi 31 Ekim'e ertelenmişti. Dördüncü anlaşmanın da benzer bir kaderi paylaşarak parlamentoda reddedileceği bekleniyordu. Ancak 19 Ekim'de parlamentoda oylamaya sunulan yeni anlaşma şaşırtıcı şekilde 299'a karşı 329 oyla kabul ediliyordu. Bu şaşırtıcı sonucun aksine hükümetin zaman planlaması için önerisi beklentileri karşılar nitelikte reddedilmişti. Muhafızların Brexit konusundaki tutumlarını değiştirmemesi ve parlamentonun attığı adımlarla hükümetin hareket alanını daraltmasının kaçınılmaz sonucu olarak hükümet Brüksel'den yeni bir erteleme talebi istemek zorunda kaldı. 28 Ekim'de yapılan son toplantının ardından beklenen erteleme kararı çıktı. Artık Brexit için son tarih 31 Ekim 2019 değil, 31 Ocak 2020 olarak belirlenmişti. Hükümet ve özellikle başbakan Johnson kamuoyunun hâlâ Brexit yanlısı olduğunu düşündüğünden elini güçlendirmek ve süreci hızlandırmak için parlamentoya aynı gün erken seçim talebi ile gitti. Fakat bu talep karşılığını bulmadı ve erken seçim kararı kabul görmedi. Aslında ana muhalefetin erken seçim sonrası oluşacak tabloda en büyük çekincesi seçim sonuçlarının olası bir anlaşmasız Brexit'e uzanan yolu açabilecek olmasıydı. Erken seçim talebinin karşılık bulmamasının ardından iktidar ile ana muhalefet arasında geçen görüşmeler ana muhalefetin çekinelerine karşılık çeşitli sözler ve garantiler verilerek bir sonuca erdi. Böylelikle anlaşmasız Brexit'in gerçekleşmeyeceğine dair güvence alan ana muhalefet lideri Jeremy Corbyn eğilimini erken seçim kararını destekleme yönünde değiştirerek seçimin önünü açmış oluyordu. Bu şekilde 29 Ekim günü alınan erken seçim kararı ile İngiltere Brexit süreci boyunca ikinci kez seçime gidiyordu.

Böylece İngiltere, 12 Aralık 2019'da bir türlü sonunu getiremediği Brexit sürecinin gölgesinde bir erken seçim daha yaptı. Seçim, AB yanlıları ve karşıtları arasında somut olmayan, mental pek çok ittifaka sahne oldu. Örneğin temel maksadı yalnızca anlaşmasız Brexit olan Nigel Farage önderliğindeki Brexit Partisi 2017 seçimlerinde Muhafazakar Parti'nin toplamda 317 sandalye kazandığı bölgelerde aday çıkarmazken, özellikle İşçi Partisi'nin sandalye kazandığı bölgelere yoğunlaşma kararı aldığı biliniyor. İşçi Partisi ise seçim kampanya dönemi boyunca Brexit için harcanan para-

lara dikkat çekti. Bunun yanı sıra ülkede hızla artan göçmen karşıtlığı konusunda da hükümeti suçlayan Corbyn, hükümetin siyasi başarısızlıklarını ve ekonomik problemleri örtbas etmek için göçmenleri kullandığını iddia etti. Öte yandan İngiltere'de kamuoyunun demokratik mekanizmalara olan güveni de sarsılmış durumda. Brexit yanlıları 2016 yılında referandumda ortaya koydukları iradenin tecelli etmemesinden dolayı süreç içerisindeki aktörleri suçlarken parlamentonun takındığı tavır da bu kesim tarafından parlamenter demokrasiye olan güveni sarsmışa benziyor. Tüm bu çabaların orta yerinde İngiliz kamuoyunun sandığa yansıttığı sonuç Brexit sürecinin nihayete ermesi noktasında toplumun isteğini bir kez daha gözler önüne seriyor. Mu-

hafazakar Parti'nin %43.6 oy alarak 2017 yılında kaybettiği Avam Kamarası'ndaki çoğunluğu tarihi bir oy oranıyla geri kazanması Brexit sürecinde elini güçlendirmekteydi. İşçi Partisi'nin hezimet olarak tanımlanabilecek oy kaybı seçmenlerin Brexit sürecine ve Johnson'ın aykırı söylemlerine Corbyn'in söylemlerinden daha fazla önem verdiği anlamına gelmekteydi. Ayrıca bu noktada seçmen tercihi hususunda Muhafazakar Parti seçmenlerinin daha yaşlı bir kitle olması gençlerin ise daha çok İşçi Partisi destekçisi olması ise İngiltere'nin AB'den ayrılma sürecine toplumun bakışı hakkında sosyolojik bir çıkarım yapmamızı da sağlamaktadır.⁴

Bu sürecin ardından İngiltere Parlamentosu ülkenin AB'den ayrılmasının koşullarını düzenleyen anlaşmayı 9 Ocak'ta onayladı. Daha sonra bu anlaşma Kraliçe II. Elizabeth'in de o-

nayıyla yasalaştı. Akabinde Avrupa Parlamentosunun da anlaşmayı onaylamasıyla birlikte İngiltere 31 Ocak'ta Avrupa Birliği'nden ayrılmış oldu. Anlaşma, 31 Ocak'ta İngiltere'nin AB'den ayrılmasının ardından öngörülen 11 aylık geçiş sürecinde (31 Aralık 2020), gümrük birliğinin devam etmesini ve ülkedeki AB vatandaşlarının mevcut haklarının korunmasını öngörüyor. AB ve İngiltere, bu süreçte, geçiş döneminin ardından kuracakları ilişki düzeyini belirleyecek yeni bir anlaşmaya varmaya çalışacak. Peki, bu müzakere süreci neyi ifade

ediyor? Süreç nihayete ermezse anlaşmanın kabulünden önce gündemi uzun süre meşgul eden anlaşmasız bir Brexit AB ve Birleşik Krallık için nasıl bir senaryo sunuyordu? Anlaşmasız bir ayrılık senaryosu beraberinde pek çok olumsuzluğu da getirecekti. Bunlardan en endişe verici olanı ilaç tedariki gibi hassas bir konu iken en belirleyici olanının ekonomi üzerinde yaratacağı etki olduğu biliniyor. İngiltere ortak para birimine dahil olmasa bile gerek mevzuatlar zemininde gerekse başka iktisadi gerekçelerle birlikten ayrılığın getireceği ekstrem durumlar inkar edilemez. Bu ekstrem durumlar kimileri için endişe yaratmış olsa da Brexit oylamasında ayrılık lehine oy kullanan seçmenlerin bu konuda pek de çekingen olmadığını yakın geçmişte basına yansıyan röportajlardan anlamak mümkün. Geçtiğimiz günlerde Birmingham'da Brexit ile ilintili sokak röportajları yapan BBC ekibi ile ayrılık yanlısı bir vatandaş arasında geçen diyalog oldukça dikkat çekiciydi.⁵ Muhabirin anlaşmasız bir Brexit'in ardından yaşanabilecek olası ilaç tedariki probleminde insülin bulunamaması durumuna dikkat çektiği esnada şeker hastası bir Brexit yanlısının muhabire **“Ben şeker hastasıyım. İnsüline bel bağlıyorum ama yine de (AB'den) ayrılmak istiyorum”** dediği duyuldu. Röportajın ardından sosyal

medya kullanıcısı pek çok Brexit yanlısının 'gerçekten ölümüne neden olsa bile ayrılmaya değer' şeklinde yorumlar yaptığı görüldü. Bu basit örnek bile Brexit yanlılarının anlaşmalı ya da anlaşmasız bir şekilde bu ayrılığın gerçekleşmesini ne kadar çok istediklerini ortaya koyuyor aslında. Fakat anlaşmasız bir ayrılığın yaratacağı infial görmezden gelerek bu kadar katı ve keskin çizgilere sahip olmak da popülizm ateşine odun taşıyan riskli bir durum. Çünkü anlaşmasız bir ayrılık yalnızca ilaç krizi demek değil aynı zamanda petrol, akaryakıt ve gıda sıkıntısı demek. Gümrüklerde yaşanacak sıkıntıların ardından taze gıda bulmanın zorlaşması ve bunu takip eder biçimde zamlarla yüzleşmek zorunda kalacak Birleşik Krallık vatandaşlarının olası bir anlaşmasız ayrılık sonrası da bu kadar katı ve net bir şekilde verdikleri kararın arkasında durabilme ihtimali ise oldukça düşük.

İngiltere'de toplumsal infial bununla da sınırlı değil. Brexit sürecindeki bu belirsizlik hâli genel olarak ülke insanına da sirayet etmiş durumda. Vatandaşlar seçimde verdikleri büyük desteğe rağmen mevcut bilinmezlikten en çok başbakan Boris Johnson'ı sorumlu tutarken başbakanın attığı her adım ülkede bir başka soruna yol açabiliyor. Seçimlerden önce yaptığı bir hastane ziyareti esnasında bir hasta yakınının Johnson'ı şov yapmakla itham etmesinin ardından Ulusal Sağlık Hizmetleri'ndeki aksamalardan yüksek sesle bahsetmesi basının dikkatini çekti ve bu konudaki aksaklıklar yeniden gündeme geldi. Yine o günlerde bir başka vatandaş bir yurt gezisi esnasında Johnson'ın önünü keserek sokaklarda dolaşmak yerine Brüksel'de Brexit anlaşması için çalışması gerektiğini dile getirmiş ve oldukça sert bir tepki ortaya koymuştu. Boris Johnson'a tepkiler yalnızca kendi ülkesiyle de sınırlı değil. Johnson'a karşı yükselen tepkiler son Lüksemburg ziyareti esnasında da karşısına çıktı. Brexit karşıtı bir grubun protestosu üzerine Johnson yapılması planlanan basın toplantısına katılmayarak mevkidaşını kürsüde yalnız bırakmak zorunda kaldı.

Peki, Birleşik Krallık'ta başbakana yönelen bu tepkiler, süreç boyunca belirsizliğin giderilmemesi ve Brexit'in hayata geçmesinin ardından müzakerelerde tikanıklıkların yaşanması yeni birtakım denklemleri de gündeme getirebilir mi? Özellikle 2016 yılındaki referandumda Brexit'e karşı oy kullanan Kuzey İrlanda'nın akıbeti merak konusu. Çünkü bu sürecin Kuzey İrlanda'daki ayrılıkçıların yükselmesinde rol

oyunarak sancılı bir evreye girilmesine neden olabileceği beklentiler arasında. Bununla birlikte Kuzey İrlanda'da başlayacak olası ayrılıkçı düşüncelerin Galler ve İskoçya'ya sıçraması da söz konusu. Brexit'in yaratacağı olası olumsuz hava İngiltere'yi zor duruma düşürecek ayrılıkçı hareketlerin yükselmesinde katalizör etki yapabilir. Bu durum İngiltere için yıllardır uğraştığı pek çok politik sorunun yeniden hortlaması ve değişen dengeler ışığında pek çok politikanın yeniden inşa edilmek zorunda kalınması anlamına gelebilir.

Sonuç olarak son yıllarda hızla yükselen aşırı sağ ve popülizmin yarattığı dalgadan nasibini alan Birleşik Krallık'ta Brexit süreci pek çok gelişmeyi beraberinde getirdi. Bu gelişmelerden en sonuncusu Muhafazakar Parti genel başkanlığı koltuğuna oturan Boris Johnson'ın başbakan olarak Brexit anlaşması için AB ile masaya oturacak kişi olmasıydı. Johnson son zamanlarda giderek artan absürt çıkışları olan ve dünya siyaseti için yadırganacak davranışlara sahip ezber bozan popülist liderler halkasının şimdilik sonuncusu. Amerika'da Donald Trump'ın başkanlığa seçilmesini takip eden süreçte Johnson da tamamlayıcı bir rol üstlenerek dünyayı alışılmışın dışında bir yönetim anlayışıyla tanıştırtıyor. Bu tarz yönetim anlayışına alışkın olmayan toplumlar için bu yeni ve ilginç bir deneyim olacak. Fakat bu deneyimin bir parçası olarak Johnson tıpkı D. Trump'ta da olduğu gibi pek çok sert tepki ve protesto ile karşılaşmaya devam edecek gibi. Her iki liderin de tarzlarından vazgeçmeden eylemlerini ve söylemlerini sürdürdüklerini söylemek mümkün. Bu yeni yönetim anlayışının dünyaya neler getireceği ise merak konusu. Johnson'ın muhalefetteki İşçi Partisinin 'bir fantezi dünyasında yaşadığını' ifade ederek halkın büyük çoğunluğunun Brexit'ten yana olduğunu ilan etmesi de bu anlayışın somut örneklerinden biri olarak karşımıza çıkıyor.

Birleşik Krallık, Brexit sürecine dün girmedi. Birlikten ayrılığın fikrinsel temelleri aslında birliğin temellerinin atıldığı ilk günlerden beri vardı. Birleşik Krallık'ın Avrupa'da birlik fikrine en başından beri asla tamamen katılmadığını ve bu fikrin etrafında inşa olunan kurumlara hep mesafeli olduğunu söyleyebiliriz. Nitekim hem ortak para birimine geçmemesi hem de pek çok AB mevzuatına şerh koymuş olması bu tutumun en büyük delillerinden. O yüzden hem 1975'teki hem de 2016'daki ayrılık hamlelerini yadırgayamayız. Tarihsel süreç içerisinde

de adım adım olgunlaşan bu ayrılık fikrinin fiziki olarak temellerini Lizbon Antlaşmasının 50. Maddesine dayandırıyor olsak dahi mental bir ayrılığın köklerinin daha derinde olduğunu söyleyebiliriz. Fakat fikrinsel temellendirmesi bu denli derin olan bir düşüncenin hayata geçme aşamasındaki aksaklıklar kabul edilebilir seviyede değil. Referandum sonrası takip edilen süreçte ortaya çıkan tablo, anlaşmanın sağlanmış olmasının rağmen müzakerelerin hâlâ sürmesi ve bir uzlaşının ortaya konamamış olması, sık sık gündeme gelen istifalar, lider değişiklikleri ve son kertede alınan erken seçim kararları belki de süreci çok amatörce yönetilmek zorunda bıraktı. Tüm bu gerekçeleri topyekûn ele aldığımızda Brexit sonrası 1 Şubat sabahına uyanan Birleşik Krallık'ı Kafka'nın Dönüşüm'ündeki Gregor Samsa'ya benzetebiliriz. Devasa vücuduyla yeni bir güne uyanmış Gregor Samsa kendini bir böceğe dönmüş olarak bulur. Evi, odası, yatağı, eşyaları yerli yerindedir ama kendisi sırt üstü uzandığı yerde hareket edemez, çaresizdir. Aslında Brexit sürecinin kurbanları da örümcek ağına takılmış bir böcek gibidir diyebiliriz. Değişimin sancılı sürecinde politika üreticiler tıpkı Gregor Samsa gibi çaresiz kalmış olabilirler. Nitekim Birleşik Krallık da Brexit sonrası İskoçya, Galler ve Kuzey İrlanda'da ortaya çıkacak olası gelişmeler sonrasında hikâyesini Kafka gibi bitirmek zorunda kalabilir ya da bambaşka bir hikâye yazarak bunu dünya tarihine hediye edebilir.

NOTLAR:

- 1) Konuyla ilgili detaylı bir analize ulaşmak için: <https://tr.sputniknews.com/analiz/2019091610401888-32-ingiltere-iskocya-galler-ve-kuzey-irlandayi-kaybedebilir/>
- 2) Avam Kamarası'nda yaşananlarla ilgili daha detaylı bir okuma yapmak isteyenler için: <https://www.aa.com.tr/tr/analiz/brexit-cikmazinin-yeni-cikmazlari/1580016>
- 3) İngiliz Yüksek Mahkemesi'nin kararıyla ilgili daha detaylı bir analiz için: <https://www.aa.com.tr/tr/analiz/brexit-krizine-yargi-da-katildi/1593692>
- 4) Konuya ilişkin daha detaylı bir analize ulaşmak için: <https://www.aa.com.tr/tr/analiz/brexit-kaosunda-ikinci-erken-secim/1631795>
- 5) İlgili haber için: <https://www.irishpost.com/news/diabetic-brexiters-wants-to-leave-without-insulin-171592>

ATİB İstişare Toplantısı

Malum virüs salgınından dolayı eskisi gibi plan program yapılamıyor. Önceden planlanan birçok etkinlik de ya iptal ediliyor veya bir başka zamana erteleniyor. ATİB Genel Kurulu'nun da normal şartlarda 21 Mart 2020 tarihinde yapılması gerekirdi ama Koronavirüs salgınından dolayı ileri bir tarihe ertelendi.

Geçici olarak sekreteryaya işlerini üstlenen İmam Cengiz'in idare ettiği toplantının açış konuşmasında ATİB Genel Başkanı Durmuş Yıldırım, istişareye dayalı bir teşkilat anlayışından hareketle, bazı konularla ilgili sizlerin

görüş ve düşüncesini almak üzere bu toplantıyı düzenledik, dedi.

ATİB Genel Merkezi'nde gerçekleştirilen ATİB İstişare Toplantısı'nda, mevcut şartlar dikkate alınarak, genel kurul tarihinin yeniden belirlenmesi istişare edildi.

Ayrıca, teşkilat faaliyetlerinde öncelikli olarak ele alınması gereken konular hakkında görüşüldü. İstişareden çıkan sonuca göre, ATİB Genel Kurulu, izin mevsimi de dikkate alınarak, Eylül ayı içinde yapılması kararlaştırıldı. Kesin tarih daha sonra delegelere yazılı olarak bildirilecek.

“Yaşadığımız Hayatın İçinden”

Mehmet
Sever

Durmuş
Yıldırım

Şaban
Duran

ATİB'de Bayramlaşma

Her Kurban ve Ramazan Bayramı'ndan sonra ATİB Genel Merkez'inde gerçekleştirilen, geleneksel bayramlaşma programı, bu yıl da Koronavirüs salgınından kaynaklanan kurallara dikkate alınarak yapıldı. ATİB bünyesindeki derneklerden ve genel merkeze yakın çevredeki vatandaşlarımızın katılımıyla gerçekleşen bayramlaşma, ATİB Genel Başkanı Durmuş Yıldırım'ın selamlama konuşmasıyla başladı. Genel Başkan D. Yıldırım konuşmasında, Koronavirüs salgınından dolayı olağanüstü bir dönemden geçildiğini hatırlatarak, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Sosyal hayatımız, ibadetlerimiz, davranışlarımız, geleneklerimiz, çalışma şartlarımız adevta kökten bir değişikliğe uğradı. Bu sene mahzun ve alışılageldiğimizin dışında bir Ramazan geçirdik. Ama buna rağmen hayat de-

vam ediyor. Bizler de bu yeni davranış ve tedbirler ile faaliyetlerimize devam ediyoruz. Bu bağlamda biraz daha iletişim araçlarını kullanarak, daha önem kazanmış bir şekilde sizlere ulaşıyoruz, sizler bizlere ulaşıyorsunuz. Bunun için bütün teşkilat yöneticilerimize ve mensublarımıza şahsınızda teşekkür ediyorum."

Daha sonra bazı birimlerin Ramazan ayı içinde yaptıkları çalışmalar hakkında bilgi verildi. Bayramlaşmaya gelenler, özellikle Koronavirüs salgınından dolayı camilerin toplu ibadete kapalı olmasından kaynaklanan olağanüstü durumdan yakındılar. Bu vesileyle cemiyet hayatının önemine dikkat çekildi.

Geleneksel bayram yemeği yendikten sonra Ozan Mustafa Turgut'un sahne almasıyla okuduğu türkülere zaman zaman eşlik edildi.

Mustafa
Aktaş

Ozan Mustafa
Turgut

Mahmut
Aşkar

Solingen Faciası'nın Yıldönümünde ATİB Yine Oradaydı

Basın Açıklaması

SOLİNGEN FACİASINI UNUTMAYACAK VE UNUTTURMAYACAĞIZ

Solingen Faciası'nın 27. Yıldönümü münasebetiyle ATİB Genel Başkanı Durmuş Yıldırım'ın yaptığı basın açıklaması:

Toplum hayatında ve insanlık tarihinde bazı olayların ibret-i âlem olması için hafızalarda canlı tutulması ve unutulmaması gerekir.

29 Mayıs 1993 tarihinde Genç Ailesi'nin beş ferdinin ölümüyle sonuçlanan Solingen Faciası da çokkültürlü Almanya toplumu için asla unutulmaması gereken, ibret verici bir trajedidir.

Kendi binasının ırkçı Almanlar tarafından kundaklanması sonucunda Genç ailesinden beş kişinin yanarak can verdiği olayın 27. yılında, bu ve benzeri olaylardan maalesef ibret alınmadığını görüyoruz.

Solingen Faciası'ndan önce 1982 yılında Arslan Ailesi'nin ikisi çocuk, üç ferdinin ırkçıların kundaklaması sonucu hayatını kaybettiği Mölln saldırısından ibret alınsaydı Solingen Faciası olmayabilirdi.

Daha sonraki yıllarda sekizi Türk, on kişinin katledildiği

"Döner Cinayetleri"nin, NSU (Neo-Nazi Yeraltı Terör Örgütü)-Terör Cinayetleri olarak deşifre edilmesiyle, geçmişinden ibret almayan Alman ırkçılığı iğrenç yüzünü yeniden gösterdi.

Hemen hergün Almanya'daki camilerin çirkin saldırılara uğradığı gerçeği, bunca ırkçı cinayetler ve kundaklamalardan yeterince ders çıkarılmadığı ve tedbir alınmadığını göstermektedir.

Bütün bu ve benzeri sebeplerden dolayı, Solingen Faciası, sadece Türklerin değil, Alman toplumunun da hafızasında ibret-i âlem için canlı tutulmalı ve unutulmamalıdır!

Solingen Faciası'nın ilk olduğu günden itibaren ısrarla ve istikrarlı bir şekilde olayın takipçisi olan ATİB adına, Genç Ailesi'nden 29 Mayıs 1993'de ırkçıların kundaklama sonucu hayatını kaybedenlerin şahsında, yine yabancı düşmanı-ırkçıların kurbanlarına da Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı diliyorum.

Durmuş Yıldırım
ATİB Genel Başkanı

Genç Ailesi'nin evi ırkçı Almanlar tarafından kundaklanarak beş masum insanın ölümüyle sonuçlanan facianın her yıldönümünde olduğu gibi bu yıl da yine ATİB en üst düzeyde oradaydı. ATİB Genel Başkanı Durmuş Yıldırım beraberindeki heyetle, olayın vuku bulduğu yerde yaptığı konuşmada, ATİB olarak Solingen Faciası'nı unutmamak ve unutturmayacağız dedi. Genel Başkan Yıldırım, Solingen katliamının yıldönümü münasebetiyle aşağıdaki basın açıklamasını yaptı:

Cemil Meriç'i Anarken...

Yirminci Yüzyıl Türk düşünce dünyasının en önemli şahsiyetlerinden birisi, hiç şüphesiz, 1916 yılında Hatay/Reyhanlı'da dünyaya gelen ve 1987'de geldiği dünyadan ahirete göçen merhum Cemil Meriç'tir. Onun başlıca eserleri: Mağaradaki-ler, Umrandan Uygarlığa, Işık Doğudan Gelir, Bu Ülke ve Sosyoloji Notları. Cemil Meriç üstadımızı vefatının 33. Yılında rahmet ve minnetle anarken, kendisine ait vecizeleşmiş sözlerinden bazılarıyla sizi baş başa bırakıyoruz:

•Yanıldığını kabul etmek, yeni bir hakikatin fethiyle zenginleşmektir: parçadan bütüne, karanlıktan aydınlığa geçiş.

•Arzın kaderini değiştirenler, kaderlerinden utananlardır. Zilletten kurtulmak için Sezarlaşılır. Taç, yüz karasını pırıltılarla gizlediği için kutsal.

•Aydınlanmak için yan, aydınlatmak için değil.

•Düşünceye yasak bölge tayin edildiği andan itibaren düşünmek yoktur, bir düşüncenin esareti altına girmek vardır.

•Her aydınlığı yangın sanıp söndürmeye koşan zavallı insanların: Karanlığa o kadar alışmışsınız ki yıldızlar bile rahatsız ediyor sizi.

•Düşüncenin kuduz köpekler gibi kovulduğu bu ülkede düşünce adamı nasıl çıkar?

•Ne Batı'yı tanıyoruz ne Doğu'yu. En az tanıdığımız kendimiziz. Biz Müslümanlığından, Türklüğünden utanan, tarihinden utanan şuursuz bir yığın haline geldik.

•Mahalle kavgaları tefekkürün zirvelerine ulaşmamalı!

•Ulu çamlar fırtınalı diyarlarda yetişir.

•Kitap, zekayı kibarlaştırır.

•İzm'ler idraklerimize giydirdiğimiz deli gömlekleridir.

•Her yüzyılda birkaç kişi düşünür, diğerleri ise onların düşündüğünü düşünür.

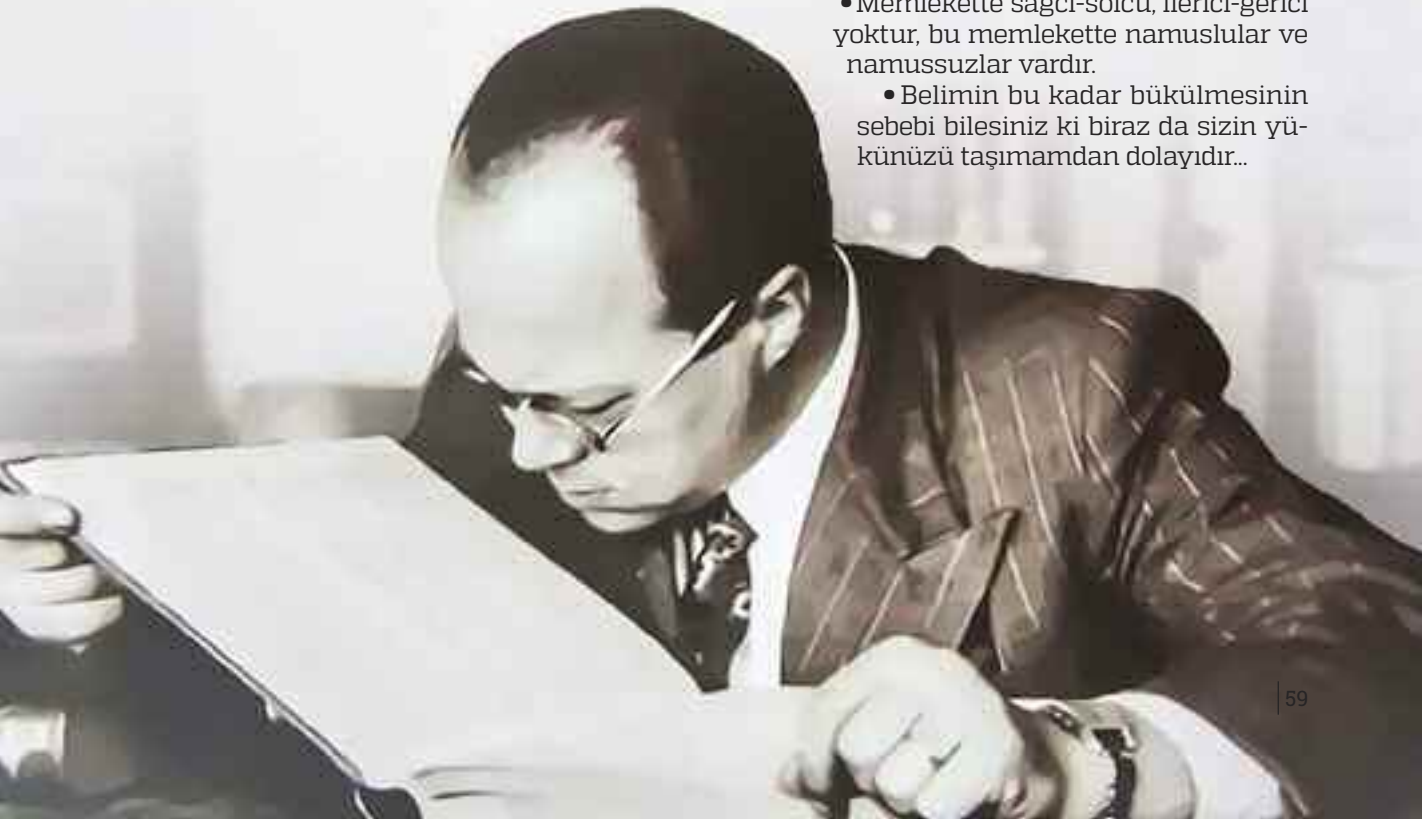
•Muhteşem bir maziye daha muhteşem bir istikbale bağlayan bir köprü olmak isterdim.

•Siz namuslulardan olun, ne kadar az olduğunuzu göreceksiniz.

•İmânsız ve idealsiz nesiller türettik. Pusuda bekleyen yabancı ideolojiler setleri yıkılan ırmaklar gibi yayıldılar ülkeye.

•Memlekette sağcı-solcu, ilerici-gerici yoktur, bu memlekette namuslular ve namussuzlar vardır.

•Belimin bu kadar bükülmesinin sebebi bilirsiniz ki biraz da sizin yükünüzü taşıyamandan dolayıdır...

ATİB-Hilal Yardım Organizasyonu Kurban Kampanyası

Mağdura uzanan dost eli...

HİLÂL
Yardım Organizasyonu
Hilfsorganisation e.V.
Charity Organization

“Kurban Dayanışmadır”

Neusser Str. 553, D-50737 Köln
Tel.: +49(0)221-31 60 10
Faks: +49(0)221-32 34 20
E-Mail: info@hilalyardim.de
Internet: www.hilalyardim.de
 HİLAL Yardım Organizasyonu

BANKA HESAP BİLGİLERİ:

Bank: **Sparkasse KölnBonn**

IBAN: **DE55 3705 0198 1934 2763 28**

BIC: **COLSDE33XXX**

Verwendungszweck: **KURBAN**